

Podvučena crta

Novo Hrvatsko nacionalno vijeće u Srbiji formirano je prošle subote na konstitutivnoj sjednici održanoj u Subotici. Članovima novog saziva HNV-a verificirani su mandati, a za predsjednika je izabran dr. Slaven Bačić s izborne liste Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i hrvatskih udruga. Uz predsjednika HNV-a izabrani su i dopredsjednici Vijeća, kao i članovi i predsjednik Izvršnog odbora Darko Sarić Lukendić, također s izborne liste DSHV-a i hrvatskih udruga, čime je formirano novo vodstvo krovnog tijela hrvatske nacionalne manjine.

Nakon elektorske skupštine na kojoj su se u oštroj borbi za mjesta u HNV-u natjecale dvije izborne liste – lista DSHV-a i hrvatskih udruga protiv Hrvatske liste Za europsku Srbiju, kada je većinu (18 prema 11) dobila lista DSHV-a i hrvatskih udruga, prema očekivanjima vlast neće dijeliti obje liste. Novi saziv HNV-a izabran je nakon sedam godina, a DSHV je preuzeo odgovornost za daljnji rad Vijeća. Dakle, crta je podvučena, ozbiljnih zadataka je na pretek, a uz stara, javljaju se i nova očekivanja i nadanja u životu i radu hrvatske zajednice, jer Zakon o nacionalnim vijećima daje široke mogućnosti kad je u pitanju rješavanje pitanja iz oblasti obrazovanja, kulture, informiranja i službene uporabe jezika, a ono što će se događati u budućnosti pokazat će hoće li se iskoristiti maksimum u tom pogledu. Hrvatska zajednica je izbore za novi saziv HNV-a doživjela kao sudbinske glede statusa i definiranja perspektive ovdašnjih Hrvata, a rezultati će pokazati kakva je sposobnost »držanja kormila u rukama« novog vodstva HNV-a.

Prema najavama, prve zadaće u radu HNV-a bit će rješavanje pitanja uvoza udžbenika na hrvatskom jeziku i pokušaj da se poveća broj upisa učenika u odjele na hrvatskom jeziku u prvom razredu. Među ostalim, važna zadaća će biti i kompletiranje posebnog biračkog popisa hrvatske nacionalne manjine i postizanje reciprociteta u onome što srpska zajednica ima u Hrvatskoj, naročito glede zastupljenosti hrvatske manjine u Narodnoj skupštini Republike Srbije, a početak mandata predsjednika HNV-a dr. Slavena Bačića obilježio je njegov posjet Hrtkovcima u utorak na blagdan Sv. Petra i Pavla.

Z. S.

Sve zainteresirane osobe koje bi željele obavljati posao kolportera tjednika »Hrvatska riječ« na dogovor se mogu javiti u Uredništvo NIU »Hrvatska riječ« na adresi Trg cara Jovana Nenada 15/II.

Poziv

Hrvatska riječ je jedini tjednik u Republici Srbiji na hrvatskom jeziku koji informira čitatelje o događanjima u hrvatskoj zajednici. Ovim putem pozivamo elektore, kao i sve one koji su imali ovlasti za prikupljanje potpisa za elektore, da se pretplate na naš tjednik uz popust od 20 posto. Dokaz o uplati pretplate možete proslijediti faxom ili mailom ili osobno u redakciji Hrvatske riječi, Trg cara Jovana Nenada 15/II.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Održana sjednica Odjela HNV-a za obrazovanje

SLABINTERES ZA UPIS, VELIKZA LJETOVANJE.....6

Na svetkovinu Svetog Petra i Pavla u Hrtkovcima

PRVI SLUŽBENI POSJET PREDSEDNIKA HNV-A SLAVENA BAČIĆA.....7

TEMA

Odrana konstitutivna sjednica HNV-a

VELIKA NADA ZA NOVI POČETAK.....8-9

Gerardovo u Somboru

ČOVJEK VATRENE LJUBAVI, MOLITVE I POKORE.....11

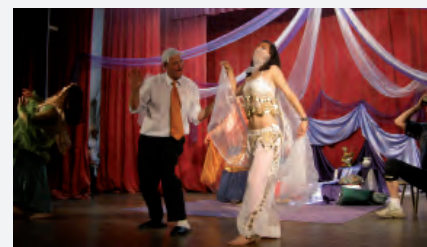
INTERVJU

Mata Matarić, predsjednik HKUD »Vladimir nazor« iz Sombora

BUNJEVCIMA TREBAMO POMOĆI DA SE VRATE SVOJIM KORJENIMA.....12-13

DOPISNICI

Završena I. međunarodna smotra amaterskih dramskih društava u organizaciji HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora

IDEJA, KNEZ, PRINCEZA I BUBAŠVABA.....23

Godišnji koncert HKPD-a »Jelačić« iz Petrovaradina

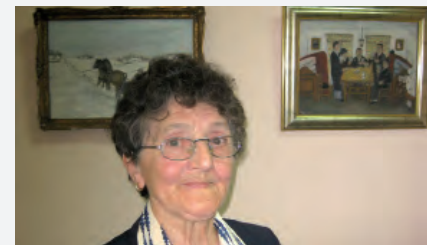
DIVAN JE KIČENI SRIJEM.....25

REPORTAŽA

DAN DRŽAVNOSTI REPUBLIKE HRVATSKE U SUBOTICI I BEOGRADU.....28-29

KULTURA

Izložba slika Cilike Dulić Kasiba u Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata

KAPITALNO DJELO NAIVE.....33

SPORT

Dalibor Čutura, rukometaš

ADEMAR LEON JE VELIKI IZAZOV.....47

MINISTRI UNUTARNJIH POSLOVA HRVATSKE I SRBIJE U SOMBORU RAZGOVARALI O SIGURNOSNOJ SITUACIJI U REGIJI

Borba protiv kriminala – viza za ulazak u EU

Prošloga ponedjeljka, 28. lipnja, u Somboru su se sastali ministri unutarnjih poslova Hrvatske i Srbije **Tomislav Karamarko** i **Ivica Dačić**, gdje su razgovarali o sigurnosnoj situaciji u regiji, kada je riječ o prijetnji od organiziranog kriminala, o unapređenju suradnje dviju policija i o stanju sigurnosti u zemljama regije. Dačić ocjenjuje da je suradnja policija dviju država motor cijele regionalne policijske suradnje, zahvaljujući prije svega provođenju konkretnih policijskih akcija koje su rezultirale velikim brojem uhićenja i procesuiranja zbog raznih kaznenih djela.

»Mi smo danas ukratko analizirali i aktualnu sigurnosnu situaciju, kada je riječ o prijetnji koja postoji od organiziranog kriminala. Razmijenili smo i analizirali informacije za najnovija dešavanja, kao što su uhićenja pripadnika 'zemunskog klana', s izraženom potrebom da se veoma ozbiljno prati sve što je vezano za 'zemunski klan', jer smatramo da ta priča još nije završena«, mišljenje je ministra Dačića. On je pozdravio međudržavni sporazum o izručenju koji bi trebao dovesti do toga da pri-

padnici kriminalnih grupa budu procesuirani u zemljama gdje su krivična dijela napravljena, a pozdravio je i osnivanje regionalnog centra koji bi bio zasnovan na razmjeni svih kriminalističko-obavještajnih informacija.

»Kada je riječ o načinu i obimu suradnje koja postoji između hrvatske i srpske policije, odnosno naših ministarstava, taj centar praktički već postoji, on svakoga dana realno živi. Kako želimo da on bude formaliziran s pravilima i pravnim osnovama za njegovo postojanje i sa željom da se kasnije uključe i druge države u regiji, mi ćemo se u narednim mjesecima truditi da to pitanje operacionaliziramo«, kaže

Dačić. On je napomenuo kako se u naredna četiri mjeseca očekuje izručenje *Sretka Kalinića*, člana 'zemunskog klana', Srbiji. U razgovoru dva ministra bilo je govora i o omogućavanju lakšeg putovanja i uspostavi sigurnosnih uvjeta i pravnih pretpostavki za prelazak državnih granica Hrvatske i Srbije s osobnom iskaznicom, bez putovnice. Obustrano je mišljenje da bi i to bio jedan od interesa jačanja političkih odnosa dviju zemalja.

Ministar Tomislav Karamarko izrazio je zadovoljstvo sastankom u Somboru jer je, po njegovom mišljenju, ovaj sastanak veliki iskorak u odnosu na ono što je do sada bilo.

»Dosadašnju suradnju smo hvalili, međutim ovo danas je izgledalo kao sastanak nekog zajedničkog stožera za borbu protiv organiziranog kriminala«, kaže Karamarko te dodaje, kako bi ovakve sastanke možda mogli obaviti direktori policije, ali nazočnost ministara na ovakvim sastancima govori o tome koliki se značaj pridaje ovoj suradnji i konkretnim potezima koje treba poduzeti zajedničkim snagama, kako bi se izborila pobjeda u borbi protiv kriminala. Ministar Karamarko je mišljenja kako je ova suradnja veoma važna za razvoj odnosa između dviju država, za stabilnost cijele regije i kvalitetu koja će se donijeti u Europsku Uniju.

Ministar unutarnjih poslova Hrvatske dao je akcent i na terorizam osvrnuvši se na nedavni bombaški napad na policijsku stanicu u Bugojnu. Rekao je kako je terorizam globalni problem i globalno zlo kojemu se treba oduprijeti na globalan način, a o tome govori i klasični teroristički čin u slučaju Bugojno, koji se dogodio u neposrednoj blizini Hrvatske i Srbije.

Z. Gorjanac

REGIONALNA KONFERENCIJA O EUROPSKOJ PERSPEKTIVI ZAPADNOG BALKANA

Pomirenje za budućnost

Pomirenje poslije ratnih devedesetih među Bošnjacima, Hrvatima i Srbima i dalje je otvoreno pitanje, i pokraj evidentnog napretka u odnosima njihovih država

Utorak je u Zagrebu otvorena Regionalna konferencija »Pomirenje za budućnost – europska perspektiva Zapadnog Balkana« u čijemu radu sudjeluju predstavnici nevladinih udruga Srbije, Hrvatske i BiH. U izaslanstvu iz Vojvodine su i čelnici Subotice, Zrenjanina i Bača, kao i predstavnica Ministarstva pravde Srbije.

Današnjim skupom završava se jednogodišnji projekt koji su pod pokroviteljstvom Europske komisije realizirale nevladine organizacije iz Subotice, Osijeka i Mostara.

Pomirenje poslije ratnih devedesetih među Bošnjacima, Hrvatima i Srbima i dalje je otvoreno pitanje, i pokraj evidentnog napret-

ka u odnosima njihovih država. Problematično je, primijetili su sudionici Regionalne konferencije o pomirenju, što su nositelji negativnih stereotipa o drugim narodima mladi ljudi. To možda i nije neobično, ako se uzme u obzir način organiziranja nastave na njihovim materinskim jezicima.

»Mladi se ne miješaju, među sobom ne komuniciraju. Do čega će dovesti takav način obrazovanja za 20-tak godina?«, upitali su se neki od sudionika iz Bosne i Hrvatske.

Predstavnica »Centra za mir i nenasilje« iz Osijeka sugerirala je da bi se jače trebao potaknuti dijalog o pomirenju na lokalnoj razini – svojevrsna lokalna diplomacija. Na važnost i dobre rezultate takvoga

pristupa ukazao je gradonačelnik Bače **Tomislav Bogunović** koji ima višegodišnju uspješnu suradnju s kolegama u Vukovaru. Najnovija potvrda prijateljskih odnosa bit će pokretanje svakodnevnog riječnog prometa feribotom kojeg je donirala norveška vlada.

»Pomirenje i toleranciju najbolje će potaknuti radna mjesta«, zaključio je Bogunović, koji je pozvao predsjednike Srbije i Hrvatske da u desetom mjesecu otvore liniju između Vukovara i Bače.

U tom kontekstu savjetnica predsjednika Hrvatske rekla je da je pomirenje i mir u regiji među najvažnijim zadaćama *Ive Josipovića*. »On to pokazuje brojnim inicijativama i posjetima gradovima i drža-

vama u regiji«, navela je *Zrinka Vrabec Mojses*. O spremnosti na razvijanje dobrosusjedskih odnosa svjedočila je i predstavnica srpskog Ministarstva pravde *Ana Makić*, koja je to ilustrirala potpisivanjem Sporazuma o izručenju počinitelja najtežih krivičnih djela između Srbije i Hrvatske. »To ide u prilog naše riješenosti da pristupimo EU integracijama«, dodala je Ana Makić.

Regionalnom konferencijom o pomirenju u zagrebačkom hotelu »Four Points« završava se jednogodišnji projekt nevladinih udruga iz Vojvodine, Hrvatske i BiH, koji je podržala Europska komisija, kroz instrument stabilnosti.

J. S.

NA BLAGDAN SVETOG PETRA I PAVLA U HRTKOVCI

Prvi službeni posjet predsjednika HNV-a Slavena Bačića

Utorak izjutra. U mjestu Hrtkovci obilježava se blagdan svetog Petra i Pavla. Narod veseo i razdragan, koliko zbog svetkovine, toliko i zbog cijenenih gostiju koji su se rado odazvali pozivu mještana i elektora Ivana Karačića i Mirka Paulića. U pitanju je prvi službeni posjet novoizabranog predsjednika HNV-a Slavena Bačića Hrtkovcima. Skupa s njim u delegaciji su i ministar savjetnik u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Beo-

gradu Filip Damjanović i konzul savjetnik Anto Franjić.

Crkvena porta puna ljudi, čeka se svečana misa koju drži župnik Ivica Živković.

Nakon mise, domaćini priređuju svečani ručak u župnom dvoru, a potom slijedi druženje s mještanima župa Hrtkovci i Nikinci. Uvaženi gosti održali su sastanak o poboljšanju života hrvatske nacionalne manjine u Srijemu.

M. P.

ODRŽANA SJEDNICA ODJELA HNV-A ZA OBRAZOVANJE

Slab interes za upis, velik za ljetovanje

Do sada je u hrvatske odjele upisano tridesetak prvašića u četirima školama na teritoriju Grada Subotice, konstatirano je prošloga tjedna na sjednici Odjela Hrvatskog nacionalnog vijeća za obrazovanje održanoj u Subotici. Iako ovakvi rezultati, kako je utvrđeno, nisu zadovoljavajući, mogućnost upisa ostaje do 1. rujna, te se u Odjelu nadaju kako će roditelji aktivnije pristupiti upisu svoje djece u hrvatske odjele. U tom kontekstu, predloženo je provođenje ankete među roditeljima i djecom, te sačinjavanje analize kako bi se preciznije ustanovili razlozi slabog odziva na upis djece u hrvatske odjele.

Na sjednici je bilo riječi i o ljetovanju djece koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku, što ga organiziraju HNV i Crveni križ iz Zaprešića. Djeca će tako ove godine u terminu od 12 do 20. kolovoza boraviti u Novom Vinodolskom. »Ovo je prva godina da se ljetovanje plaća, dok troškove prijevoza i osiguranja snosi HNV«, kaže ravnatelj Odjela HNV-a za obrazovanje Stipan Stantić. »I pokraj toga što ljetovanje nije besplatno, interes je bio veći od očekivanog, pa su neki nažalost morali biti odbijeni, jer kao i prijašnjih godina ima mjesta za 112-ero djece. Ove će godine na more ići djeca iz Subotice i okolice, te iz Bačkog Monoštora«, dodaje Stantić.

Na sjednici Odjela utvrđeno je i tko će ići na seminar za nastavnike u Puli kojega organizira Agencija za odgoj i obrazovanje Republike Hrvatske. Na seminar će, prema najavama, ići nastavnici iz osnovnih škola u kojima se izvodi nastava na hrvatskom jeziku, kao i profesori iz srednje Politehničke škole u Subotici u kojoj će od jeseni biti uvedena nastava na hrvatskom jeziku.

D. B. P.

ISPUNJENI UVJETI ZA IZVANREDNU OBRANU OD PODZEMNIH VODA

Neupamćene oborine poplavile dio Sonte

Utorak, 22. lipnja, u Plavoj dvorani Skupštine Općine Apatin održan je urgentni sastanak općinskog Stožera za obranu od poplava. Direktor Vodoprivredne organizacije Zapadna Bačka, DTD Sombor, Vladislav Milošev izvijestio je članove stožera o vrlo teškoj situaciji na području naseljenih mjesta Općine Apatin, izazvanoj enormnim količinama oborina, nezabilježenim u posljednjih 200 godina. Po riječima Miloševa, u samo 24 sata, od ponedjeljka u 16 sati do utorka poslijepodne, palo je 137 litara vodenog taloga po m², što predstavlja petinu godišnjih oborina na ovom području. Ovako ekstremne oborine izazvale su na području naseljenih mjesta Općine Apatin probleme čije posljedice će se tek pokazati. Razina podzemnih voda enormno je narasla i popla-

vila podrumne mnogih obiteljskih kuća. Voda je ušla i u restoranski prostor i sobe starog dijela Banje Junaković. Sastanku stožera, osim predsjednika Općine dr. Živorada

Smiljanića i njegovih najbližih suradnika nazočili su i tajnici mjesnih zajednica Apatin, Prigrevica, Svilojevo, Sonta i Kupusina, te direktor JKP-a Naš dom Apatin.

Pokraj katastrofalnih hidrometeoroloških uvjeta ovim problemima u velikoj mjeri kumovali su i nesa- vjesni građani svojim nemarom u održavanju uličnih kanala, a pojedini čak i njihovim zasipanjem. Općinskoj komunalnoj inspekciji naloženo je poduzimanje potrebnih mjera u otklanjanju uočenih anomalija. Ekstremnu hidrološku situaciju znatno je pogoršalo i visoko vodostanje Dunava, s tendencijom porasta. Nakon rezimiranja nastale situacije Vladislav Milošev je predložio da se u Općini Apatin, sukladno zakonu, proglasi izvanredna obrana od podzemnih voda. Po njegovim riječima ispunjeni su svi uvjeti da i »Vojvodinavode« proglase izvanrednu obranu od podzemnih voda na melioracijskom području VO Zapadna Bačka.

Ivan Andrašić

ODRŽANA KONSTITUTIVNA SJEDNICA HRVATSKOG NACIONALNOG VIJEĆA

Velika nada za novi početak

Predsjednik HNV je dr. Slaven Bačić, a predsjednik Izvršnog odbora Darko Sarić Lukendić *
Za članove Izvršnog odbora izabrani su Dujo Runje - zadužen za oblast informiranja, Pero Horvacki - zadužen za oblast obrazovanja, Andrej Španović – zadužen za oblast kulture, dok će mjesto člana zaduženog za službenu uporabu jezika ostati upražnjeno do sljedeće sjednice * Novi tajnik HNV-a je Željko Pakledinac

Hrvatska nacionalna zajednica u Srbiji dobila je u subotu, 26. lipnja, novi saziv nacionalnog vijeća za čijeg je predsjednika izabran dr. Slaven Bačić s izborne liste Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i hrvatskih udruga. Na konstitutivnoj sjednici koja je održana u Subotici naprije su članovima vijeća izabranim na elektorskoj skupštini verificirani mandati, a potom je, nakon konstituiranja, sjednica nastavljena prema dopunjenom dnevnom redu, prema kojemu su,

europsku Srbiju« tražila ovo mjesto za sebe. Kako dogovori oko toga nisu postignuti, na sjednici je izabran Darko Sarić Lukendić iz redova DSHV-a, kojega je ipak podržala i većina vijećnika ZES-a.

Za članove Izvršnog odbora izabrani su Dujo Runje – zadužen za oblast informiranja, Pero Horvacki – zadužen za oblast obrazovanja, Andrej Španović – zadužen za oblast kulture, dok će mjesto člana zaduženog za službenu uporabu jezika ostati upražnjeno do sljedeće sjednice.

mogli postići rezultate. Moram napomenuti da je prije elektorskih izbora druga strana tražila većinu članova i u Izvršnom odboru i u HNV-u. Sada je u pregovorima tražila također predsjednika i još jednog člana Izvršnog odbora, što mislim da ne odgovara stvarnom omjeru snaga. Mi smo im ponudili jedno mjesto u Izvršnom odboru, kao i dopredsjedničko, a u Odboru za Statut od pet članova dva člana su s druge liste. Na elektorskoj skupštini je bila veoma oštra borba i nerealno bi bilo očekivati da

lih struktura, ali ipak ne možemo prihvatiti da netko tko je izgubio izbore dobije mjesto predsjednika Izvršnog odbora«.

KOALICIJA S DS-OM NIJE UPITNA

Na pitanje – može li ovakav stav DSHV-a utjecati na odnose unutar koalicije s Demokratskom strankom, Bačić kaže: »U pregovorima prije izbora, kada je ZES tražio većinu u HNV-u i u Izvršnom odboru, rekli su da ta stvar nije vezana za koaliciju na ostalim razinama vlasti i da je to sasvim posebno i odvojeno pitanje. Mi držimo da je to što su rekli i dalje tako.«

Nositelj liste Petar Balažević kaže kako će vijećnici ZES-a konstruktivno sudjelovati u radu HNV-a i neće inicirati podjele i svađe kakvih je bilo do sada.

»Naše prepuštanje odgovornosti listi koju je predvodio DSHV ne znači naše nesudjelovanje u radu HNV-a. Mi smo samo inzistirali na tome da omjer udjela u izvršnim tijelima bude onakav kakav je ostvaren na elektorskim izborima, odnosno, kakav je u Vijeću. Znači, ako jedna strana ima 60 posto, a druga 40 posto, i ako je lista predvođena DSHV-om dobila mjesto predsjednika HNV-a, onda bi logično bilo da druga strana dobije mjesto predsjednika Izvršnog odbora. Kako do toga nismo uspjeli doći u pregovorima, prepustili smo svu odgovornost DSHV-u koji je bio nositelj, kako oni to kažu – pobjedničke liste, i mi ćemo im pomagati koliko budemo mogli. Siguran sam da u odnosu na prethodni saziv u HNV-u neće biti tonova kakvih je bilo do sada, da mi nećemo sudjelovati i inicirati takve svađe i podjele kakve su do sada bile prisutne, nego želimo zaista konstruktivno sudjelovati u radu. I naglašavam da ovdje nema

Pred novim vodstvom HNV-a stoje ozbiljni zadaci, a i očekivanja hrvatske zajednice su velika

osim predsjednika, izabrana četiri dopredsjednika – za Suboticu Andrija Kopilović, za Sombor Mata Matarić, za Srijem Zlatko Načev te za Podunavlje Andrija Adin. Najviše nagađanja i spekulacija u javnosti izazvalo je pitanje tko će biti predsjednik Izvršnog odbora, jer je Hrvatska lista »Za

Predsjednik HNV-a Slaven Bačić kaže za »Hrvatsku riječ« da bi nerealno bilo očekivati da vlast dijele obje liste, poslije oštre borbe na elektorskoj skupštini i pobjede liste koju je predvodio DSHV:

»Pregovori su vođeni i prije elektorskih izbora, kao i prije konstitutivne sjednice, međutim, nismo

dijelimo vlast, a da mi imamo većinu, s tim da smo i dalje ostavili upražnjeno mjesto za jednog člana Izvršnog odbora. Mislim da je druga strana samo pokušala izvući što više u pregovorima, a budući da nije uspjela, mislim kako je i njima sasvim jasno da su u manjini. Nismo ih izbacili iz svih osta-

pobjednika i pobijeđenih, jer ako bismo tako posmatrali stvari, pobijedeno može biti samo zajedništvo u hrvatskoj zajednici, a to nikako ne želimo.

Konstitutivnoj sjednici pristupili su i veleposlanik Republike Hrvatske u Beogradu *Željko Kuprešak*, konzulica Generalnog konzulata RH u Subotici *Ljerka Alajbeg* i tajnik Pokrajinskog tajništva za upravu, propise i nacionalne manjine *Andor Deli*.

U HRVATSKOJ ZAJEDNICI VLADA DEMOKRATIČNOST

Veleposlanik *Željko Kuprešak* također smatra da odnosi između dviju izbornih lista neće imati teže konzekvencije za budući rad HNV-

skoj zajednici stvarno vlada jedna demokratičnost, ali ono što je puno važnije jest da ta demokratičnost ne ide na onaj dio temeljnih obveza koje će hrvatska zajednica i HNV imati, a to je briga za hrvatsku zajednicu u Srbiji. Ono što ja vidim kao dva temeljna zadatka HNV-a jest, naravno, borba za prava hrvatske zajednice i hrvatskog naroda u Srbiji i to u smjeru kako je predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić* rekao – minimum onoga što imaju druge zajednice i manjinski narodi u Srbiji kao minimum onoga što tražimo. A ono što bismo željeli i što će sigurno biti naša, odnosno, vaša temeljna zadaća je postizanje reciprociteta u onome što srpski narod ima u Hrvatskoj i što bi hrvatski narod trebao imati u Srbiji», rekao je Kuprešak te objasnio, kako pod

što je i veliko nezadovoljstvo onim što je ili nije urađeno posljednjih godina. Kako je i na konstitutivnoj sjednici rekao predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić*, prošlo je sedam godina s dosta smjena i turbulencija unutar HNV-a i sada bi trebalo podvući crtu. Jedna od stvari koje će se uskoro naći na crti je i izvanredni popis imovine i financijskog poslovanja HNV-a. Za taj posao je formirana i radna grupa od koje se očekuje da već za dva tjedna podnese izvješće. Kuntić je, doduše, rekao kako se ne sumnja u poslovanje prethodnog saziva, te kako je to politika dobrog domaćina koji preuzima posao, a i Slaven Bačić kaže kako će se nova ekipa koristiti pozitivnim iskustvima prethodnog saziva.

VELIKA OČEKIVANJA

»Jedan od osnovnih programskih postulata je da ćemo koristiti sva pozitivna iskustva prethodnog saziva, a ono što je bilo negativno nastojat ćemo prevladati. U tom smislu već smo poduzeli prve

Sarić Lukendić među dugoročno najvažnijim zadacima koji čekaju novo vodstvo je i kompletiranje posebnog biračkog popisa hrvatske nacionalne zajednice. Kako kaže, to neće biti ni lak, niti jednostavan zadatak, jer tema biračkih popisa na neki način medijski više nije u žiži interesiranja, pa se unutar zajednice moraju naći snage i resursi za njegovo provođenje.

»Očekivanja hrvatske zajednice su velika u smislu da se neke stvari urade sad i odmah. Naravno, ima poslova u kojima zaostajemo za drugim zajednicama, međutim, mislim da oko nekih stvari ne treba hitriti, nego ih dobro promisliti da poslije ne bismo morali ispravljati već učinjeno. U tom smislu najprije nam slijedi sagledavanje zatečenog stanja. Najaktualnije je svakako pitanje upisa u odjele na hrvatskom jeziku i to će biti jedna od prvih tema koju ćemo razmatrati i na Izvršnom odboru, budući je sada lipanj i da su upisi u tijeku. Također, moram reći da prema informacijama kojima raspolazem, na žalost, za ovu godinu nije doni-

Darko Sarić Lukendić - novi predsjednik Izvršnog odbora HNV-a

a: »To su, rekao bih, političke igre kakvih u demokraciji uvijek imate, i mislim da je oporba, ako je smijemo tako zvati, pokazala veliku dozu kooperativnosti i odgovornosti, i ne vjerujem da će u budućnosti biti nekakvih težih konzekvencija po rad HNV-a. Naravno, s pobjedom je DSHV preuzeo odgovornost – kako za djelovanje, tako i za sve ono što će se događati u budućnosti, na kraju krajeva i za rezultate koje će DSHV dosegnuti u vremenima koja dolaze.«

Kuprešak smatra da novi saziv HNV-a daje veliku nadu za novi početak života i rada hrvatske zajednice u Srbiji, te da predstoje dva temeljna zadatka – borba za prava hrvatske zajednice i postizanje reciprociteta u onome što srpska zajednica ima u Hrvatskoj.

»Jako se veselim načinu na koji je konstituirajuća sjednica učinjena. Pokazalo se da u hrvat-

time podrazumijeva zastupljenost Hrvata u parlamentu Srbije jednako kao što sadašnji hrvatski Ustav i Ustavni zakon, čije se donošenje očekuje, garantira broj predstavnika srpske manjine u hrvatskom parlamentu. »Druga stvar je financijski aspekt. Pokušali smo uskladiti kriterije po kojima se može definirati koliko to hrvatski narod dobiva pomoći matične države u Srbiji i isto tako koliko srpska manjina dobiva pomoći hrvatske države u Hrvatskoj. Došli smo do jednoga nerazmjera. Mislim da ćemo u vremenima koja dolaze to pokušati usklađivati i vjerujem da i na srpskoj strani ima dobre volje za tako nešto«, rekao je Kuprešak te poručio, kako HNV može računati na pomoć hrvatske države i na njegovu osobnu.

Pred novim vodstvom HNV-a stoje ozbiljni zadaci, a i očekivanja hrvatske zajednice su velika, kao

U hrvatskoj zajednici vlada demokratičnost, rekao je veleposlanik *Željko Kuprešak*

korake za rješavanje pitanja uvoza udžbenika na hrvatskom jeziku, jer je obrazovanje jedno od najurgentnijih pitanja koje preko ljeta mora biti riješeno. Jedna od stvari koja nas čeka jest drugačije modeliranje rada u uredu HNV-a, a formirali smo i Odbor za Statut gdje ćemo odmah do sljedećeg sastanka izvršiti i promjenu svih pravnih akata, kako bi se omogućilo učinkovitije djelovanje stvaranjem jednog jednostavnijeg i učinkovitijeg sustava umjesto, čini mi se, pomalo preglomaznog dosadašnjeg sustava», zaključuje Slaven Bačić.

Kako je najavio predsjednik Izvršnog odbora HNV-a Darko

jet niti plan rada niti proračun, što je još jedna od tema koju ćemo morati otvoriti već prije jeseni, jer za bilo kakve aktivnosti potrebna su sredstva, a sredstva se mogu koristiti samo s proračunom i planom rada. Dakle, pred nama je nekoliko krupnih tema, kojima ćemo se morati baviti tijekom ljeta i jeseni, i nadam da ćemo sljedeću godinu dočekati puno spremniji. Sada, na neki način, u pola posla preuzimamo kormilo i najvažnije je da zbog tog preuzimanja i promjene ne nastane nekakav zastoj u tekućim aktivnostima i poslovima koji su već otpočeli», kaže Sarić Lukendić.

S. Mamužić

OSIJEK OBILJEŽIO BLAGDAN – DAN NEBESKIH ZAŠTITNIKA SV. PETRA I PAVLA

Prijateljstvo ima uzlaznu putanju

Bogat program započeo je još 25. lipnja * Gradonačelnik primio predstavnike gradova prijatelja, među kojima je i Subotica

Osijek je svečano obilježio Dan nebeskih zaštitnika, svetih Petra i Pavla, koncelebriranom svetom misom koju je predvodio nadbiskup đakovačko-osječki mons. *Marin Srakić* uz potporu biskupa požeškoga mons. *Antuna Škvorčevića*, biskupa srijemskoga mons. *Đure Gašparovića* te pomoćnog biskupa mons. *Đure Hranića*, u nazočnosti brojnih vjernika te predstavnika Grada i Županije, te gradonačelnika gradova prijatelja. Značajno je spomenuti da je ovim misnim slavljem obilježena 50. obljetnica svećeništva i 20. obljetnica biskupske službe mons. *Marina Srakića*, pa su mu tom prigodom darove uručili konkatedralni župnik *Adam Bernatović*, gradonačelnik *Krešimir Bubalo* i župan *Vladimir Šišljagić*.

Dan nebeskih zaštitnika grada Osijeka obilježen je bogatim programom koji je započeo još 25. lipnja Osječkom ljetnom noći, a nastavio obilježavanjem Dana osječkih branitelja, polaganjem

Izaslanstvo Grada Subotice predvodio je dogradonačelnik Pero Horvacki

metnim turnirom gradova prijatelja, Simfonijom pod zvijezdama na desnoj obali Drave i otvaranjem Osječkog ljeta kulture.

GRADOVI PRIJATELJI

Tim povodom gradonačelnik Bubalo priredio je prijam za predstavnike gradova prijatelja, grado-

jateljstvo ima uzlaznu putanju, o čemu svjedoči dolazak gotovo svih delegacija, a i oni su tijekom godine posjetili sve gradove prijatelje. Za razliku od početnih godina, kada je ta suradnja više bila vezana uz sport, kulturu i obrazovanje, susrete sveučilišnih i školskih delegacija, u posljednje se vrijeme ta suradnja prije svega vidi u sferi

s Pečuhom i Suboticom. Istaknuo je i brigu hrvatske države, pa tako i Osječko-baranjske županije i Grada Osijeka za položaj naše manjine u susjednim zemljama, jer u multikulturalnom i multinacionalnom, a svakako i multikonfesionalnom Osijeku žive 22 manjine, koje su dodatni most spajanja s njihovim matičnim državama.

SURADNJA SUBOTICE I OSIJEKA

Delegaciju Subotice predvodio je dogradonačelnik *Pero Horvacki* te smo ga zamolili za kratku izjavu: »Drago mi je da sam ponovno u Osijeku jer ova naša suradnja dobiva nove dimenzije, ima svoje vrijednosti i svakim danom je proširujemo i produbljujemo. Kako je rekao i gradonačelnik Bubalo, sve je češće proširenje te naše suradnje u gospodarskom smislu, bilježimo vrlo uspješne susrete na razini regionalnih gospodarskih komora, dolazimo jedni drugima na sajmove u Suboticu i Osijek, i ako hoćete, u Novi Sad, apliciramo sa zajedničkim projektima prema sredstvima pretpripravnih fondova EU i uvjeren sam da će se i naša suradnja i naše prijateljstvo i dalje širiti. Što se tiče suradnje u oblasti obrazovanja, kulture, informiranja i sporta, također sam zadovoljan, ali tražit ćemo i dalju potporu, jer baš neki dan smo konstituirali HNV i pred nama je novi period napora za zaživljavanje i konzumiranje prava hrvatske zajednice u Srbiji, sukladno pravima koja srpska zajednica ima u Republici Hrvatskoj«.

Naglasio je još da su ova dva dana u Osijeku nezaboravna, od Simfonije pod zvijezdama do Osječkog ljeta kulture i izvedbe Brechtove »Opere za tri groša« u ambijentu osječke Tvrdje i svečane euharistije u osječkoj konkatedrali, susjedištu Đakovačko-osječke crkvene pokrajine. Svakako treba spomenuti i malonogometni turnir gradova prijatelja na kojemu je ekipa Subotice zauzela vrlo dobro treće mjesto.

Slavko Žebić

Pred katedralom

vijenaca kod Kapelice mira na Krunskoj utvrdi, te polaganjem vijenaca na spomenik braniteljima Osijeka u centru grada, malonogo-

načelnike ili dogradonačelnike, a odazvali su se gotovo svi pozvani. U prigodnom govoru gradonačelnik Bubalo pohvalio se da to pri-

gospodarstva, razmjeni iskustava, povezivanja ljudi i zajedničkim nastupom u projektima prema europskim fondovima, prije svega

Čovjek vatrene ljubavi, molitve i pokore

Nema druge slasti ni radosti nego svojim primjerom i riječima oganj Božje ljubavi i u našim srcima raspaliti, govorio je otac Gerard

Na blagdan Svetoga Ivana Krstitelja, u četvrtak 24. lipnja, u somborskoj karmelićanskoj crkvi svetog Stjepana svečanom svetom misom obilježen je spomendan prijelaza u vječnost sluge Božjeg o. *Gerarda Tome Stantića*, jedinog kandidata za blaženika i sveca s naših prostora. Karmelićanska crkva bila je ušće rijeka hodočasnika iz Subotice, Žednika, Bikova, Tavankuta, Bajmoka, Đurđina, Lemeša, Bačkog Brega, Bačkog Monoštora, Sonte, Apatina, Bača, Plavne, Vajske, kao i vjernika somborskih župa s filijalama. Prije svete mise molila se krunica, a vjernici su imali prigodu i za ispovijed. Svečano euharistijsko slavlje predvodio je biskup Subotičke biskupije dr. *Ivan Penzeš*, a nadahnutu propovijed održao je katedralni župnik župe sv. Terezije Avilske u Subotici mons. *Stjepan Beretić*.

VATRA LJUBAVI

Prije same propovijedi velečasni Beretić pozvao je djecu da priđu bliže oltaru, jer je svoju propovijed namijenio prvenstveno djeci, a u toj jednostavnosti riječi pronašli su se i odrasli. Ukratko je govorio o životu oca Gerarda još od njegova rođenja na đurđinskom salašu, ne zaboravljajući pri tom i život svetoga Ivana Krstitelja, čiji je blagdan slavljen. Otac Gerard je bio veoma tražen i cijenjen u Somboru, uvijek spreman pomoći.

»Svi su ga tražili. Tražili su ga oni koji su se pokajali za grijeh, oni koji su bili željni vesele riječi Isusove, tražili su ga bolesnici, tražili su ga neodlučni koji nisu znali što učiniti«, rekao je velečasni Beretić, a potom se prisjetio dana svoga djetinjstva provedenog u Somboru vezanih uz blagdan Svetoga Ivana Krstitelja, povezujući ivandanjske vatre s vatrenošću oca Gerarda.

»U predvečerje današnje svetkovine, ovdje u Somboru preskakali smo vatru. Po ulicama bi se u suton zapalile vatre, a onda bi ih dječaci i djevojčice veselo preskakali. Vjerojatno je i otac Gerard preskakao vatru kao i ostala djeca uoči blagdana Svetoga Ivana Krstitelja, ali nema sumnje da je pater Tome bio vatri čovjek, čovjek kao vatra, kao Ilija. Kao svećenik želio je tako govoriti i tako raditi da se vatra Božje ljubavi raspali u dušama ljudi. Otac Gerard je žario puno većom vatrom od one koju smo mi onda preskakali. Njegova vatra je bila žešća. To je ona vatra za koju je Isus kazao kako želi da cijela zemlja postane velika vatra, da požar zahvati čitavu zemlju, da sve gori od ljubavi. Gerardovo srce je pogođeno strelicom isto tako žarke, andeoske ljubavi, kao i srce svete Terezije Avilske. Pater Gerard je do smrti volio i nosio taj plamen«, rekao je mons. Stjepan Beretić citirajući pritom riječi oca Gerarda: »Nema druge slasti ni radosti nego svojim primjerom i riječima oganj

Božje ljubavi i u našim srcima raspaliti.«

Pokraj toga što je bio toliko »vatri«, otac Gerard je bio i prava »zvijezda Danica«, kako je zapisao jedan Somborac 1918. godine. Velečasni Stjepan kaže i zašto: »U ispovijedanju je bio neumoran, a preko dana poslije službe Božje prva mu je briga bila posjet bolesnicima. Stalno je obilazio bolesnike. Pravo je čudo što je otac Gerard bio tako neumoran u radu, pokori, molitvi i u nespavanju.«

MOĆ SVETE PRIČESTI I MOLITVE

U daljem tijeku propovijedi velečasni Beretić nastavlja govoriti o ljubavi oca Gerarda prema svetoj pričesti i navodi jedan mali dio razmišljanja oca Gerarda o pričesti: »Da sam bio živ kad si se ti Isuse rodio, da sam bio živ kad si ti Isuse bio malo dijete, bio bih pun radosti da sam te dobio u krilo. S velikom pažnjom bih te u krilu držao, no to nije potrebno jer ti si u mom srcu. Kako te sa svih strana progone, ja ću nastojati da se u mom srcu dobro osjećaš. Malenog braniti to mora biti svakome milo. Dakle, taj ću posao rado obavljati. Tebe braniti – laka zabava«, riječi su oca Gerarda Tome Stantića.

Velečasni Beretić je pozvao i na molitvu ocu Gerardu, a dobre želje će nam biti uslišane jer je otac Gerard za vrijeme ovozemaljskog života zapisao: »Trsimo se po pri-

mjeru Isusovu – više voljeti druge nego sebe.« Stoga velečasni Beretić kaže: »Otac Gerard više voli nas nego sebe. Otac Gerard više voli svakoga od nas. Sve će učiniti da nam Bog pomogne.«

Na koncu propovijedi velečasni Beretić poziva na molitvu sa željom da nikome ne osvane dan bez molitve, te da nikoga ne zatekne noć bez večernje molitve. Želi da svaki vjernik s Isusom puno razgovara, a svoju propovijed zaključuje molitvom: »Oče Gerarde moli s nama! Oče Gerarde moli za nas! Privlači nas svojom dobrotom. Privlači nas darovi s kojima je Bog ukrasio tvoju dušu. Preporuča nas svetoj Bogorodici da nas čuva njezin i tvoj škupular.«

Otac mr. *Mato Miloš*, vicepostulator za proglašenje sluge Božjeg oca Gerarda Tome Stantića blaženim i svetim pozvao je vjernike da uzmu i čitaju novi, treći broj glasila Vicepostulature za upoznavanje našega kandidata za blaženika i sveca, da mole zagovor oca Gerarda, te da pošalju pisma Vicepostulaturi o eventualnim uslišanjima, milostima ili čudima, što je također vrlo bitno za beatifikaciju sluge Božjeg. Na koncu se ocu biskupu, svim svećenicima i vjernicima zahvalio provincijal mr. *Vinko Mamić*, a nakon biskupovog blagoslova vjernici, hodočasnici i svećenici su sa svojim biskupom Ivanom molili kod groba oca Gerarda za njegovo uzdizanje na čast oltara.

Zlatko Gorjanac

Misa u somborskoj karmelićanskoj crkvi

MATA MATARIĆ, PREDSEDNIK HKUD »VLADIMIR NAZOR« IZ SOMBORA

Bunjevcima trebamo pomoći da se vrate svojim korjenima

Razgovor vodio: Zlatko Gorjanac

Nisu oni koji se izjašnjavaju samo kao Bunjevci krivi za ovu situaciju glede Dužionice. Kriva je politika koja ih je odvojila u posebnu etničku grupu * Uvjerem sam da će taj naš Hrvatski dom oživjeti i donijeti nove pozitivne rezultate za generacije koje dolaze iza nas * Timski rad je najvažniji Moramo postići da Hrvatski dom bude kulturni centar ne samo nas Hrvata koji ovdje gravitiramo, nego da bude dom svih Hrvata s telefonskim predznakom 025

Mata Matarić je inženjer organizacije rada. Radio je u DTD-u »Bro-doremont« i DTD-u »Panonija Sombor«, te u »Danubiatransu« u Novom Sadu. Bio je predsjednik Saveznog obora za međunarodnu suradnju u prometu pri Saveznoj gospodarskoj komori, a po povratku u Sombor bio je direktor RO

»Metalac«. Od 1991. radi u privatnoj obiteljskoj tvrtki u Somboru do 1996. godine, kada osniva tvrtku u Mohaču u Republici Mađarskoj. Potiče iz obitelji Matarić, koja stoljećima njeguje ljubav prema svom narodu, a ta ljubav i rad za svoj hrvatski narod je prenijeta i na Matu, što se vidi i po njegovim aktivnostima u hrvatskoj manjinskoj

zajednici. Nedavno je izabran za predsjednika HKUD-a »Vladimir Nazor« u Somboru, dopredsjednik je HNV-a i predsjednik somborske podružnice DSHV-a. S njim smo razgovorali o hrvatskoj manjinskoj zajednici u Somboru, o problemima u informiranju, o školovanju na hrvatskom jeziku, o proslavi somborske Dužionice i o drugim

interesantnim temama.

HR: Koliko su dužnosnici HNV-a informirani o zbivanjima u hrvatskoj nacionalnoj zajednici u Srbiji. Kupuju li, odnosno jesu li preplaćeni na »Hrvatsku riječ«? Osobno mislim da je svi ne kupuju. Primjerice, kod nas u Hrvatski dom dođe pet primjeraka koje mnogi ljudi pročitaju i ostave. Mislim da bi trebalo poraditi na propagandi kako bi se omasovila prodaja, a »Hrvatska riječ« bi trebala i na sajtu objaviti sve ono što je objavila u tiskanom izdanju istoga dana kad izlazi na kioscima, a ne mnogo kasnije. Danas su moderna sredstva informiranja preko interneta. Moji prijatelji iz Zagreba bi voljeli arhivirati »Hrvatsku riječ«, ali je ne dobivaju. Hoću reći da treba dosta poraditi na marketingu prodaje »Hrvatske riječi«. Ja je osobno kupujem, a čitam i na internetu. Bilo bi dobro da se kod nas na salašima u Nenadiću proda bar dvadeset primjeraka, ali mislim da se proda samo pet.

HR: Gotovo godinu i pol se na valovima Radio Sombora svake nedjelje emitira emisija na hrvatskom jeziku »Glas Hrvata« čiji je opstanak doveden u pitanje. Isprva je iza emisije stajala NIU »Hrvatska riječ«, a po ukidanju RTV redakcije u ovoj medijskoj kući emisiju preuzima HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića, koji nema sredstava za daljnje realiziranje emisije. Što dalje? Hoće li Radio Sombor imati emisiju na hrvatskom jeziku i hoće li iza nje stati HNV?

Svojevremeno sam razgovarao s bivšom direktoricom Radio Sombora *Natašom Turkić*. Ona je od nas, odnosno od hrvatske nacionalne manjine, tražila da napravimo ugovor s Radio Somborom kako bi oni dobili frekvenciju i pravo na emitiranje programa. Oni taj ugovor imaju. Smatram da bi se on trebao primjenjivati, jer ako ćemo pošteno kazati, oni frekvenciju ne bi niti dobili da nisu pokrili informiranje manjina. Sada, kada su u toj financijskoj krizi mi im nećemo odmagati, ali ćemo inzistirati da dogod rade oni budu nositelji informiranja barem sat vremena tjedno za našu manjinu. Na tome ćemo inzistirati i to će mi biti jedan od prvih zadataka – da Radio Sombor jedanput tjedno financira jednosatnu emisiju u terminu za koji se dogovorimo. Tu nema »volje« ili »nevolje« HNV-a, ili udruga koje su emitiranje emisije pomogle, kao što je HKUD »Vladimir Nazor« iz

Stanišića. To je stvar somborskog javnog glasila koje se zove »Radio Sombor«. Oni nam trebaju osigurati dogovoreni termin, a ukoliko se to ne realizira, sklopit ćemo ugovor s nekom privatnom radio-difuznom organizacijom.

HR: A što će biti s Radio Somborom, koji je u totalnom debaklu? Kakav je stav Grada Sombora prema ovoj medijskoj kući?

Stav grada je da se ne smije prekinuti emitiranje programa, jer je to naša ustanova s tradicijom. Obratili smo se i udruzi novinara Srbije koji također dijele naše mišljenje. Kako ćemo iz trenutne situacije isplivati ne zna se, jer taj radio nije upao u tranziciju, odnosno u privatizaciju. Problem Radio Sombora je rješiv, samo moramo pronaći vlasnika, raspisati javni tender gdje će ljudi konkurirati, otkupiti pravo i tada će sve biti u redu. Mišljenja sam da se Radio Sombor neće ugasiti.

HR: Samo se u jednoj osnovnoj školi u Somboru izučava hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Učenika je toliko da ih se može prebrojiti prstima jedne ruke. Zašto je ovakvo stanje godinama nepromjenjivo u Somboru i radi li se na proširenju hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture i na druge osnovne škole u Somboru?

Nažalost, situacija je upravo takva kako ste rekli. Najveći je problem u nama. Ja sam prije više godina govorio kako nećemo znati konzumirati prava koje nam zakon o nacionalnim manjinama nudi. Sada smo u toj situaciji, jer nemamo stručne kadrove da te učenike prihvatimo, a ni roditelji nisu dovoljno educirani da shvate što to znači za budućnost njihova djeteta. Mnogi ne znaju da će im djeca nakon hrvatskog jezika moći nastaviti školovanje u srednjoj i višoj školi na srpskom jeziku. Subotica nam je primjer. Kako oni budu postavili svoje školstvo, tako mi ovdje moramo nastaviti. U Somboru je problem educiranja roditelja, jer je ovo ipak samo fakultativno, može – a ne mora. Trebali bismo objasniti prednosti takvoga školovanja, jer nije nikakva tabu tema da se netko školuje na drugom jeziku. To je prednost i imamo saznanja da bi i mnogi učenici koji nisu Hrvati željeli izučavati hrvatski jezik. Primjera radi, u Mađarskoj se mnogi Mađari školuju u osnovnim, preko srednjih škola i fakulteta na hrvatskom jeziku, iako nisu Hrvati. Mislim da Sombor treba raditi na određenim tribinama i popular-

nim metodama da se roditeljima objasni, jer oni su ti koji se pitaju. Djeca će odraditi ono što oni kažu. Što se tiče školstva u smislu organizacije, smatram da nema niti jednog ravnatelja škole koji bi odbio takvo školovanje djece. Po najnovijem zakonu o nacionalnim manjinama mi moramo biti pitani hoće li neki ravnatelj biti imenovan, a oni neće zaboraviti ukoliko damo pozitivno mišljenje o određenoj osobi koja bi bila ravnatelj školske ustanove.

HR: Veoma ste aktivni u hrvatskoj manjinskoj zajednici. Predsjednik ste somborske podružnice DSHV-a, nedavno ste izabrani za jednog od dopredsjednika HNV-a i za predsjednika HKUD-a »Vladimir Nazor« u Somboru, a uz sve to ste i vijećnik gradskog vijeća Sombora. Kako uspijevate i pokraj svojih privatnih obveza vršiti sve navedene dužnosti?

Trinaest godina sam radio određeni posao u Mađarskoj, gdje sam akumulirao energiju i pročitao oko 120 knjiga o povijesti Hrvata s ovog područja i odnosima s drugim narodima u našim krajevima, kako bi mi danas bilo lakše i da za mene nema velikih iznenađenja. Sve ovo radim maksimalno i s velikim zadovoljstvom. Možda malo nedostajem obitelji, ali ovo ću izgurati u svom stilu. U svakoj organizaciji koju ste spomenuli pokušavam organizirati timove, a da ja budem koordinator tih timova. Vrlo sam zadovoljan kako to funkcionira u DSHV-u – podružnici Sombor, koja je već nekoliko godina pod mojim vodstvom. Isto tako formiram tim u »Nazoru«, gdje ljudi svoj posao rade pošteno i transparentno. Nikada ne polazimo od toga da nešto netko neće, već jednostavno zadatke dijelimo prema mogućnostima. Hoću reći, timski rad je najvažniji. Od 40 godina radnog staža 30 sam bio voditelj i uvijek sam formirao timove koji su donosili pozitivno ostalim radnicima u tom poduzeću. Isto tako će mi i Hrvatski dom biti vrlo ozbiljan izazov, jer je to embrij svih kulturnih događanja ovih prostora. To je ustanova koju nikada ne bih podredio bilo kojoj drugoj. Ako bi me pitali što bih prihvatio, partijsku organiziranost, angažiranje u politici u smislu izvršnih tijela u općini, uvijek bih rekao kako želim da HKUD »Vladimir Nazor« nastavi raditi u ovom sastavu. Uvjeran sam da će taj naš Hrvatski dom oživjeti i donijeti nove pozitivne rezultate za generacije koje dolaze iza nas.

HR: Prošle je godine ipak došlo do sukoba interesa u slučaju somborske Dužionice. Grad, kojeg ste kao gradski vijećnik zastupali, imao je jedno mišljenje u svezi s proslavom Dužionice, dok je »Nazor«, kojeg ste također zastupali kao član uprave društva, želio nešto sasvim drugo što se tiče ovog slavlja. Je li tu moguće, pošto ste bili na odgovornim funkcijama, zastupati interes samo jednih, ili možda pronaći neku sredinu?

Kad smo sagledali problem da se u isto vrijeme održavaju dvije Dužionice, po nalogu tadašnjeg gradonačelnika sam pokušao te dvije, uvjetno rečeno, struje na neki način pomiriti, kako bi zajednički odnijeli kruh na oltar i kod gradonačelnika i tako je i urađeno. Moja je uloga, koja je po mnogima uspješno obavljena, bila prvi korak zbližavanja te dvije opcije koje slave Dužionicu. Niti možemo Hrvatima, niti onima koji se izjašnjavaju samo Bunjevcima osporiti pravo na održavanje jedne svetkovine koja se zove Dužionica. Pokušao sam biti neutralan kako bi svi bili zadovoljni. Neki kažu da sam uspio, a neki da je to bilo nepotrebno jer su ovdje u pitanju inače nepomirljive opcije. S ove distance, nakon godinu dana mogu reći da ne vidim kako će se organizirati ovogodišnje slavlje. Ja se neću angažirati, jer bi to bio direktan sukob interesa. Nikoga neću nagovarati da nam pride, ali naša vrata su otvorena, mi smo nositelji Dužionice u Hrvatskom domu i mi ćemo je izgurati onako kako smo to radili unazad 74 godine. Znači, ja nikoga više neću upozoravati na potrebu zajedničke Dužionice, jer mi to više ne dozvoljava funkcija koju obavljam u Hrvatskom domu, a maksimalno ćemo se angažirati da dokažemo da je Dužionica u Hrvatskom domu a priori najvažnija i najjača manifestacija Hrvata s ovih prostora. Nisu ni oni koji se izjašnjavaju samo kao Bunjevci krivi za ovu situaciju. Kriva je politika koja ih je odvojila u posebnu etničku grupu i mislim i dan danas da im treba pomoći da se vrate svojim korijenima, a isto tako sam uvjeren s obzirom na moje iskustvo, godine i sjede vlasi, da se bez smjene generacija u tome neće uspijeti. Oni koji se izjašnjavaju samo kao Bunjevci moraju smijeniti svoju generaciju koja je dovela do odvajanja, a mi u Hrvatskom domu moramo povući određene poteze i dalje pružiti ruku pomirenja za tu opciju.

HR: Koji su vaši planovi kao novog predsjednika HKUD-a »Vladimir Nazor« za budući rad ovog društva?

Planovi su vrlo ambiciozni. Unazad mjesec dana, imamo 12 priredbi koje su održane u Hrvatskom domu, a tim ćemo tempom nastaviti i na jesen. Moramo postići da Hrvatski dom bude kulturni centar ne samo nas Hrvata koji ovdje gravitiramo, nego da bude dom svih Hrvata s telefonskim predznakom 025. To bi trebao biti jedan stožer gdje će svi imati svoga interesa bez ikakvog naturanja opcije »centra«. Nedavno smo imali nastup u Tolisi u Bosni gdje smo povelili četiri para Šokaca. To povećava našu ponudu prema strancima. Trebamo se ispomagati i mi ćemo ići pomoći i Šokcima u bunjevačkim nošnjama kada im bude trebalo, a sve zahtjeve ćemo moći ispuniti samo zajedničkom ponudom ovoga područja. To su naši planovi. Mi imamo programe da maksimalno profesionaliziramo određene igre, kazališne komade i horske pjesme da bismo bili zvani. Ne da se naturamo, nego da drugi čuju za nas i negdje nas vide. Važno je da napravimo ono što naši domaćini očekuju. U Bosni smo nedavno bili prvi u koloni defilea, prvi na nastupu i kažu da smo bili najbolji. To je ona kvaliteta, a isto tako i šarolikost nošnji. Ponašam, ne mora se ponuditi samo »Nazor«, može i Bački Breg, Bački Monoštor, Lemeš ili Stanišić. Drugo, trebamo komercijalizirati naše prostore. Jedan smo prostor iznajmili, a imamo još tri prostora koje bi netko mogao uzeti kako bismo materijalno ojačali. Treće, u preregistraciji društva moramo staviti na papir članstvo, jer je zakonska odredba da moramo točno znati s koliko članova raspolaže ova udruga, da bismo na skupština donosili relevantne odluke. Do travnja iduće godine se moramo preregistrirati i tu ćemo apelirati i na stare članove, sadašnje i buduće da nam se pridruže u toj akciji. Također, trebamo poraditi na animiranju i stimuliranju mladih, da se i oni mogu plasirati svojim idejama. U tom smislu već imamo jednu grupu mladih, uslovno rečeno kazališnih umjetnika. Ubacit ćemo ih u prvi plan, jer će oni uskoro ići na svoje prvo samostalno gostovanje u Slavonski Brod. Ima puno ideja, tim za provođenje toga se formira, sredstava će manje – više biti, nikada nije bilo dovoljno, ali uklopit ćemo se u to.

ODRŽAN SUSRET PUČKIH PJESNIKA »LIRA NAIVA 2010.«

Misao rođena u srcu nadahnuća

HBKUD »Lemeš« iz Svetozara Miletića bio je domaćin osmoga susreta pučkih pjesnika hrvatske nacionalne zajednice s prostora Vojvodine

Piše: Ivan Andrašić

U nedjelju, 27. lipnja, u organizaciji Hrvatske čitaonice iz Subotice u Svetozaru Miletiću je održan osmi susret pučkih pjesnika, pripadnika hrvatske nacionalne manjine s prostora Vojvodine, »Lira naiva 2010.«. Osim zaljubljenika u lijepu riječ s prostora od Subotice do Zemuna, na susretu je sudjelovalo i nekoliko pjesnika iz susjedne Hrvatske. Ove godine su sa sudionicima cijelo vrijeme proveli predsjednik Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« iz Subotice msgr dr. sc. *Andrija Kopilović* i konzulica-savjetnica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici *Vesna Njikoš-Pečkaj*. Sudionici su se u prijedpodnevnim satima okupili u maloj dvorani Doma kulture, a osim domaćina, članova HBKUD-a »Lemeš«, predvođenih predsjednicom *Marijom Bagi* i neumornom *Lucijom Tošaki*, pjesnike su dočekivale predsjednica subotičke Hrvatske čitaonice *Bernadica Ivanković* i menadžerica Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata *Katarina Čeliković*.

Lemeš

Lemeš, odnosno Svetozar Miletić, selo je smješteno na sjeveru Bačke, u sastavu Općine Sombor. Naziv mjesta potječe od latinske riječi miles, milites – što u prijevodu znači vojnik. Mađarski oblik Nemes Militics dobio je jer je mjesto u današnjem obliku nastalo kao naselje plemića iz cijele Ugarske. Hrvatski oblik Lemeš nikada nije bio u službenoj uporabi, ali je uobičajen među hrvatskim življem u mjestu. Naziv na srpskom jeziku mjesto je dobilo 1925. godine po srpskom političaru iz južne Ugarske, Svetozaru Miletiću, iz 2. polovice 19. stoljeća. Plemstvo Lemeša pretežito je niže plemstvo i spada u red ugarskog plemstva. Postoji i jedan dio obitelji koje mogu dokazati svoju pripadnost čistom hrvatskom praplemstvu, a kao takve bile su priznate i od ugarskih kraljeva. Ministarsko vijeće Ugarske 5. travnja 1869. godine, na prijedlog tadašnjeg ministra donijelo je uredbu da se Hrvatima kojima se dodjeljuje plemstvo Svete krune diplome izdaju na hrvatskom jeziku. Jedna od glavnih karakteristika plemstva je posjedovanje grba, a neke obitelji imale su i pridjev »de Nemesmilitics«. Grb se koristio kao pečat kod ovjere dokumenata. Na mnogim kućama u mjestu nalazi se isklesan grb u mramoru, plemićki ex librisi sadržavaju otisak grba, a uklesani su i na mnogim nadgrobni spomenicima. Lemeško plemstvo spada u red hrvatskog, odnosno bunjevačkog plemstva u Bačkoj.

Svojom nepatvorenom srdačnošću, iskrenim radovanjem susretu sa sebi sličnima, sudionici su pokazali kako je lirika oduvijek bila i zauvijek će biti najviši domet duha, najplemenitije odličje duše. Pozdravljajući pjesnike *Katarina Čeliković* je izrazila veliko zadovoljstvo brojnošću odaziva, a biranim riječima prisjetila se i onih, koji su dali pečat ranijim susretima, a danas njihove duše plove Kraljevstvom Nebeskim. Službeni dio susreta započeo je misnim slavljem, koje je predvodio msgr. *Andrija Kopilović*. Poslije mise *Lucija Tošaki* je gostima govorila o povijesti mjesta, te o izgradnji i povijesti mjesne katoličke crkve posvećene rođenju Blažene Djevice Marije. Izuzetno zanimljiv pjesnicima bio je dio priče o lemeškom plemstvu, a osobito podatak da, kako je *Lucija Tošaki* rekla, »Lemeš ima najveći broj plemića po četvornom metru u Europi«. Priređen je i obilazak Kalvarije i kapele Gospe od Milosrđa na brijegu poviše crkve, o čijoj je gradnji *Lucija Tošaki* iznijela niz izuzetno zanimljivih podataka.

U poslijepodnevnim satima održana je mala književna radionica, uz pozdravne riječi *Marije Bagi*, *Katarine Čeliković*, *Bernadice Ivanković* i msgr. *Andrije Kopilovića*. »Izražavam vam veliko zadovoljstvo što smo u zajedništvu već osmu godinu. Uz vas sam srcem i dušom i omogućavanje tiskanja ove zbirke moj je

Sudionici i uzvanici u Lemešu

Bernadica Ivanković, predsjednica Hrvatske čitaonice Život za sva vremena

Danas je za mene bio jako veliki dan. Ovi ljudi oko nas otvorili su nam duše, misli i riječi i tako su nas oplemenili na samo sebi svojstven način. Zahvalna sam Katarini Čeliković, koja je uradila najveći, a svakako i najteži dio posla na pripremi zbirke pjesama s ovoga susreta, isto tako i Institutu koji je omogućio tiskanje knjige. Ova knjiga dala je susretu život za sva vremena.

skromni doprinos vašemu djelu. Koliko vidim, vi ste obični, skromni ljudi, ali vaša veličina je u vašim dušama, u vašim riječima. U vama sam, jednostavno, prepoznao ljude koji slušaju sebe iznutra, a to je nadahnuće. Misao koja se rađa u srcu vašega nadahnuća, misao koja ide naprijed, jer je proročka, izražava ono što drugi ne primijete, ili, jednostavno, ne znaju izreći. Zato je vaše pjevanje najveća služba svojemu narodu, jer napisano ostaje. U apsolutnom rasulu nacionalnih manjina, pa tako i hrvatske, izazvanom zakonima asimilacije kojima se ne može oduprijeti nikakva sila, nikakva organizacija, pa ni Crkva, može se oduprijeti samo duh. U duhu osjećamo što smo, osjećamo tko smo. Vama hvala što zapisujete što ste i tko ste, ne hvatajući u smislu samoga pridjeva, nego u smislu pripadnosti identitetu, bilo da je to u govornom ili u standardnom jeziku. Tako će ova knjiga ostati trajni odgovor na sve zamke asimilacije, ostaće znakom vremena u kojem smo živjeli«, rekao je preč. Kopilović predstavljajući ovogodišnji zbornik »Lira naiva 2010.«.

Kriteriji za ulazak u zbirku nikom nisu bili nepremostivi. Mje-

rilo za selekciju nije bila antologijska vrijednost nečijeg izričaja, nego one najjednostavnije, naj-

Pjesnici su obišli groblje u Lemešu

iskrenije vibracije duha, žed za slobodom misli i osjećaja. Mnogima od sudionika »Lira naiva« je jedini susret s javnošću, jedini susret sa sebi sličnima, jedini susret s publikom i oni su u tom susretu otvorili dušu svima, ali su i svojom dušom upijali riječ ostalih. Svi, od najstarijeg sudionika – osamdesetjednogodišnjeg *Mladena Nikšića*, do najmlađe, jedanaestogodišnje *Maje Andrašić*, u nedjelju su tvorili jednu složnu obitelj, obitelj optimista, obitelj koja je najtoplije pozdravila vijest o novom susretu, iduće godine u Novom Sadu. Domaćini, članovi HBKUD-a »Lemeš«, svojim trudom i svojim širokim srcem u punoj mjeri su pokazali koliko su istinite priče o gostoljubivosti Miletićana.

Konzulica-savjetnica Vesna Njikoš Pečkaj Plemeniti cilj

Početkom mogega mandata u Subotici prva zadaća mi je bila prisustvo manifestaciji »Lira naiva 2009.« održanoj u Plavni. Već tada sam osjetila vibracije duha ovih ljudi, osjetila sam veliku bliskost s njima. Upravo zbog toga s velikim zadovoljstvom sam nazočila i ovom susretu. Na koncu današnjega dana emotivno sam obogaćena. Raduje me dolazak novih lica, osobito dolazak mladih. Lira naiva nije samo obična revija pjesništva, revija lijepih riječi, nego je druženje ljudi koji kroz svoje stihove svake godine donose nešto novo, nešto plemenito i vjerujem da ova manifestacija ima lijepu budućnost.

Msgr. dr. sc. Andrija Kopilović

Podržati i održati manifestaciju

Materijalna kriza na ovim prostorima sve je veća, no, ovakve manifestacije pod svaku cijenu moramo nastojati podržati i održati. Identitet jednoga naroda traje dugo vremena, traje dok traje i duhovnost. Ne smijem ni pomisliti na gubitak duhovnosti jednoga dana, jer tada bi prestalo i naše postojanje. Institut »Ivan Antunović« će, nadam se, i u budućim godinama smoći snage da podrži ovu manifestaciju. Kad govorim o duhovnosti, ne mislim samo na duhovni život u religijskom smislu. Ekonomska kriza ne odnosi se na mogućnost stvaranja i susretanja, nego samo na mogućnost izdavanja zbornika. Stoga se i nadam da ćemo ta skromna sredstva idućih godina uspjeti izdvojiti. Cjelodnevno druženje s ovim ljudima pokazalo mi je koliko je njihovo stvarateljstvo blisko području kojim se svećenik bavi, a to je upravo duhovnost. Ovoga puta u smislu susretanja duhova, jer je duh nadahnuće.

Ljetovanje naše nasušno

Prema istraživanju »Medijum Galupa« gotovo 70 posto građana ove godine ne planira ljetovanje, a tek svaki peti građanin Srbije sprema se otputovati negdje tijekom ljeta. Svjetska ekonomska kriza, ali i konstantno mali mjesečni prihodi koji već godinama ne prate realne troškove života učinili su svoje, odražavajući se na nužne rezove u nekada nezaobilaznim sferama organiziranja ljetnog odmora. I kada su bila bolja vremena, veći dio stanovnika Plavne, Sombora, Bača, Novoga Sada, Srijemske

Mitrovice i Subotice teško se odlučivao otputovati negdje na godišnji odmor, a kamoli sada kada je ljetovanje postalo svojevrsan luksuz dostupan samo petini stanovništva Srbije. No, nije sve tako kako se na prvi pogled čini, jer mnogi se ipak odlučuju ove godine izostaviti odlazak na more ili neku drugu destinaciju ne iz razloga nemanja potrebnih sredstava, nego iz praktične financijske prevencije nepotrebnog zaduživanja ili »ugrožavanja« aktualnoga životnoga standarda. Najlakše je odreći se putovanja, tj.

mora, nego nekih drugih stvari koje bi potencijalni odlazak na tjedan ili više dana potom ugrozio. S druge strane, život je postao znatno zanimljiviji i angažiraniji, zahvaljujući blagodatima suvremene tehnologije i u manjim sredinama, a posjedovanje automobila omogućilo je i brze transfere na neke ne toliko udaljene lokacije pogodne za određene vrste kraćih odmora na rijekama ili jezerima, pa je vrlo lako organizirati neka alternativna, financijski pristupačnija rješenja. Bilo kako bilo, mnogi neće putovati nigdje,

neki će se snaći na sebi svojstven način, dok, nažalost, velika većina neće nigdje mrdnuti iz svojih matičnih sredina. U želji dobivanja neke određenije slike ovogodišnjih prilika u vezi potencijalnog odlaska ili neodlaska na ljetovanje, upitali smo nekoliko osoba – hoće li ove godine ići ili neće ići negdje na ljetovanje? Usporedite njihove odgovore s vašim razlozima za odlazak ili neodlazak, i dobit ćete djelomice potpuniji uvid u stvarnu situaciju ovogodišnje odluke o pitanju – za ili protiv ljetovanja.

ŽELJKO LOVRIĆ, NEZAPOSLEN IZ BAČA

Volio bih

Posljednji sam put bio na odmoru prije 10-ak godina. Tvrtka u kojoj sam bio uposlen prestala je s radom, ostao sam bez posla. Na tržištu rada sam više godina, posla za sada još nema. Živim s majkom, a izdržavamo se isključivo od njezine mirovine. Rado bih volio ići na odmor, bilo na ljetovanje, zimovanje ili u toplice. Imam i zdravstvenih tegoba te bi mi odmor i te kako prijao, no, novac je jedini i najveći problem. Ponekad putujem s KUD-om i to mi je sve.

ANNE-ROSE FILIPOVIĆ, PRODAVAČICA IZ BAČA

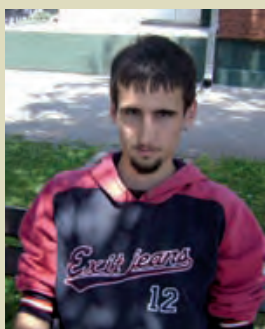
Pružiti nogu

Često idemo na ljetovanje na more i to uglavnom u Crnu Goru. Zadnji put smo bili prije dvije godine. Ove godine mi je more u planu, svakako ćemo ići, no sve ovisi kada ću dobiti godišnji odmor. Na poslu stalno radim s puno ljudi i odmor mi je i te kako potreban. Ponekad je dobro maknuti se iz ustaljenih okvira i kolotečine, malo pružiti nogu i vidjeti nepoznata lica i nepoznate prostore.

ANTONIO ŠUMIĆ, STUDENT IZ PLAVNE

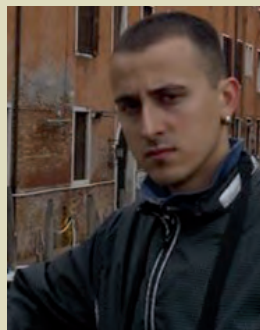
Radno i bez odmora

Ove godine ne razmišljam niti planiram ići na odmor. Moram raditi sa svojom obitelji. Brat i ja studiramo, sestra ide u srednju školu, a potrebno nam je puno novca. Zato se moja obitelj odlučila baviti uzgojem duhana. Duhani donosi zaradu, ali iziskuje mnogo rada i truda, te će u mojoj obitelji ovo ljeto biti radno i bez odmora.

MARIO VRSELJA, STUDENT IZ SRIJEMSKJE MITROVICE

Definitivno biram Hrvatsku

Ove godine opet definitivno biram Hrvatsku kao idealno mjesto za odmor. Ljetovaću u Zadru, na Hvaru i u Bolu na Braču. Ranije sam kombinirao s Hrvatskom ljetovanje u Turskoj i Grčkoj. Zbog trenutačno nešto nepovoljnije financijske situacije ostajem dvadesetak dana na hrvatskom primorju jer tamo imam i rodbinu kod koje ću veći dio vremena biti smješten. Uvijek se vraćam u Dalmaciju jer je vrijedi ponovno vidjeti. Financijska kriza u svijetu je osjetno uzela maha u svim

životnim segmentima pa ljudi stežu remen. Vjerujem da svi koji su ljetovali tijekom ranijih sezona mogu sebi priuštiti ljetovanje i u ovoj turističkoj sezoni, ali na nešto skromnijem nivou. Svima koji su u nedoumici gdje ljetovati, a imaju uvjete, toplo preporučujem Hrvatsku, jer Jadransko more i sunce Dalmacije nemaju cijenu, bar u formalnom smislu te riječi.

SINIŠA POTURICA, PROFESOR ZEMLJOPISA IZ ZRENJANINA

Neću žaliti

O nekom ozbiljnijem putovanju na godišnji odmor ne razmišljam. Od plaće je nemoguće prištedjeti sredstva, a zbog vrlo nepovoljnih uvjeta otplate uopće ne razmišljam o uzimanju kredita za tu namjenu. Ljeto ću provesti u roditeljskoj kući u Sonti, gdje me očekuje puno posla oko uređenja vrta i dvorišta. Veliki sam zaljubljenik u ribolov, pa ću dosta vremena provesti na Dunavu ili na nekom od brojnih kanala u sončanskom ataru. U Sonti imam prijatelja, tu mi je i većina rodbine, tako da se nadam dobrom druženju u opuštenom ozračju. Zato i neću žaliti za razvikanim turističkim destinacijama.

ANTUN KOVAČ, UMIROVLJENIK, KAKO SAM KAŽE -
MONOŠTORAC S PRIVREMENIM BORAVKOM U SOMBORU

Nemam planova

Ove godine nemam nekih planova za godišnji odmor. Supruga i ja smo umirovljenici, pa nam materijalna situacija baš i ne dopušta veliki izbor. Vrijeme ćemo provesti u povratnjaku u Bačkom Monoštoru i uz sjećanja na naše godišnje odmore iz vremena od prije nemilih događanja iz devedesetih godina prošloga stoljeća. Tada nam nisu bili potrebni krediti za odmore, točnije rečeno putovanja, prištedjelo bi se i od redovitih plaća. Svega u nekoliko navrata kreditno smo se zadužili, međutim, uz tadašnje bankarske

uvjete i osobna primanja nismo niti osjetili kako smo te kredite otplatili. Proputovali smo cijelu Europu, iskoračili i na druge kontinente, tako da danas sa zadovoljstvom preturamo stare fotografije i djeci pričamo o našim negdašnjim odmorima. Još uvijek se nadam boljitku, nadam se da će opet doći vrijeme kad nam neće predstavljati problem svako putovanje.

GORAN KREKIĆ, TAKSIST IZ SRIJEMSKE MITROVICE

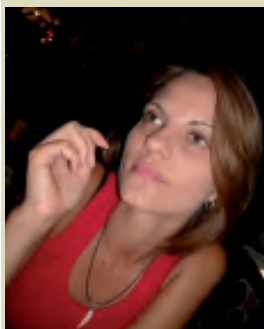
Ne vjerujem da ću ići

Ne vjerujem da ću ove godine ići negdje na ljetovanje, prvenstveno radi financijske situacije, kao i zbog dobivanja godišnjeg odmora. Radim kod privatnika koji je smanjio broj zaposlenih tako da je teško dobiti dulji godišnji koji je potreban za odlazak na more, a i plaće nisu pratile rast eura već dugo vremena. U slučaju da idem na odmor definitivno bi se odlučio za Dalmaciju početkom rujna, jer su tada cijene smještaja mnogo povoljnije nego sredinom sezone.

FATIMA ANDELIJA, EKONOMISTICA IZ NOVOG SADA

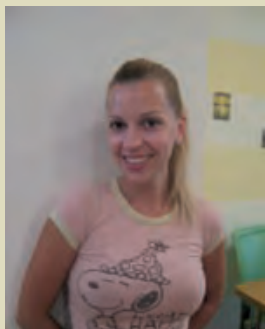
Putujem

Prošle godine nisam nigdje putovala tijekom ljeta, ali ove godine putujem. Još uvijek nisam izabrala gdje, ali razmišljam o Grčkoj i Turskoj, u kojoj sam ranije lještovala i gdje je odnos cijena i ponuda veoma pristupačan. Mislim da sada, kada putuješ s društvom, nije potrebno izdvojiti velika financijska sredstva, jer su aranžmani povoljni, a sam korigiraš koliko ćeš trošiti gdje god da odeš.

SANJA JANKOVIĆ, NEZAPOSLENA IZ NOVOG SADA

Ipak Turska

Moja obitelj i ja smo uglavnom lještovali na hrvatskom primorju, gdje posebno izdajam Vis, ali ove godine smo se odlučili ipak za Tursku. Ljetovanje s dvoje male djece zahtijeva dodatne uvjete koje smo mi pronašli u aranžmanima za ovu zemlju.

Mislmo da za sumu koju je potrebno izdvojiti, i koja u odnosu na današnje uvjete zaista nije nepristupačna, Turska nudi puno lijepih plaža, lijepo vrijeme, dobru uslugu i druge uvjete koji su nama, kao četveročlanoj obitelji, potrebni.

MILOŠ JEVTIĆ, STUDENT IZ SOMBORA

I tamo je lijepo

Planirao sam s društvom otići na ljetovanje u Grčku, ali nam se plan promijenio pa ćemo otići u Sutomore u Crnoj Gori. Tri godine smo odlazili u Grčku i tamo nam se više sviđa, ali zbog nedostatka financijskih sredstava idemo u Sutomore, jer smo čuli da je i tamo lijepo, a pronašli smo i najbolji smještaj. Ostatak ćemo desetak dana.

VELJKO BAČIĆ, ODGOJITELJ IZ SONTE

Radno

Godišnji odmor ću provesti radno, u kući i okućnici uvijek ima posla. Supruga i kćerke će dio ljeta provesti u Opatiji i Umagu, gdje imamo blisku rodbinu i kumove. Nažalost, standard nam je puno slabiji nego prije ratnih devedesetih, tako da nas za godišnje odmore iz onih vremena vežu samo lijepa sjećanja. Na našu sreću rodbina i kumovi nam žive na hrvatskom primorju, tako da curama možemo priuštiti ljetovanje uz minimalne troškove. Proces tranzicije na ovim prostorima doveo je do nestajanja one srednje, radničke klase, u

vrijeme SFRJ najbrojnije. Mali dio tog srednjeg sloja danas se ubraja u imućne ljude, a ogromna većina je osiromašila i jedva preživljava. Sjećam se svojih učeničkih dana i organiziranih ljetovanja i zimovanja velikog dijela školske djece. U procesima privatizacije tijekom posljednja dva desetljeća nestala su ona popularna radnička i općinska odmarališta, razmještena po svim dijelovima ex-YU prostora. Mi Sončani odlazili smo u općinska ljetovališta smještena na otoku Silbi, u Skradinu, na Bledu i u Vodicama. Nažalost, danas velika većina ljudi iz tog nekadašnjeg srednjeg sloja svojoj djeci uoče ne može priuštiti ljetovanje, a kamo li sebi i supruzi bilo kakvo putovanje na godišnji odmor.

NEDELJKA V. ŠARČEVIĆ, UMIROVLJENICA

Opterećenost obvezama

Nažalost, ove godine ne planiram ići na ljetovanje iz razloga što sam dosta opterećena poslovima vezanim uz organizaciju ovogodišnje Dužijance i trenutno vodim Likovni odjel HKC-a »Bunjevačko kolo« iz Subotice. Kada svi navedeni angažmani prođu, opet ovisno od financija, možda na jesen i odem negdje na odmor.

Anketu proveli: Zvonimir Pelajić, Dario Španović, Ankica Jukić-Mandić, Zlatko Gorjanac, Ivan Andrašić i Dražen Prčić

INSTITUTUM THEOLOGICO-CATECHETICUM - SUBOTICA
 TEOLOŠKO-KATEHETSKI INSTITUT - SUBOTICA
 TEOLOGIAI-KATEKÉTIKAI INTÉZET - SZABADKA

SRB - 24000 Subotica, Trg Svete Terezije 1 - (: 381-(0)24-553-610 - fax: 381-(0)24-552-497

Rektor Teološko-katehetskog instituta Subotičke biskupije raspisuje

NATJEČAJ

za upis studenata na studije na Teološko-katehetskom institutu Subotičke biskupije u akademskoj 2010/2011. godini.

Studij na Teološko-katehetskom institutu Subotičke biskupije traje četiri godine i na razini je visoke stručne spreme.

Predavanja i seminari se održavaju vikendima (subotama i nedjeljama), a po završetku studija stječe se stručni naziv diplomiranog katehete koji omogućuje kandidatima predavanje vjerske nastave u osnovnim i srednjim školama.

Natjecati se mogu kandidati koji imaju četverogodišnju srednju školu ili više od toga.

Tijekom studija na Teološko-katehetskom institutu kandidat će imati sljedeće predmete:

Uvod u Stari zavjet, Egzegeza Staroga zavjeta, Uvod u Novi zavjet, Egzegeza Novoga zavjeta, Biblijska arheologija, Katehetika, Dogmatika, Moralno bogoslovlje, Fundamentalna teologija, Opća povijest Crkve, Nacionalna povijest Crkve, Patrologija, Duhovno bogoslovlje, Pastoralno bogoslovlje, Liturgika, Sakralna umjetnost, Crkvena glazba, Crkveno pravo, Župska administracija, Teologija ekumenizma, Povijest filozofije, Psihologija religije, Psihologija, Pedagogija, Didaktika, Sociologija i Mas-mediji i komunikacije.

Prijave s dokumentacijom molimo slati na sljedeću adresu:

TEOLOŠKO-KATEHETSKI INSTITUT

(dr. th. Andrija Kopilović, prorektor Hrvatskog odjela TKI)

24106 Subotica

Starine Novaka 58

Tel. i fax: 024-566-546

E-mail: tki@tippnet.rs

Osim popunjenog prijavnog lista potrebno je priložiti još:

1. Izvod iz matične knjige rođenih
2. Krsni list
3. Preslik diplome najviše završene škole (od srednje pa naviše)
4. **Vlastoručno** (ne tipkano) napisanu molbu za prijem na ovaj Institut koja treba sadržavati:
  1. kratak životopis i 2. obrazloženje zašto se osoba upisuje na ovaj Institut.
5. Preporuku župnika (samo za one koji žele biti katehete ili raditi neku crkvenu službu).
6. Liječničko uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti.
7. Dvije fotografije veličine 6 x 4 cm za indeks i za matični karton.

Akademik dr. Ante Sekulić na ceremoniji primanja u članstvo Družbe »Braća hrvatskog zmaja«

Okrenuta svojem vremenu i svojem hrvatskom narodu

Iako se družba i nije mnogo zanimala za politiku,

ona se i te kako bavila njome. U 105 godina povijesti postojala

je tek 61 godinu, dok je 44 godine bila zabranjena i raspuštena

Sdubokom vjerom da je kultura jedno od najjačih uporišta narodu u čuvanju vlastitog identiteta, u Zagrebu je prije 105 godina osnovana Družba »Braća hrvatskog zmaja«, čiji je smisao postojanja, cilj rada i načelo djelovanja duhovna dimenzija, koju možemo identificirati domoljubnom, rodoljubnom i kulturalnom misijom na principima i temeljima kršćanske etike i svjetonazora.

Družba je osnovana 16. studenoga 1905. pod prvotnim nazivom »Družba braće zmaja ognjenoga«, da bi 1907. prihvatila današnje ime Družba »Braća hrvatskoga zmaja«, a kroz cijelu svoju prošlost odlučno je (»zmajevito!«) i postojano radila na kulturnom planu, čuvala dušu, jezik i kulturu hrvatskog, malobrojnog, ali ni u kojem slučaju malog naroda, uz geslo *Pro aris et focis Deo propitio*.

NAJPOZNATIJE MANIFESTACIJE

Na ime »zmaj« odlučili su se zahvaljujući tradiciji hrvatskog naroda koji je poznavao dobre i zle zmajeve. Dobre je opjevao hvalospjevima, te nije čudo da su hrvatski junaci sebi rado davali ime »zmaj« i tim imenom željeli pokazati svoju jakost, snagu, energiju i neustrašivost. I namjera Družbe »Braća hrvatskog zmaja« bila je pod tim imenom postati tako »zmajevita« da svojim svjetlom sjaji hrvatskom rodu i narodu. Najpoznatije njene manifestacije su obilježavanje 1000. obljetnice Hrvatskoga kraljevstva, 1300.

obljetnice veze Hrvata sa Svetom Stolicom, prijenos posmrtnih ostataka znamenitih osoba hrvatske prošlosti u Zagreb, a posebno za kult zrinsko-frankopanski u družbi čuvan i jačan za vrijeme Austro-Ugarske i Kraljevine Jugoslavije. Kult zrinsko-frankopanski nije u svojoj biti nikad ni bio posvećen samo *Petru Zrinskom* i *Franji K. Frankopanu*, već vječno živioj hrvatskoj državotvornoj ideji – težnji za nacionalno slobodom, državnom nezavisnošću i suverenosti, koje je tek, s puno prava, u njima pronašla idealne osobe da bi se u njima personificirala. Ukazujući neprestano na njih, njihovu sudbinu, borbu, tragičnu smrt i odnos stranih vladara prema Hrvatskoj, družba je, u stvari, neprestano podsjećala generacije i generacije Hrvata na samu državotvornu ideju.

Osim toga, sudjelovala je u osnivanju, organiziranju i radu važnih i značajnih javnih gradskih, pa i državnih institucija. Primjerice, u tadašnjem Zagrebu sudjelovala je u osnivanju tri kapitalna kulturna objekta: Knjižnice slobodnog i kraljevskog glavnog grada Zagreba (danas Gradska knjižnica); Muzeja slobodnog i kraljevskog glavnog grada Zagreba (danas Muzej grada Zagreba) te Arhiva slobodnog i kraljevskog glavnog grada Zagreba (danas Državni arhiv). Valja još spomenuti da je družba 1909. godine samoinicijativno osnovala i Dobrovoljno društvo za spašavanje u Zagrebu (danas Hitna pomoć).

JEDAN OD 1300

No, iako se družba i nije mnogo zanimala za politiku, ona se i te kako bavila njome. U 105 godina povijesti postojala je tek 61 godinu, dok je 44 godine bila zabranjena i raspuštena.

Naime, odlukom Ministarstva unutrašnjih poslova Narodne Republike Hrvatske od 4. ožujka 1946. godine družba je zabranjena i raspuštena, a sva pokretna i nepokretna imovina konfiscirana te je sljedeće 44. godine prolazila kroz period u kojem joj je tadašnja vlast oduzela pravo na kontinuirani rad i život. S obzirom na činjenicu da je kroz cijelu svoju povijest na određeni način dijelila sudbinu hrvatskog naroda, u osvit stvaranja samostalnih i neovisnih Republike Hrvatske družba je ponovno uskrsla, obnovljena je 23. lipnja 1990. godine.

No, iako je družba zamišljena kao kulturno društvo, bez ikakve želje za aktualnim političkim angažmanom i političkim nadmetanjem, u prošlosti je bila suočena s događajima od kojih se nestaje, no, nestala ipak nije. Premda je formalno gledajući sva okrenuta prošlosti, to je samo privid, jer je u biti svim svojim djelovanjem okrenuta i svojem vremenu i svojem hrvatskom narodu. Nikako ne valja zaboraviti da je najveći dio vremena postojala i radila u stranim, nametnutim državnim tvorevinama, pa stoga iznoseći primjere velikih djela i velikih osoba iz naše prošlosti želi naglasiti kako je hrvatski narod kroz cijelu svoju

povijest, usprkos svim teškoćama, stradanjima i okupacijama rađao mnoge velikane duha i uma baš zbog toga što je čvrsto srastao sa svojim korijenima.

Jedan od tih velikana duha i uma je i naš akademik dr. *Ante Sekulić*, kojem je 23. lipnja ove godine u Hrvatskom glazbenom zavodu na svečanoj akademiji u povodu 20. godišnjice obnove i 105. godišnjice osnutka ukazana posebna čast primanjem u punopravno članstvo Družbe »Braća hrvatskog zmaja«. Tim činom postao je jedan od 1300 članova koji su u proteklih 105 godina svoj život posvetili hrvatskom narodu, kao što su: *Emilio Laszowsky* (Prazmaj Brloški i Ozaljski), *Velimir Deželić* (Prazmaj Klokočki), *Antun Bauer* (Prazmaj Vučedolski), *Đuro Deželić* (Zmaj Klokočki V.), *Juraj Kolarić* (Zmaj Hrašćanski od sv. Jurja u Trnju), *Matija Salaj* (Zmaj Starovukovarski), *msgr. Marijan Oblak*, nadbiskup zadarski (Zmaj sv. Krševana), *Vladimir Šeks* (Zmaj Dravski), *Božo Biškupić* (Zmaj od Male Mlake), *Ivan pl. Zajc* (Zmaj Podtratski) i mnogi drugi.

Akademiku dr. Sekuliću na primanju u članstvo družbe čestitala je i Srijemica *Ljubica Kolarić Dumić*, autorica stihova skladbe »Hrvatskoj majci« koju je uglazbio *Ljubo Kuntarić* (Zmaj od Svetog Roka), a izveo na svečanoj akademiji Muški vokalni ansambl »Petrinjski slavuji« pod ravnanjem maestra *Josipa degl' Ivellia* (Zmaj Brački II.).

Zlatko Žužić

GRADSKA ODLUKA O DRŽANJU ŽIVOTINJA NA JAVNOJ RASPRAVI DRUGI PUTA

Uvođenje komunalnog reda počinje od seljaka

Poljoprivrednici smatraju da su zone predimezionirane i nerealno postavljene, da je predviđeni rok od šest mjeseci za prilagođavanje prekratak zbog velikih troškova koji ih očekuju, te da se ovakva odluka donosi u krivo vrijeme kada je puno nezaposlenih ljudi i bez primanja, pa je za mnoge držanje kokoši ili svinja jedini način preživljavanja

Na zahtjev nekoliko udruga poljoprivrednih proizvođača, predstavnika mjernih zajednica i građana, prijedlog odluke o uvjetima za držanje i zaštitu domaćih i egzotičnih životinja na teritoriju Subotice skinut je s posljednje sjednice Skupštine grada, a prošloga tjedna o ovom prijedlogu održana je još jedna javna rasprava. U odnosu na staru odluku, kojom su do sada regulirani uvjeti držanja životinja, najvažnije izmjene u novoj odluci odnose se na proširivanje zone potpune zabrane držanja životinja u gradu i na Paliću, kao i ograničavanje broja životinja na selima. Naime, nova odluka se temelji na Generalnom urbanističkom planu koji definira područja stanovanja srednjih i većih gustina, a na osnovi kojih su određene i tri zone: crvena u kojoj se životinje ne mogu držati, narančasta prijelazna i zelena u kojoj je dozvoljen ograničeni broj životinja. Međutim, gradskim vlastima na javnoj raspravi spočitano je kako za dobar dio grada, osobito okolna sela, ne postoje detaljni regulacioni planovi, stoga nije jasno na temelju čega su se mogle odrediti zone.

Najviše primjedbi na odluku odnosi se na držanje stoke u seoskim naseljima, jer novi uvjeti za seoska domaćinstva koja nisu registrirana kao farme propisuju da se može imati manje od 20 kopitara, manje od sto papkara, kunića i peradi manje od 350. Time su posebno pogođeni stočari, primjerice u Čantaviru, gdje postoje veliki kapaciteti stoke, pa tamošnje Udruženje proizvođača upozorava da će im ovakva odluka napraviti velike troškove i traže od grada da ih nadoknadi, ukoliko je kani provesti. U gradskoj službi kažu da problema neće imati oni koji su već registrirani kao farme, jer njih »kači« drugi zakon i kontrolu objekata vrši veterinarska inspekcija, te da se gradska odluka odnosi na držanje domaćih životinja, a ne na uzgoj. »Vjerojatno će biti proizvođača koji imaju kapacitet objekta kao farma, a nisu registri-

rani kao farma. Budući da će oni morati tražiti suglasnost od naše Službe za građevinarstvo, neće je dobiti ako taj kapacitet prelazi određeni broj koji je zacrtan odlukom«, kaže *Mirko Ostrogonac*, šef Službe za lokalni ekonomski razvoj i poljoprivredu, te dodaje kako se ne smije i dalje dopuštati gradnja objekata većih kapaciteta za držanje stoke u naseljima jer će to, kad uđemo u Europsku Uniju, biti neodrživo. On kaže da se stara odluka pokazala nedovoljnom i

zbog velikih troškova koji ih očekuju, te da se ovakva odluka donosi u krivo vrijeme kada je puno nezaposlenih ljudi i bez primanja, pa je za mnoge držanje kokoši ili svinja jedini način preživljavanja.

»Kada sam započeo s mini farmom u Željezničkom naselju uopće nije bio problem imam li 100 ili 200 svinja, uvjet je samo bio da imam jamu za gnojnivo. Sad sam upao u crvenu zonu u kojoj ne mogu ništa raditi. Što da radi moj sin koji je registrirani poljoprivred-

Pretpostavlja se da će biti dovoljno da septička jama bude udaljena pet metara od objekta, a sada već treba deset, znači zakon se brže mijenja nego što objekti dotraju«, kaže *Kis*.

Budući da se gradske vlasti pozivaju na europske standarde, poljoprivrednici su se ponudili da im sami prevedu neku od sličnih odluka europskih država jer, kako kažu, takve odluke se ne realiziraju bez financijske potpore lokalnih samouprava i s tako kratkim rokovima prilagođavanja.

Među primjedbama se čuo i prijedlog kako bi trebalo donijeti dvije odluke kojima bi se posebno regulirala pitanja držanja životinja za uzgoj, poljoprivredu i stočarstvo od kućnih ljubimaca i egzotičnih životinja, te da se ovakva odluka mora zasnivati na brojnim drugim odlukama i zakonima, poput Zakona o dobrobiti životinja, koji se nigdje ne spominje. Odlukom se zabranjuje držanje pitbul terijera, ali se ne spominju ostale vrste koje se također koriste za borbe pasa, niti se regulira ilegalno odžavanje takvih borbi. Zamjereno je što nije preciznije regulirano što su egzotične životinje, što uraditi s pomlatkom pasa i mačaka za koje odluka predviđa da se mogu držati do četiri mjeseca, ali se ne zna što poslije s njima. Odluka također ne precizira pitanje azila za pse, koji se nalazi u centru naseljenog mjesta na stotinak metara od ambulate, i također ugrožava stanovnike u svojoj okolini. Za ovu gradsku odluku neki su rekli da je pisana kao »zločin i kazna«, jer su za prekršitelje propisane novčane kazne koje se kreću i do milijun dinara, kao i oduzimanje životinja. U prekršaje spada, između ostalog, i ako držalac životinja zagađuje okolicu i uznemirava treće osobe, ako objekte u kojima žive životinje ne čisti redovito, odnosno ako ih ne dezinficira najmanje dva puta godišnje, ako skladišti slamu i sijeno na manje od deset metara od susjednog placa, ako dozvoli djetetu mlađem od 14 godina šetati svog psa, itd.

S. Mamužić

zato se sada donosi nova kojom se pokušava uvesti komunalni red, jer ima primjera da se u centru grada drže male farme. Također su gradskoj upravi stizale pritužbe građana iz Aleksandrova, Kera i drugih rubnih dijelova grada koji smatraju da nije korektno da su se poljoprivrednici povukli sa salaša i sada u urbaniziranim područjima prave objekte za držanje životinja koji narušavaju okoliš i normalno stanovanje ostalih stanovnika.

Premda se gradske vlasti pozivaju na to da se ovom odlukom želi napraviti komunalni red, građani u tome vide namjeru da se zaposli komunalna policija i napuni gradski proračun. □ Poljoprivrednici koji su pogođeni ovakvom odlukom smatraju da su zone predimezionirane i nerealno postavljene, da je predviđeni rok od šest mjeseci za prilagođavanje prekratak

ni proizvođač, uredno plaća poreze i sad s 34 godine treba to ugasi i ići pred crkvu prositi. Pitam vas - hoćete li vi financirati izgradnju nove farme izvan grada?» rekao je jedan od sudionika javne rasprave.

Predsjednik Udruženja seljaka *Arpád Kis* kaže kako ova odluka donosi više problema nego što ih rješava, te da se ne bi smjeli primijeniti jednaki uvjeti za poljoprivrednike na selu i u gradu.

»U Bajmoku od devet tisuća stanovnika svega je oko 250 zaposlenih, i sada se isti aršin odnosi i njihov, jer se niti u Bajmoku ne smiju držati životinje, ljudi moraju rušiti svoje čardake jer se nalaze na međama, moraju angažirati veterinarske službe kako bi imali povrdu o deratizaciji, a ovi im neće obaviti posao, već će im samo naplatiti. Ova odluka izaziva više problema nego što ih rješava.

21

Hrvatski identitet – uzrok mnogim problemima

U podnožju južnih obronaka Fruške gore, a na tromedi Srijema, Bačke i Banata, uz Dunav se smjestio Slankamen, mjesto bogato poviješću u kojemu danas živi oko tisuću Hrvata. Novi Slankamen je mjesto koje se počelo razvijati prije otprilike 250 godina na nekoliko kilometara od Starog Slankamena i koje od svog osnivanja nosi jaka hrvatska obilježja.

O nekadašnjim i o sadašnjem društvu razgovarali smo s *Ivanom Gregurićem*, tajnikom Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Stjepan Radić«.

Slankamen predstavlja mjesto koje od svog osnutka ima tradiciju hrvatskih kulturnih institucija?

U prvo su vrijeme kulturne potrebe zadovoljene otvaranjem Pučke škole oko 1831. i uz nekoliko prekida škola je radila do 1852. godine kao Hrvatska škola. Na inicijativu *Julija Haulika* 3. kolovoza 1902. u Novom Slankamenu održana je glavna skupština na kojoj je osnovana Hrvatska čitaonica. Ubrzo se Hrvatska čitaonica preplaćuje na nekoliko dnevnih novina, tjednih i mjesečnih časopisa i postaje mjesto okupljanja i intenzivnoga kulturnog života, društvene su zabave održavane nekoliko puta godišnje. Tijekom Prvoga svjetskoga rata Hrvatska čitaonica bilježi teške dane. Zahvaljujući predsjedniku *Hauliku* imovina čitaonice nije oštećena, a ni otuđena.

U Slankamenu između dva svjetska rata dolazi do osnivanja novih hrvatskih kulturnih institucija?

Povratkom ljudi iz rata nastavlja se uobičajeni rad, ali samo do 11. listopada 1919., kada je zabranjen daljnji rad čitaonice. Društvena imovina, koja se sastojala od oko 250 knjiga, namještaja i slika uredno je prenesena Općinskom poglavarstvu na čuvanje. Društveno mrtvilo u Novom Slankamenu potrajalo je sve do 25. listopada 1925., kada je održana glavna skupština Hrvatske čitaonice koja tada ima 108 članova. Čitaonica je obnovila rad zahvaljujući intervenciji zastupnika Hrvatske seljačke stranke i mještana Novog Slankamena, narodnoga poslanika *Đure Rajkovića*. Naime, te je godine Hrvatska seljačka stranka ušla u Narodnu skupštinu u Beogradu, prekinuvši dotadašnju apstinenciju. Godine 1927. uz Hrvatsku

se čitaonicu pojavljuje i društvo pod nazivom »Hrvatska mladež«, čiji je utemeljitelj i idejni voditelj bio *Ivan Višnjovski*, dok je mjesni župnik vodio tamburaški odjel Hrvatske mladeži i vlastitim novcem kupovao tamburice. Postojalo je još jedno društvo u Novom Slankamenu, a to je bio »Hrvatski seljački dom«. Utemeljitelji hrvatskih društava razmišljali su i o gradnji Hrvatskoga doma, kako bi se na jednome mjestu mogli okupljati i organizirati kulturne programe. Uslijedila je godina 1938.

imenom Kulturno-prosvjetno društvo »Stjepan Radić« sa sjedištem u Novom Slankamenu, a to prihvata i Glavna skupština članstva na sjednici održanoj 10. ožujka 1953. Ovako obnovljena hrvatska društva imaju 540 članova i bilježe idućih godina zapažene uspjehe na svim područjima života i rada. Osnivaju se dramska, glazbena, folklorna i pjevačka sekcija. Nakon pribavljanja potrebne dokumentacije, koja je trajala punih 10 godina, 1988. počinje se graditi velika dvorana u okviru nekadašnjega Hrvatskoga

napustili svoja stoljetna ognjišta i svoj prelijepi kraj. Tijekom nesretnih događanja od godine 1991. do 1995. cjelokupna imovina društva je uništena i opljačkana. Članovi se nisu mirili s time i poduzimali su sve da im se Hrvatski dom vrati. Nakon dugotrajnoga sudskog procesa, 23. ožujka 2002. napokon su uspjeli, a uslijedila je i osnivačka skupština. Sada društvo nosi naziv Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo »Stjepan Radić« Novi Slankamen. Rješenje o upisu u Registar udruženja građana dobili

Glazbeni odjel Društva

i kupnja gotove zgrade koja je bila popravljena i proširena, pa su time i osigurane prostorije za sva hrvatska društva u Novom Slankamenu. Dnevni su listovi bili dostupni svakog dana, a knjige su se posuđivale jednom na tjedan.

Nakon Drugog svjetskog rata Hrvati u Slankamenu su uspjeli očuvati svoje kulturne institucije?

Dolaskom nove vlasti nije se poklanjala pažnja radu i sudbini kulturno-prosvjetnih društava sve do početka godine 1946., kada je dana mogućnost obnove kulturno-prosvjetnim društvima. Stoga je prva skupština članova svih hrvatskih društava održana 3. veljače 1946. i dogovoreno je da ona nastupa pod nazivom »Hrvatski seljački dom«. Potom je 23. prosinca 1952. uslijedila i službena registracija društava pod zajedničkim

seljačkoga doma.

Za vrijeme Domovinskog rata Slankamen je osobito bio na udaru tadašnje politike, kako se to odrazilo na hrvatski živalj i kulturna društva?

Hrvatski identitet, koji su Slankamenci uvijek s ponosom isticali, često je bio uzrok mnogim problemima, pa tako i tijekom posljednjega rata. Prema službenom popisu pučanstva iz 1991. u Novom je Slankamenu živjelo 65,6 posto Hrvata, a u Starom Slankamenu 38,78 posto Hrvata. Danas Novi Slankamen ima oko 3.500 stanovnika, a od toga Hrvati čine oko 20 posto. Takva promjena postotka hrvatskoga življa dogodila se nakon prijetnji, istjerivanja iz kuća, maltretiranja i zlostavljanja Hrvata tijekom prve polovice devedesetih godina u ratnim vremenima, kada su mnogi Slankamenci

su 1. kolovoza 2002., a 3. kolovoza 2002. priredena je velika proslava uz svečanu akademiju i bogat kulturno-umjetnički program, kako bi se obilježila stota obljetnica postojanja.

Koji je cilj i zadaća ovog društva?

Zadaća je društva očuvanje kulturne tradicije i običaja Hrvata u Srijemu. U tom cilju nastoje se osigurati potrebna sredstva za rad, a financiraju se uglavnom iz donacija koje dolaze iz Republike Hrvatske i donacijama malobrojnih tvrtki iz njihova okruženja. Danas društvo ima 290 članova, među kojima je malo mladih jer su uglavnom napustili rodno mjesto. U društvu aktivno rade folklorni i glazbeni odjel, koji su postigli zapažene rezultate gostujući u mnogim mjestima u Vojvodini i u Republici Hrvatskoj.

Dario Španović

ZAVRŠENA I. MEĐUNARODNA SMOTRA AMATERSKIH DRAMSKIH DRUŠTAVA U ORGANIZACIJI HKUD-A »VLADIMIR NAZOR« IZ SOMBORA

Ideja, knez, princeza i bubašvaba

Prošloga su se petka na I. međunarodnoj smotri amaterskih dramskih društava u Hrvatskom domu u Somboru predstavili Sončani predstavom *Ivana Andrašića* »Knez nije zno plivat«, a nakon njih publiku su nasmijali Lemešani komedijom »Stipanova princeza« u režiji *Antuna Aladžića*. U subotu je prikazana predstava »Bubašvaba« mlade *Lee Jevtić*, koja je napisala scenarij i uradila režiju. Vikend prije na pozornici Hrvatskog doma u Somboru gledatelji su imali prigodu vidjeti

tost i nespojivost karaktera ipak spaja TV i španska sapunica oko koje se redovito svakoga dana okuplja cijela obitelj i ne samo ona, već i prijatelji, susjedi, cijeli svijet. Nesvjesno, možda bolje rečeno podsvjesno, likovi ove predstave i sami postaju dio sapunice, žive život onako kako im se nudi s malih ekrana. Radnja postaje veoma komplicirana: svađe, razmirice, spletkarenja, podmetanja, švaleranja, laži i prijevara, sve su to segmenti koje likovi nose kroz predstavu koja se mora budno pratiti. Evo samo dijela komplicirane radnje. Tri sestre gledaju sapunicu i pričaju o momcima. Mladić s kojim je hodala »pinkušica« zaljubljuje se u njenu sestru štrebericu, dok se u sestru hip-hoperku zaljubljuje mladić kojega ova odbija jer je »fenser« i ne zna plesati. Leine prijateljice (Leu u predstavi glumi Lea Jevtić) su dvije sestre čiji su roditelji pred razvodom i odlaze s mamom u drugi grad. Telefonom zovu Leu, ali se javlja ljubomorna sestra »pinkušica« koja namjerno Lei prenosi poruku kasnije, tako da se ona ne stize oprostiti sa svojim najboljim prijateljicama. »Pinkušica« mrzi cijeli svijet i zbog uobraženosti i ljubomore napušta sve prijateljice kada dobiva poziv od časopisa za mlade, s ponudom da se slika za naslovnu stranu. Međutim, njena slika izlazi na strani koja govori o mladima propalim od droge. I roditelji tri sestre su pred razvodom, ali oni ostaju zajedno zbog djece i dijele sve na pola – pola kreveta, pola stolca... Tata se zaljubljuje u svoju tajnicu s kojom se sprijatelji mama. Tu je i sobarica koja iz kuće krađe vrijedne predmete... Doista komplicirana radnja kao u sapunici. Ipak, gledatelj može izvući zaključak da je prijateljstvo ono najvažnije i bez obzira na sve nedaće – pravi prijatelj uvijek ostaje pravi prijatelj.

Kao i u debitantskoj predstavi Lee Jevtić »Skriveni ples« i ova tinejdžerska plesna predstava bavi se problemima mladih i njihovog odnosa s roditeljima i svijetom koji ih okružuje. Nažalost, onaj komplicirani svijet španskih sapunica postaje njihova realnost iz koje se ne izlazi tako jednostavno.

»Inspiracija su mi bile španske serije s kojima su ljudi toliko zaludeni«, kaže Lea Jevtić, autorica predstave. »U predstavi glume učenici gimnazije, srednje

su organizatori čuli da imamo nešto novo i moderno, pozvali su nas, a mi ćemo se rado odazvati.«

Lea Jevtić kaže kako ima sve više osoba koje žele biti članovi

Najbolja glumica Lea Jevtić

predstavu Hrvatskog pučkog teatra iz Hercegovca »Iščašena ideja« autora *Vjekoslava Dominija* u režiji *Ivana Bratkovića*. Evo i kraćeg opisa jednočinke »Bubašvaba«, jer o njoj još nije pisano u »Hrvatskoj riječi«.

PARODIJA NA SAPUNICE

»Bubašvaba« je zamišljena kao parodija na španske sapunice koje svakodnevno »opterećuju« televizijske programe i koje su neizostavna »razonoda« običnoga puka. Peteročlana obitelj oko koje se odigrava radnja (otac, majka i tri kćerke) pojedinačno su različitih razmišljanja i pogleda na svijet, pogotovo tri sestre od kojih je jedna hip-hoperica, druga vrijedna učenica s elementima klasične štreberice, dok je treća klasična »plavuša«, odnosno »pinkušica« sa svim elementima glazbe, stila odijevanja i načina razmišljanja koje »Pink« televizijski program nudi svekolikoj javnosti. Različi-

Najbolja predstava i glumac – »Stipanova princeza« i Kristijan Kovač

Najbolji

Glumac somborskog Narodnog pozorišta Mihajlo Nestorović je kao glavni član žirija proglasio pobjednike i dodijelio im priznanja. Nagradu za najbolju mušku ulogu dobio je Kristijan Kovač iz Svetozara Miletića, priznanje za najbolju žensku ulogu dobila je Lea Jevtić, dok je najbolja predstava po odluci žirija »Stipanova princeza« HBKUD-a »Lemeš« iz Svetozara Miletića.

Scena iz »Bubašvaba«

ekonomske i medicinske škole, a imamo i studente s učiteljskog fakulteta. Nakon premijere i ovog festivala, predstavu ćemo igrati 25. kolovoza u Slavonskom Brodu, jer

dramske sekcije i glumiti u njenim predstavama, a već ima ideju za novi scenarij. Tema je vjenčanje i to je sve što nam je Lea otkrila.

Zlatko Gorjanac

Prašćanje i drugi običaji Hrvata iz različitih krajeva

Pasionska baština već sedamnaestu godinu u Zagrebu organizira svojevrsni festival pasionskih sadržaja iz glazbe, likovnosti, kazališne umjetnosti, književnosti i narodnog stvaralaštva

Pasionska baština je udruga u kulturi nastala 1992. godine, čiji je osnovni cilj promicanje pasionskih kulturnih vrijednosti koje su temelj europske, a samim tim i hrvatske civilizacije i kulture. Svoj program temelji na književnom bogatstvu hrvatske pisane i predajne riječi, na liturgijskom bogatstvu, na glazbenom fundusu koji je pratio sve europske glazbene i liturgijske mijene, kao i na pučkom glazbenom stvaralaštvu, te na hrvatskom graditeljstvu, kiparstvu i slikarstvu. Riječ je, ustvari, o sudjelovanju u umjetnosti, o oživljavanju duhovne i kulturne baštine, o sjećanju na tradicionalne vrijednosti što ih je stvorio hrvatski narod tijekom svoje povijesti. Pasionka baština stoga već sedamnaestu godinu u Zagrebu, po mogućnosti i u nekim drugim gradovima, organizira svojevrsni festival pasionskih sadržaja iz glazbe, likovnosti, kazališne umjetnosti, književnosti i narodnog stvaralaštva. Na međunarodnoj razini Pasionka baština ostvarila je suradnju s europskim zemljama koje njeguju pasionsku tradiciju, a 1998. godine primljena je u europsku asocijaciju Europassion.

MUKA KAO NEPRESUŠNO NADAHNUĆE KULTURE

U sklopu ovoga festivala već se sedmu godinu organizira među-

narodni znanstveni simpozij, koji je ove godine održan od 4. do 6. lipnja na relaciji Zagreb – Vitez, a za ovogodišnju temu je odabrana krilatica »Muka kao nepresušno nadahnuće kulture«. Predavanja su podijeljena na povijest, glazbu, likovnost i perspektive. U dijelu predavanja o glazbi sudjelovala je i Marija Šeremešić, predsjednica Udruge građana »Urbani Šokci« iz Sombora, koja je imala izlaganje na temu »Jaukanje i prašćanje u običajima sahranjivanja Šokaca Bačkog Monoštora«. Tipičan monoštorski običaj jaukanja i prašćanja zadržao se u tradiciji sve do kraja prošlog stoljeća kada se pokojnik čuvao u kući dvadeset i četiri sata prije pokopa. Jaukanjem se rodbina opraštala od pokojnika, ali i pozdravljala sve one koji su već prije umrli. Jačinom i dužinom jaukanja prikazivala se privrženost i ljubav te žalost za pokojnikom. Prašćanje je bio »posljednji oproštaj« pokojnika od članova obitelji i prijatelja. Sastavljao ga je kantor koji je pisao pjesmu u petnaestericu, a u tekstu su se spominjali članovi obitelji ponaosob. Melodija je bila tužna i izazivala je velike izljeve plača i tuge.

DEMONSTACIJA PRAŠĆANJA

Ovi običaji koji su dio narodne tradicije mogu se objašnjavati s različitih aspekata, a istraživački rad Marije Šeremešić obuhvaća

etnološku stranu i napisan je po osobnom sjećanju i priči starijih. Ona je, osim toga što je govorila o ovom već nestalom običaju, prašćanje i demonstrirala.

»Duhovne odlike glazbenog materijala: od arhitektonike do ukidanja vremena (razmišljanja o sintagmi Duhovna glazba)«, Josip Jerković – »Crkvena glazba, norme, prak-

Sudionici simpozija

Osim Marije Šeremešić, u dijelu izlaganja znanstvenih radova vezanih uz glazbu govorili su i dr. Gorana Doliner – »Stanje istraživanja glagoljaškog pjevanja u Bosni«, dr. Franc Križnar – »Glazba u muci franjevac u trigonali (kontinentalne) Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Slovenije«, Rozina Palić Jelavić – »Ratna stradanja devedesetih godina 20. stoljeća kao motivi i poticaji u umjetničkom djelovanju hrvatskog skladatelja Josipa Magdića«, dr. Davorka Radića –

sa i perspektiva«, Mirna Marić – »Pobožnost Križnog puta u Bosni i Hercegovini«, Miho Demović – »Kajkavski Gospin plač u usporedbi s čakavskim i štokavskim predlošcima« i karmelićanin o. Zvonko Martić – »Korizmene pobožnosti na Kalvariji u okolici Viteza.«

Organizatori ovog simpozija su Pasionka baština iz Zagreba i HKD »Napredak«, podružnica Vitez.

Z. Gorjanac

KONCERT ZBOROVA U CRKVI PRESVETOG TROJSTVA U SRIJEMSKIM KARLOVCIMA

Susret ljudi dobre volje

U okviru IX. festivala kuglofa u organizaciji Kulturnog centra podunavskih švaba »Karlowitz« iz Srijemskih Karlovaca održan je 27. lipnja, u nedjelju, koncert zborova u crkvi Presvetog Trojstva u Srijemskim Karlovcima.

Na koncertu su sudjelovali: Mješoviti inkluzivni zbor »Ison« iz Novog Sada, Mješoviti zbor saborne pravoslavne crkve »Sveti Arsenije« iz Srijemskih Karlovaca,

Mješoviti zbor rimokatoličke crkve Presveto Trojstvo iz Srijemskih Karlovaca.

U prepunoj crkvi Presvetog Trojstva zborovi su predstavili svoj bogati repertoar duhovnih i popularnih pjesama. Ovaj susret ljudi dobre volje je još jedan doprinos u izgradnji dobrosusjedskih odnosa, ekumenizma i uključivanja u život ljudi s posebnim potrebama.

T. M.

Divan je kićeni Srijem

Kao i prethodnih godina, nastavljajući tradiciju, Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo »Jelačić« iz Petrovaradina održalo je veliki godišnji koncert u crkvi sv. Jurja u Petrovaradinu u nedjelju, 27. lipnja.

Pjevački zbor udruge pod ravnanjem prof. *Vesne Krcmanović Kesić* otvorio je koncert svojevrsnom himnom udruge, skladbom

Josipa Runjanina »Ljubimo te naša diko«.

Nakon pozdravne riječi predsjednika društva *Josipa Pokasa* zbor je nastavio s izvedbom djela poznatih skladatelja *Ilije Okrugića Srijemca*, Runjanina i drugih, čemu se priključio tamburaški sastav društva pod ravnanjem *Stevana Mošoa*. »Divan je kićani Srijem«, »Tko te ima taj te nema« – samo su neke od

pjesama koje su uz soliste *Ljilju Stankov* i *Branka Čorića* izveli tamburaši.

Novina ove godine je nagradna igra društva kojoj je prethodilo čitanje pjesama *Miroslava Cakića* – »Gomolava«, »Svinjar«...

Pitanje nagradne igre se odnosilo na to gdje se Gomolava nalazi, tako da je najbrža posjetiteljka osvojila putovanje za dvije osobe u Hrvatsku.

U lijepim zvucima i zanimljivom sadržaju uživali su brojni posjetitelji i poštovatelji djela i rada ovog društva, među kojima su bili i generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici *Ljerka Alajbeg*, predsjednik HKPD-a »Stanislav Preprek« iz Novog Sada *Marijan Sabljak* i mnogi drugi.

Ankica Jukić-Mandić

Pjevački zbor

Tamburaški orkestar i Ljilja Stankov

U DERONJAMA ODRŽAN TREĆI SVJETSKI FESTIVAL »TAMBURICA FEST 2010.«

Za ljubitelje ravnice i tamburice

»**P**arče žice i komad drveta od čega je sastavljena tamburica čini čuda, spaja prostore, ljude, zemlju i nebesa«, kazao je otvarajući festival *Milorad Đurić*, tajnik za kulturu Autonomne Pokrajine Vojvodine. Svjetski festival »Tamburica fest 2010«, treći po redu, održan je od 25. do 27. lipnja u bačkom selu Deronje. U natjecateljskom dijelu nastupilo je 13 tamburaških orkestara iz 9 zemalja, koji su prikazali ljepotu i velike mogućnosti ovog instrumenta. Pokrovitelj festivala bilo je Izvršno vijeće Vojvodine i Općina Odžaci, medijski pokrovitelj RTV Vojvodine, a od ove godine pokrovitelj je i Narodni ured predsjednika Republike.

Nastupom Velikog tamburaškog orkestra Tamburica festa, sastavljenog od vrsnih vojvođanskih tamburaša pod vodstvom *Zorana Bugarskog Brice*, započeo je prvi dan festivala. Dvadeset i jedan profesionalni glazbenik pratio je te večeri *Merimu Njegomir* i druge popularne pjevače, a potom je uslijedio nastup skupine Apsolutno romantično. Drugi je dan započeo nadsviravanjem 10-ak tamburaških bandi pod šatorima, a navečer se odvijalo službeno natjecanje u kome je nastupilo 7 sastava.

U nedjelju je nastupio prošlogodišnji pobjednik festivala Tamburaški orkestar »Dyaco« iz Đakova, koji je i ovoga puta oduševio publiku, a u službenom dijelu festivala natjecalo se još 6 tamburaških sastava.

Međunarodni stručni žiri, sastavljen od vrsnih etnomuzikologa i profesora, bio je doista objektivan i, čini se, nije imao pretešku zadaću, jer su razlike u izvodačkoj razini pojedinih tamburaških sastava bile očite. Naslov najboljeg orkestra festivala pripao je Varaždinskom tamburaškom orkestru iz Hrvatske, a za najljepšu novu pjesmu proglašena je skladba u izvedbi Garavuš iz Kutjeva, koje su svojom glazbenom i vizualnom atraktivnošću bile ukras festivala. Dodijeljeno je i više specijalnih nagrada, koje su već postale dio festivalske tradicije: za najbolji umjetnički izraz nagrađeni su Tamburaši s Dunava iz Zemuna, titulu najboljeg kavanskog orkestra dobio je Vojvođanski klas iz Novog Sada, nagradu žirija i publike osvojio je Gradski tamburaški orkestar iz Banja Luke, a nagradu žirija medija dobili su Batini bečari iz Rumunjske. Najbolji tamburaš solist postao je nedostižni *Branko Jovanović Bako*, voditelj istoimenog orkestra iz Beča i virtuoz na bas primu.

Zvonimir Pelajić

Snažna dječja poruka ljubavi i mira

Festival je ove godine okupio više od 700 sudionika iz 14 zemalja Europe i svijeta i još 30-tak skupina gotovo iz svih krajeva Hrvatske

Medunarodni festival folklor za djecu i mladež »Perlice Europe« u Osijeku ove godine navršava 10. obljetnicu, pa mu je rođendan čestitao gradonačelnik Osijeka *Krešimir Bubalo* i saborski zastupnik *Josip Salapić*, inače izaslanik predsjednika Sabora *Luke Bebića*, kojemu je pripala čast otvoriti jubilarni festival Perlice Europe. Festival je ove godine u Osijeku okupio više od 700 sudionika iz 14 zemalja Europe i svijeta i još 30-tak skupina gotovo iz svih krajeva Hrvatske, a održava se pod visokim pokroviteljstvom Hrvatskog sabora, Vlade RH i Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, uz potporu Grada i Osječko-baranjske županije te uz sponzorstvo Hypo banke i Konikoma.

DESETA OBLJETNICA

Organizator ove lijepe manifestacije je Folklorni ansambl »Biseri Slavonije« iz Osijeka, a njihov

predsjednik i direktor festivala prof. *Ivan Čavčić* izjavio nam je da su ovu ideju započeli još 1991. godine, pa su zbog Domovinskoga rata i mirne reintegracije okupiranih područja imali malu pauzu od 8 godina, no ustrajno su nastavili i festival, evo, obilježava jubilej 10. obljetnice i, naravno, ide dalje. Prvotna im je ideja bila da se zbližavanjem kultura pošalje poruka svoj djeci svijeta, svim ljudima na svijetu za mir i nenasilje, a koliko su u tome uspjeli svjedoči već ovogodišnji jubilarni skup koji je okupio više od 700 sudionika iz četrdesetak društava i udruga diljem Europe i diljem svijeta i, naravno, iz čitave Hrvatske. To je najbolja potvrda prvotne ideje, da se na djelu, kroz druženje, kroz pjesmu, igru, ples i zajedništvo pokaže prijateljstvo, razumijevanje, tolerancija i uvažavanje razlika i sličnosti.

PRIJESTOLNICA EUROPE

Prve večeri, pod nazivom »Kon-

cert dječjih folklornih ansambala«, nastupili su domaćini - Biseri Slavonije, s dvije koreografije, s plesovima iz okolice Valpova i Baranjskim šokačkim plesovima. Zatim su od domaćih snaga nastupili dječji folklor HKUD-a »Matija Gubec« iz Donjeg Miholjca i dječja skupina HKUD-a »Mladi Šokci« iz Duboševice, ali najveći pljesak zavrijedili su mališani iz Rusije s dvije koreografije nacionalnih plesova, baš kao i djeca iz Ukrajine s dvije koreografije ukrajinskih narodnih plesova. Ne manjim intenzitetom pljeska nagrađeni su i članovi arapsko-palestinske skupine iz Nazareta, koji su i prošle godine osvojili simpatije osječke publike. Nastupili su još ansambl mladeži iz Grčke, dječje skupine iz Turske i Bugarske, te još jedna skupina iz Rusije, a na žalost organizatora i domaće publike nije došla grupa iz Senegala, Lions of Africa.

Druge večeri nastupile su folklorne skupine nacionalnih manjina, pa smo mogli vidjeti slovački

KUD iz Jelisavca kod Našica, Rusine i Ukrajinke iz Vukovara, zatim folklorne skupine Hrvata iz Austrije, Mađarske i Rumunjske, no, na žalost organizatora otkazala je dječja skupina HKUD-a »Matija Gubec« iz Tavankuta, unatoč činjenici da su kod njih u Tavankutu tjeđan ranije gostovali članovi Biseri Slavonije, kada je sve dogovoreno za nastup malih Bunjevaca na Perlicama Europe.

Trećega dana, možda i najzanimljivijega za domaću osječku publiku, gostovalo je desetak inozemnih dječjih ansambala i tako je završen Festival folklor za djecu i mladež »Perlice Europe«. I kao što je prigodom otvaranja festivala istaknuo gradonačelnik Osijeka *Krešimir Bubalo*, Osijek je prošloga vikenda bio prijestolnica Europe, pa i čitavoga svijeta, pa je iz grada na Dravi odaslan snažna dječja poruka ljubavi i mira svim narodima svijeta.

Slavko Žebić

GOLUBINČANI I SLANKAMENCI U SVOME ZAJEDNIŠTVU

Traganje za ljepotom života

Svako okupljanje Srijemaca uvijek je poseban doživljaj, jer susrećemo drage prijatelje i poznanike, kaže Petar Gašparović

Golubinci i Slankamen dva su »komšijska« sela na blagim obroncima Fruške gore, na mjestu gdje se padine tog srijemskog diva spuštaju u prostranu panonsku ravninu. Stoljećima su živjela jedno pokraj drugog i dijelila zajedničku sudbinu, koja im baš i nije previše bila naklonjena, a te godine zajedničkog življenja ispreplele su duboke i trajne veze, pa se, primjerice, kod Golubinčana trgovalo na veliko i malo, dolazilo na »igranke« najpoznatije u Srijemu, a ovi su Slankamen i Dunav doživljavali kao svoje more, koji je osim kupaca privlačio i ribare, alase, dok su mnogi Golubinčani i Slankamenci zajedno svirali u svojim kulturno-umjetničkim društvima, koja su čuvala svoju tradiciju i posebnosti hrvatskog naroda na tim prostorima, u zajednici s cjelokupnim hrvatskim narodom i ostalim etničkim grupama koje su uvažavale njihov etnički identitet.

Romantične noći mladih koji su obasjani mjesecinom po širokim slankamenskim i golubinačkim šorovima i baštama uzdisali u prvim (ali i drugim i ostalim!) ljubavima te vrlo često završavali pred oltarom nećemo ni spominjati, jer su oni samo produbljivali i onako dobre susjedske odnose.

VEZE I PRIJATELJSTVA OSTAJU

Za vrijeme masovnog egzodusa srijemskih Hrvata u zadnjoj dekadi prošlog stoljeća i Golubinčani

i Slankamenci su podijelili sudbinu svoga Srijema te se raselili širom Hrvatske i svijeta, ali veze i prijateljstvo stoljećima stvarano je ostalo. I jedni i drugi osnovali su svoje zavičajne klubove u sklopu Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, i jedni i drugi imaju svoje redovite godišnje susrete, jedni drugima redovito dolaze u goste, a ove godine napravljen je korak više u tom svom zajedništvu te organiziran prvi zajednički susret u organizaciji oba zavičajna kluba.

juniori i ekipa Tomislav, koja je za ovu prigodu »potegla« čak iz Golubinaca. U vrlo uzbudljivom finalnom susretu igrale su ekipe Tomislav iz Golubinaca u sastavu: Darko Čačić, Goran Crljen, Mijo Erceg, Saša Štrapačević, Goran Naglić, Goran Golić i Vladimir i Igor Gašparović i ekipa Golubinci CRO koju su činili: Ivan Mišković, Miša Mijatović, Ivan Fijala, Đuro Liović, Vlatko Naglić, Čuča Bičanić i Pavle Gašparović. Pobjednički pokal pripao je, zaslužen, ekipi hrvatskih Golubinčana Golubinci

Slankamenci i Golubinčani sa svojim dragim gostima Matom Jurićem i Filipom Damjanovićem

Susret je održan 26. lipnja ove godine u novozagrebačkom naselju Sveta Klara, a započeo je tradicionalnim malonogometnim turnirom na kojem je sudjelovalo šest ekipa: Slankamen 1, Slankamen 2, Grobari, Golubinci CRO, Golubinci

CRO, dok je pokal najboljeg strijelca odnio Mijo Erceg, član ekipe viceprvaka Tomislav iz Golubinaca.

Nakon turnira organizirana je svečana dodjela pobjedničkih odličja te zajednički ručak i druženje za sve Slankamence i Golubinčane

U glazbenom dijelu programa sudjelovali su tamburaši HKPD-a »Tomislav« iz Golubinaca i Tamburaški sastav »0,5 % promila« iz Zagreba, slankamenskog podrijetla

iz cijele Hrvatske, kao i za one iz Srijema koji su ostali živjeti u svojim rodnim mjestima. Budući da je svako okupljanje Srijemaca gotovo nezamislivo bez srijemskih specijaliteta i tamburaša, za glazbeni dio večeri pobrinuli su se mladi tamburaši HKPD-a »Tomislav« iz Golubinaca i Tamburaški sastav »0,5 % promila« iz Zagreba, čiji su članovi slankamenskog podrijetla.

POSEBAN DOŽIVLJAJ

»Svako okupljanje Srijemaca uvijek je poseban doživljaj, jer susrećemo drage prijatelje i poznanike s jednakom radošću kao prije, budi u nama uspomene na događanja slijedom nekoliko desetljeća, ali je i nepresušni izvor duhovnih vrijednosti i traganja za ljepotom života koje su naraštaji prije nas stoljećima gradili i brižno održavali, a mi od njih baštinili i čuvamo ih za generacije koje dolaze«, rekao nam je predsjednik Organizacijskog odbora i predsjednik Zavičajnog kluba Golubinčana Petar Gašparović, poznatiji pod nadimkom *Petojka*, a Stjepan Smolčić je u ime Zavičajnog kluba Slankamenaca dodao kako je ove godine prvi put organiziran zajednički susret Golubinčana i Slankamenaca. »Tu novost smo napravili kako bismo unaprijedili našu suradnju i stoljećima stvarane međusobne veze te se sjetili naše zajedničke prošlosti i uz 'čašicu razgovora' zaronili u naše djetinjstvo i mladost, naših dubokih tragova koje smo stoljećima ostavljali u svom Srijemu«, rekao je Stjepan Smolčić i još jednom zahvalio ministru - konzulu Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu Filipu Damjanoviću i njegovoj kćeri Ani Mariji, predsjedniku Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata *Mati Juriću*, kao i svim predsjednicima zavičajnih klubova u okviru Zajednice koji su svojim dolaskom uveličali ovo zajedničko druženje Slankamenaca i Golubinčana.

Zlatko Žužić

Na Paliću obilježen Dan državnosti Republike Hrvatske

Zvucima »Lijepe naše« započelo je 23. lipnja u »Maloj gostioni« na Paliću obilježavanje Dana državnosti Republike Hrvatske. Ističući kako se devetnaesta proslava Dana državnosti odvija na pragu ulaska Hrvatske u Europsku Uniju generalna konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici *Ljerka Alajbeg* najavila je to za dvije godine, uz istodobnu želju da sve zemlje u regiji što prije dodu do iste točke, kako bi bile zajednički dio europske obitelji. Ona je također podsjetila na nedavni susret predstavnika hrvatske manjine u Srbiji i srpske u Hrvatskoj, izražavajući uvjerenje kako će i jedni i drugi vrlo brzo uživati sva prava koja im pripadaju, jer, kako je rekla, za to »postoji dobra volja«.

Obilježavanju Dana državnosti Republike Hrvatske su prisustvovali predstavnici Veleposlanstva RH u Beogradu, Ministarstva za ljudska i manjinska prava, Generalnog konzulata Republike Mađarske u Subotici, više lokalnih samouprava, Katoličke crkve, hrvatskih kulturnih i političkih institucija u Vojvodini, gospodarstvenici, te drugi gosti.

Z. R.

U rezidenciji hrvatskog veleposlanika uz brojne uzvanike obilježen Dan državnosti RH

U povodu Dana državnosti i Dana Oružanih snaga Republike Hrvatske **Željko Kuprešak**, veleposlanik RH u Beogradu, priredio je 24. lipnja prijam u svojoj rezidenciji. U ugodnoj atmosferi, uz dobro vino i zvuke dalmatinske glazbe uživali su predstavnici diplomatskog zbora brojnih zemalja, a među njima i veleposlanici najvećih svjetskih sila: SAD, Rusije, Britanije, Francuske. Također, domjenku su nazočili i predstavnici svih vjerskih konfesija, vojni atašei, nekoliko generala srbijanske vojske, tužitelj za ratne zločine, ali i poznati glumci, novinari, odvjetnici... Niti ove godine, međutim, obilježavanju velikog praznika Republike Hrvatske nije prisustvovao nitko iz srpskog državno-političkog vrha.

B. Oprijan Ilić

KRONOLOGIJA od 3. do 9. srpnja

3. SRPNJA 1883.

Rođena je *Angela Mačković*, slika-rica i pedagoginja, kćerka poznatog subotičkog arhitekta, graditelja i poduzimača *Titusa Mačkovića*. Likovnu umjetnost studirala je u Pešti i Münchenu. Upamćena je po brojnim portretima i impresionističkim figuralnim kompozicijama. Umrula je 13. rujna 1951.

3. SRPNJA 1913.

Rođen je *Dragutin Franković*, pedagog, publicist, leksikograf, utemeljitelj, glavni i odgovorni urednik »Slobodne Vojvodine« (1945.), glasila Narodne fronte u Subotici. Novine su pisane hrvatskim književnim jezikom i tiskane latiničnim pismom. Poslije odlaska iz Subotice obranio je doktorsku radnju iz pedagogije. Pokraj ostalog bio je urednik »Enciklopedijskog rječnika pedagogije« i drugih značajnih djela. Umrlo je 12. veljače 2002.

4. SRPNJA 1913.

Rođen je *Marko Peić*, književnik, sakupljač narodnih umotvorina. Jedan je od osnivača i urednika časopisa mladih bunjevačkih, odnosno hrvatskih književnika »Bunjevačko kolo«. Autor je više značajnih djela, među njima (s *Grgom Bačlijom*) »Rečnika bačkih Bunjevaca« (1990.) i »Imenoslova bačkih Bunjevaca« (1994.).

4. SRPNJA 1948.

Rođen je *Lazar Francisković*, pjesnik, prozaik, esejist, knjižničar u subotičkoj Gradskoj knjižnici. Objavio je više knjiga poezije i

roman »Hodočasnik« u dva sveska. Njegovu poeziju karakterizira osmišljavanje vanjskih i unutarnjih

pejzaža, te objekata koji okružuju čovjeka. Po izričaju je lapidarna, usporegnuta, iz nje izbija ljubav prema ravnicima i zavičaju.

4. SRPNJA 1997.

Nakladom NIP »Subotičke novine« i Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« objavljena je knjiga »Bunjevačko pitanje danas« prof. dr. *Tome Vereša* (1930.–2002.), teologa, filozofa, prevoditelja i pisca, začetnika dijaloga s marksizmom i nositelja najvećeg priznanja među dominikancima: magister in sacra theologia (učitelj svete teologije).

5. SRPNJA 1759.

Zbog bijega četvorice opasnih odmetnika iz subotičkog zatvora, upravnika i trojica odgovornih starješina aresta kažnjeni su s po 25 batina.

5. SRPNJA 1928.

Rođen je *Stevan Raičković*, pjesnik, esejist, književni prevoditelj, akademik. Prvu pjesmu objavio je u subotičkoj »Hrvatskoj riječi« 1945. godine. Po odlasku u Beograd na studij, uz *Vaska Popu* i *Miodraga Pavlovića*, izrastao je u najznačajniju ličnost srpskog pjesništva. Umrlo je 6. svibnja 2007.

5. SRPNJA 1931.

Rođen je *Bela Duranci*, povjesničar umjetnosti, likovni kritičar, plodan spisatelj, kustos Gradskog muzeja,

pokretač Međuopćinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture i njegov zaposlenik, višedecenijski kroničar likovnog života, pisac petnaestak djela i dnevnikačkih zabilježki, velike eruditivne snage, prožetih invencijom i tragalaštvom.

6. SRPNJA 1901.

U velikoj dvorani hotela »Pešta« (dodnevno je to bio dio prostora srušene zgrade subotičkog Narodnog kazališta) otvorena je prva izložba crteža *Jelene Čović* (1879.–1951.), prve subotičke hrvatske akademske slikarice.

6. SRPNJA 1975.

Subotičanka *Marija Letić* postala je prva športašica u zemlji koja je preletjela 518,7 kilometara tijekom IV. europskog šampionata u zrakoplovnom jedrilicarstvu za žene, čime je popravila svoj prijašnji državni rekord postavljen na 505 kilometara.

6. SRPNJA 2004.

U sklopu radnog posjeta Srbiji i Crnoj Gori, predsjednik Republike Hrvatske *Stjepan Mesić*, skupa sa svojim domaćinom predsjednikom Republike Srbije *Borisom Tadićem*, posjetio je Suboticu. Poslije sudjelovanja na skupu u povodu obilježavanja 15. obljetnice Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, on je govorio pred članovima Hrvatskog nacionalnog vijeća i uglednicima grada, Pokrajine i Republike.

7. SRPNJA 1714.

Ratni savjet Carskog dvora u Beču potvrdio je u dužnosti *Iliju Sučića*, kao kapetana Subotičkog vojnog šanca. Poslije njegove smrti 1724. za novog kapetana je postavljen njegov sin *Jakov*, koji pet godina kasnije postaje nadkapetan; 1730. podkapetan je *Đuro Sučić*, a 1734. *Luka Sučić*. Od 1741. potkapetan je i *Ranislav Krnjajski*.

7. SRPNJA 2006.

Na kioscima se pojavio, i besplatno je dijeljen, u velikoj nakladi (oko 30.000 primjeraka) novi tjednik »Subotičke«. Nastao je nakon privatizacije »Subotičkih novina«, kada najveći dio novinara i administrativnog osoblja ove kuće prelazi u novosadsko izdavačko poduzeće »Slobodna Vojvodina d.o.o.« Uslijed toga nije se pojavio odgovarajući broj »Subotičkih novina«, ali je nakon jednotjedne prisilne stan-

ke ponovno počeo izlaziti. Tjednik »Subotičke« nije imao dugi vijek – ugašen je potkraj 2008.

8. SRPNJA 1773.

Odgovarajući na predstavke Gradskog vijeća Svete Marije (Subotica), provincijal franjevačkog reda u Rimu ističe da je molba Subotičana saslušana, te da je ovdašnji samostan uvršten u slavonsku provinciju. Slijedom toga, u njega će biti upućeno više slavonskih dušobrižnika.

8. SRPNJA 1945.

Održani prvi izbori za mjesne narodne odbore u Subotici. izbori su se odvijali pod geslom: »Svi na izbore!«, koje je bilo posvuda ispisano, na šest jezika naroda Vojvodine: hrvatskom, mađarskom, rumunjskom, rusinskom, slovačkom i srpskom.

9. SRPNJA 1687.

Iz vojnog logora u blizini Novog Sada izborni knez Bavarske nadvojvoda Maximilijan uputio je preporuku Ratnom savjetu Carskog dvora u Beču da pod svoju zaštitu uzme katoličke Race (Dalmate, Ilire, kasnije nazvane Bunjevci), te da im dozvoli izgradnju tri palanke, po jednu u Segedinu, Subotici i Baji, gdje će ubuduće živjeti.

9. SRPNJA 1700.

Zastupnici Ratnog savjeta Carskog dvora i Dvorske komore u Beču sporazumjeli su se da će racki narod, kako katolički, tako i pravoslavni, biti podijeljen u tri kategorije: 1. aktivne graničare, 2. veterane, to jest osobe nesposobne za vojnu službu i 3. ratare, koji ne pripadaju vojnom kontingentu, te će biti odvojeni od vojnika i kolonizirani u pustare, kao živalj podčinjen županiji.

9. SRPNJA 1918.

U 40. godini umro je *Đuro Stantić*, višestruki državni rekorder, olimpijac. Na Svjetskom prvenstvu u Berlinu 1901. stazu dugu 75 kilometara prešao je za osam sati, 46 minuta i 24 sekunde. Na Međuolimpijskim igrama u Atini 1906. osvojio je zlatnu kolajnu u brzom hodanju na tri tisuće metara. Rođen je 19. kolovoza 1889.

Umro konceptualni umjetnik Tom Gotovac

ZAGREB – Istaknuti hrvatski filmski redatelj, glumac, performer, multimedijalni i konceptualni umjetnik *Tomislav Gotovac* umro je 25. lipnja u zagrebačkoj bolnici Rebro, objavila je Hina.

Rođen je u Somboru 1937. U Zagreb se preselio 1941. godine, gdje završava osnovnu školu i gimnaziju. Godine 1954. je izveo svoj prvi performans u Mostaru. Svoje avangardne filmove i performanse prikazivao je po čitavom svijetu, a između ostalih i u ovim gradovima: Dublin, London, Moskva, Berlin, Kyoto, New York, Varšava, Beč, Beograd, Ljubljana. Glumio je i u filmovima *Lazara Stojanovića*, *Zorana Tadića*, *Gorana Rušinovića*, *Francija Slaka*, *Slobodana Šijana*, *Želimira Žilnika* i *Dušana Makavejeva*.

Kao performer, Gotovac se najviše koristio svojim tijelom. U svojim najranijim djelima je uglavnom bilježio svakidašnjicu, kao što je uzimanje tableta, disanje ili pokazivanje časopisa Elle, čime privatno i svakidašnje postavlja u javni prostor. Smatraju ga »tatom« performansa, koji je inspirirao generacije nakon njega. Najpoznatiji je performans iz 1981. godine pod nazivom »Zagreb, volim te«, kada je gol hodao po centru Zagreba i ljubio pločnik.

Izlagao je na brojnim samostalnim i skupnim izložbama u zemlji i inozemstvu, a 2007. dobio je nagradu HDLU-a za životno djelo.

Dugogodišnjim dosljednim radom u području eksperimentalnog filma i performansa Tomislav Gotovac postao je jedan od najznačajnijih hrvatskih suvremenih umjetnika.

Mini kolonija likovnjaka na Paliću

PALIĆ – Članovi Likovnog odjela HKC-a »Bunjevačko kolo« iz Subotice održali su u subotu, 26. lipnja, jednodnevnu likovnu koloniju na palićkom Vikend naselju, gdje su im domaćini bili *Marica* i *Vlatko Vidaković*. I pokraj kišovita vremena slikari-amateri su vrijedno radili, a nastala djela ostavljena su u vlasništvo domaćinima.

Inače, »likovnjake« u srpnju očekuju nove aktivnosti: sudjelovat će na likovnoj koloniji u Breškama pokraj Tuzle, predstaviti će se i u pratećem programu ovogodišnjeg Natjecanja risara, a krajem mjeseca sudjelovat će na likovnoj koloniji u župi Presvetog Trojstva u Somboru.

Subotička kazališta na Osječkom ljetu kulture

SUBOTICA/OSIJEK – Narodno kazalište i Dječje kazalište iz Subotice sudjelovat će na ovogodišnjem 10. Osječkom ljetu kulture koje je počelo u utorak i trajat će do 22. srpnja. Tako je u subotu, 3. srpnja, od 20 sati na programu lutkarska predstava »Čovječuljak« *Rite Kiš* u izvedbi Dječjeg kazališta iz Subotice, koja će biti igrana u Barutani. Dva dana kasnije, u ponedjeljak 5. srpnja, publici će se predstaviti subotičko Narodno kazalište s predstavom »RazBoynici« *Friedricha Schillera*, a u režiji *Nikole Zavišića*. Ova će predstava biti igrana u Dvorištu Vege (alternativni prostor HNK) s početkom u 21 sat. Inače, na ovogodišnjem Osječkom ljetu kulture bit će prikazano ukupno 39 različitih ostvarenja s područja kazališne, dramske, glazbene, filmske, književne i likovne umjetnosti, koja će se održavati na 13 različitih lokacija.

I nova »ozbiljna« glazba na Exitu

NOVI SAD – Program Exit festivala posvećen novoj »ozbiljnoj« glazbi bit će priređen i ove godine pod novim nazivom Nove Uši za Novu Glazbu i seli se u Exitov kamp (Exit vilidž).

Predstavljanje Nove Glazbe ostaje osnovni koncept scene Nove Uši za Novu Glazbu, a umjetnička ravnateljica je Branka Parlić, pijanistica i nastavnica klavira na Akademiji umjetnosti u Novom Sadu. Na koncertu u vilidžu, 7. srpnja u 19 sati, Exitovoj publici predstaviti će se dva skladatelja koja pripadaju novoj njujorškoj glazbenoj sceni: Andrew Shapiro i Marc Mellits. Na ovom koncertu nastupit će i doma-

će umjetnice – *Milica Grubišić* na marimbi, čelistica *Timea Kalmar* i pijanistica *Branka Parlić*.

Jedanaesti po redu glazbeni festival Exit bit će održan od 8. do 11. srpnja na Petrovaradinskoj tvrđavi u Novom Sadu. Zvijezde ovogodišnjeg festivala su: The Chemical Brothers, Faith No More, Mika, Missy Elliott, Placebo, David Guetta, LCD Soundsystem, Pendulum Live, Röyksopp, Ricardo Villalobos, Behemoth, Crystal Castles, The Exploited, Klaxons, Suicidal Tendencies, Does It Offend You, Yeah?, Moderat live, Josh Wink, Cathedral, Chromeo, Crookers, Laidback Luke, A-Trak, Boys Noize, DJ Shadow, Bad Brains, Erol Alkan i mnogi drugi.

Kao i prijašnjih godina Exit će, među ostalim, ugostiti i izvođače iz susjedne Hrvatske. Publika će tako ove godine imati priliku vidjeti nastupe sastava Lollobrigida, TBF, Bambi Molesters i Kawasaki 3P.

Festival marijanskog pučkog pjevanja u Monoštoru

BAČKI MONOŠTOR – U organizaciji Kulturno-umjetničkog društva Hrvata »Bodrog« iz Bačkog Monoštora u subotu, 10. srpnja, u ovom će se mjestu održati peti po redu Festival marijanskog pučkog pjevanja. Na ovogodišnjem izdanju festivala pjevat će se korizmene pučke pjesme. Ujedno, sudionici će se natjecati za jednu od nagrada festivala koje će dodijeliti stručni žiri. Očekuje se sudjelovanje pjevačkih skupina kulturno-umjetničkih društava i crkvenih zborova Bačke i Srijema. Festival će se održati u crkvi sv. Petra i Pavla, s početkom u 18 sati.

U Bačkom Monoštoru se od davnina njeguje narodno-pučko pjevanje pri crkvi i na raznim manifestacijama. KUDH »Bodrog« već dugi niz godina radi na očuvanju izvornosti, običaja, pjesme, nošnje i crkvenih pučkih pjesama u zemlji i inozemstvu.

Party Zvonka Bogdana na Ženskom štrandu

PALIĆ – Legenda tamburaške glazbe *Zvonko Bogdan* u čast 17. međunarodnog filmskog festivala na Paliću priredit će i ove godine feštu s najboljim vojvođanskim tamburašima. Glazbeni događaj će se održati u četvrtak, 22. srpnja, s početkom u 21 sat na Ženskom štrandu. Ovogodišnji party bit će osobit po tome što će to biti posljednja fešta prije početka renoviranja Ženskog štranda i što će bard tamburaške glazbe premijerno izvesti i nekoliko novih pjesama s novog albuma koji je u pripremi. Ovaj Zvonkov specifični ljetni nastup na Paliću svake godine je rasprodan bar tjeđan dana unaprijed, jer je dostupan za svega 250 posjetitelja. Zbog toga su ove godine ulaznice dostupne već od jučer – četvrtka, 1. srpnja. Ulaznice za zonu A, tj. sredinu, koštaju 1.500 dinara, za zonu B, tj. lijevo i desno, 1.200 dinara, a za stajanje u zoni C kod kabina 800 dinara. Ulaznice se mogu nabaviti isključivo putem telefona 063/511-730.

Dužijanca malenih i natjecanje risara

SUBOTICA – U okviru programa ovogodišnje »Dužijance« idućeg tjedna, od 9. do 11. srpnja, bit će održana »Dužijanca malenih«. Manifestacija počinje u petak navečer, 9. srpnja, nastupom dječjih folklornih skupina na Trgu slobode. Nastupit će mladi folklorci dvadesetak kulturno-umjetničkih društava iz Srbije, Hrvatske, Mađarske i Makedonije. Sutradan, u subotu 10. srpnja, mladi će obići jednu od najatraktivnijih manifestacija u okviru Dužijance – Takmičenje risara, koje se ove godine održava na njivi domaćina *Zvonka Vojnića Zelića* u Starom Žedniku.

Sudionici »Dužijance malenih« će u nedjelju, 11. srpnja, nazočiti svečanoj svetoj misu zahvalnici u katedrali-bazilici sv. Terezije. Poslije mise djeca će u svečanoj povorci proći ulicama grada do Velike vijećnice gdje će ih, prema najavama, primiti subotički gradonačelnik *Saša Vučinić*. »Dužijanca malenih« završava se istoga dana navečer u Starom Žedniku, gdje će djeca sudjelovati u Bandašicinom kolu tamošnje mjesne dužijance.

Organizator »Dužijance 2010.« je HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice.

Hrvatska kultura u Vojvodini većinom tradicijska

Piše: Katarina Čeliković

VRSTE KULTURNIH MANIFESTACIJA

Kulturno stvaralaštvo, koje hrvatska, poput drugih manjinskih zajednica njeguje, od velike je, a smijemo ustvrditi i presudne važnosti za njegovanje vlastita nacionalnog identiteta. Kultura manjinske zajednice u sebi sadrži široku lepezu različitih vrsta stvaralaštva, koje često zovemo standardnim oblicima, a za hrvatsku zajednicu u Vojvodini donedavno je to bio uglavnom kulturni amaterizam, što je tijekom 2009. godine obogaćeno i profesionalnim aktivnostima. Time se mozaik kulture proširio na veći broj subjekata u kulturi i povećao broj kulturnih proizvoda. Zanimljivo je vidjeti strukturu i čimbenika na kulturnoj sceni i kulturnih proizvoda u koje smo upisali smotre, festivale, susrete, stručne skupove, izložbe, koncerte, obilježavanje obljetnica, blagdana, godišnje skupštine, knjige, predavanja, tečajevi i druge aktivnosti stvorivši tako bazu od 487 bilješki.

Kulturne su aktivnosti vezane za tradiciju, Crkvu, književnost, glazbu, likovnost, kazalište, znanost, film, te sport. Što dominira i na kojem prostoru, pokazat će nam struktura manifestacija, prema granama stvaralaštva. (Napomena: mnogi događaji u analizi svrstavani su u različite skupine, primjerice događaj vjerskog karaktera je mogao ući i u glazbenu skupinu.) U ovom ćemo broju prikazati neke od vrsta manifestacija koje govore o najzastupljenijim vrstama ljudskog stvaralaštva te o njihovoj teritorijalnoj raspoređenosti tijekom 2009. godine.

PODJELA PO GRANAMA STVARALAŠTVA

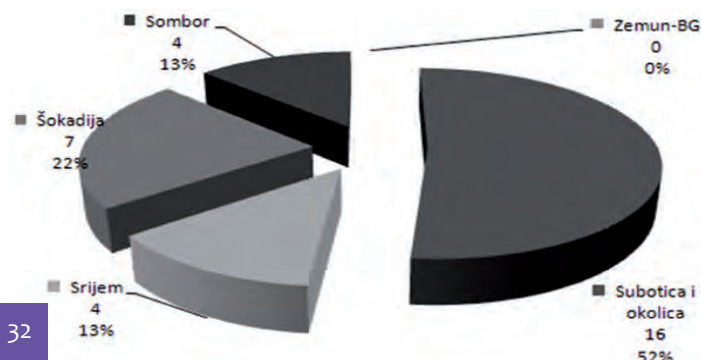
Baza, bogata kulturnim događajima i kulturnim proizvodima, podijeljena je na sljedeće vrste, kojima prethodi broj u odnosu na ukupno 487 bilježenih događaja:

- 102 / tradicija
- 86 / kultura vezana uz Crkvu
- 57 / književnost i nove tiskovine;
- 34 / glazba;
- 30 / likovne manifestacije;
- 17 / kazališne predstave;
- 14 / godišnje skupštine
- 13 / predavanja i tribine;
- 13 / susreti, nove udruge, tečajevi
- 12 / blagdani, svečane akademije
- 7 / film;
- 7 / Nagrade
- 1 / sport (!)
- 53 / Gostovanja u RH i dalje
- 22 / Gostovanje RH kod nas
- 29 / Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata

TRADICIJSKA KULTURA

Najveći broj aktivnosti zabilježenih kao aktivnosti udruga u kulturi vezan je za tradicijsku kulturu, čak 102, što čini 21 % u ukupnom broju. Početak i kraj godine bilježi 31 tradicijsku zabavu (prela i igranke i sl.), nakon čega slijedi tradicijska kultura vezana uz Dužijancu (22). Zabilježeni su različiti etno dani, vezani uz glazbu, običaje ili likovnu umjetnost (10) te folklorni nastupi (39).

Prostorno u tradicijskoj kulturi prednjači Subotica s okolicom, čak 52 %, gdje ima i najveći broj udruga.

KULTURNE MANIFESTACIJE VEZANE UZ CRKVU

Crkva je tijekom povijesti čuvala nacionalni identitet Hrvata u Vojvodini, što pokazuje i ova analiza s čak 86 u medijima zabilježenih aktivnosti. Svečane mise, vezane uz pojedine blagdane i mjesna proštenja zabilježene su 41 puta, 14 glazbenih priredbi, 10 pobožnosti (hodočašća, Križni put, susreti, blagoslovi), 8 različitih susreta (susreti mladih, djece, ministranata, kateheta, duhovne obnove i dr.), 6 predavanja (tribine, seminari, tečajevi), 6 svečanih akademija te jedna književna priredba.

Subotica i Srijem u ovom segmentu čine čak 64 % svih priredbi vezanih uz Crkvu.

KNJIŽEVNOST

Od 47 književno-jezičnih manifestacija, zabilježeno je 20 predstavljanja knjiga, 10 književnih večeri i 17 susreta, sijela, natječaja, izbora u antologiji i slično.

Tiskovina je zabilježeno 10, od toga 5 monografskih publikacija, 1 svezak Leksikona, 2 sveska časopisa Klasje naših ravni, i 2 glazbena CD-a.

I ovdje je Subotica s okolicom zastupljena čak 66 %, te kao središte književno jezičnih manifestacija pridonosi očuvanju i njegovanja jezika, kao posebno važnog faktora za očuvanje nacionalnog identiteta.

GLAZBENE I LIKOVNE MANIFESTACIJE

Od 34 glazbene manifestacije 16 je koncerata vezanih uz Crkvu, 8 tamburaških, 8 profesionalnih koncerata i 2 nastupa pjevačkih zborova. Skoro polovica glazbenih priredbi održana je u Subotici s okolicom.

U 30 likovnih manifestacija 7 je izložaba slikara amatera, 7 izložaba akademskih umjetnika, 2 izložbe fotografija, 3 prigodne izložbe (uskršnja, slamskih radova), 10 likovnih kolonija i 1 predavanje. Likovna je scena također najzastupljenija u Subotici s okolicom, čak 66 %.

KAZALIŠNE PREDSTAVE

Povećan broj kazališnih predstava amaterskih dramskih skupina unosi novinu u kulturni život Hrvata u Vojvodini, napose stoga što je i prostorno disperziran. Ukupno 17 predstava, izvele su skupine iz Sonte (3), Ljutova (2), Svetozara Miletića (2), Hrvatska čitaonica Subotica (6), Sombor (3), Vajska (1), a održan je i 13. po redu Festival amaterskog teatra.

PROGRAM ZA DOBNE SKUPINE

Program za mlade bilježi 39 aktivnosti, što je već prikazano u *Hrvatskoj riječi* (br. 378).

Zanimljiv je program namijenjen djeci koji je najzastupljeniji u Subotici s okolicom (59 %), a od sadržaja prednjači glazbeni program. Ipak, primjetno je veći broj programa organiziran u školskom sustavu što je plod nastave na hrvatskom jeziku, primjerice gostovanja pisaca iz Hrvatske.

PROGRAM ZA DJECU

U idućem broju: Novosti na kulturnoj sceni, ostvarenje planiranih aktivnosti i važnost planiranja kulturnih aktivnosti

IZLOŽBA SLIKA CILIKE DULIĆ-KASIBA U ZAVODU ZA KULTURU VOJVOĐANSKIH HRVATA

Kapitalno djelo naive

Djelo Cilike Dulić-Kasiba jedno je od najzanimljivijih kada je riječ o umjetnosti naive među Hrvatima u Vojvodini, a izložba u ZKVH predstavlja uvod u izradu monografije o životu, radu i djelu ove subotičke slikarice

Nakon izložbe grafika subotičke umjetnice *Jasmine Vidaković Jovančić*, a zatim i kazališnih plakata *Darka Vukovića* iz Novog Sada, Zavod

biti okončan iduće godine objavljivanjem monografije o njezinom životu, radu i djelu. Po njezinim riječima, taj opus predstavlja kapitalno djelo naive, a priređivanje

tako. To je izvjesna opomena svima nama koji se bavimo ovim poslom, posebice imajući u vidu njezinu bogatu umjetničku biografiju, da je izlagala u značajnim centrima likovne umjetnosti u bivšoj Jugoslaviji i da se njezina djela nalaze u eminentnim zbirkama«, rekla je Olga Šram.

BOGATA UMJETNIČKA BIOGRAFIJA

Cilika Dulić (ud. Kasiba), rođena je 1932. godine u Subotici. Jedinственost i vrijednost njenog likovnog izraza otkrivena je rano te je početkom 60-tih godina uključena u rad likovne kolonije u Tavankutu, a zatim u likovnu sekciju HKPD-a »Matija Gubec«. Od 1992. godine postala je i članicom obnovljenog Likovnog odjela HKC-a »Bunjevačko kolo« iz Subotice. Izlagala

je od 1962. godine na brojnim skupnim i autorskim izložbama koje su predstavljale slikarstvo naive i umjetnost u tehnici slame sjeverne Bačke priređivanim u mnogim gradovima nekadašnje Jugoslavije. Njena djela bila su izabrana i u strogim selekcijama jugoslavenske naivne umjetnosti, posebice 70-tih godina. Slike Cilike Dulić Kasiba zastupljene su u zbirkama više galerija i muzeja u zemlji (Muzej naivne i marginalne umjetnosti u Jagodini, Muzej »25. maj« u Beogradu...), dok se brojne nalaze u privatnom vlasništvu. Cilika Dulić Kasiba je, među ostalim, uvrštena u Enciklopediju likovnih umjetnosti – IV. dio (1966.), Likovnu enciklopediju Jugoslavije – I. dio (1984.), knjigu »Narodni umjetnici Jugoslavije« Koste Dimitrijevića (1976.), monografiju Galerije samoukih likovnih umjetnika u Svetožarevu (1979.) te u knjigu »Naivna umjetnost Srbije« u izdanju Muzeja naivne umjetnosti u Jagodini (1993.). Posljednjih je godina ilustrirala nekoliko knjiga za djecu i zbirki pripovjedaka *Balinta Vujkova*, a njezini crteži bili su podloga za realizaciju animiranog filma autora *Rajka Ljubića*.

Reprezentativni izbor slika Cilike Dulić Kasiba u Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata može se pogledati do konca rujna.

D. B. P.

za kulturu vojvođanskih Hrvata je u svojim prostorijama u Subotici (Harambašićeva 14) priredio izložbu slika *Cilike Dulić Kasiba*, koja je otvorena u ponedjeljak, 28. lipnja. Riječ je o reprezentativnom izboru dvadesetak slika ove autorice, koje su za ovu prigodu selektirane iz više subotičkih muzejsko-galerijskih ustanova te privatnih zbirki.

Ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata *Tomislav Žigmanov* podsjetio je kako je jedna od misija te ustanove istraživanje likovne baštine i stvaralaštva Hrvata na ovim prostorima te prezentacija vrijednih djela i opusa istaknutih pojedinaca. »Na taj način, mislimo da unosimo jedan novi aspekt u likovni život unutar naše zajednice. Kada je riječ o umjetnosti naive među Hrvatima u Vojvodini, djelo Cilike Dulić Kasiba jedno je od najzanimljivijih«, dodao je Žigmanov.

ISPRAVLJANJE NEPRAVDE

Povjesničarka umjetnosti *Olga Šram* istaknula je kako je ova izložba uvod u projekt evidencije kompletnog opusa slika i crteža Cilike Dulić Kasiba, koji bi trebao

Pomoć u izradi monografije

»Za vrijeme trajanja izložbe ZKVH će pokušati kvalitetno snimiti što je moguće veći broj slika Cilike Dulić Kasiba, dakle, ne samo onih koje će biti izložene, te tako stvoriti trajnu bazu koja je pretpostavka za izradu eventualne monografije ove najznačajnije naivne slikarice među vojvođanskim Hrvatima. U tom smislu, pozivamo sve pojedince i institucije koje u svom posjedu imaju sliku Cilike Dulić Kasiba da se jave u Zavod, kako bi se dogovorili o načinu i mjestu fotografiranja«, poručio je ovom prigodom Tomislav Žigmanov.

monografije i izložbe ove slikarice prilika su da se isprave propusti u dosadašnjoj prezentaciji i valorizaciji njezina djela.

»Zanimljivo je da se iduće godine navršava deset godina od prve samostalne izložbe Cilike Dulić Kasiba u Subotici, koja je zahvaljujući inicijativi HKC-a 'Bunjevačko kolo' i Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost 'Ivan Antunović' priređena u Galeriji 'Likovni susret'. To je bila prva i jedina samostalna izložba ove umjetnice koja je imala i katalog. Gledajući s ove vremenske distance, nelogično je i apsurdno da je naša jedina i najbolja naivka prošla

Produbljivanje znanja o sebi samima

Prošle je nedjelje u prostorijama Hrvatskog doma u Somboru predstavljen deveti svezak »Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca«, o kojem su govorili njegov glavni urednik dr. *Slaven Bačić*, te suradnici – dr. *Ivan Gutman*, prof. *Matija Đanić* i *Zoran Čota*.

Ivan Gutman je naveo kako je s devetim sveskom Leksikona završeno 40 posto posla za koji je trebalo 6 godina. Računa se, ako se bude radilo istim tempom, da će za preostali dio posla biti potrebno još 9 godina, sve ukupno, dakle, petnaest godina. On je govorio o nekoliko natuknica koje su opisane u ovom svesku. Prva natuknica govori o Habsburgovcima, europskoj dinastiji njemačkog podrijetla, dok je posljednja natuknica u ovom leksikonu vezana za hrvat – tradicionalnu mjeru za dužinu i površinu. Ivan Gutman je rekao kako se iz ovog leksikona može puno toga naučiti, jer su u njemu su sačuvane i neke izgubljene i danas pomalo neobične riječi, kao što su primjerice heptika – bunjevački i šokački naziv za tuberkulozu pluća, ili vrlo slična riječ koja

Zoran Čota, Matija Đanić, Ivan Gutman i Slaven Bačić

se odnosi na nešto sasvim drugo – haptika – svečana zaprežna kola. Ivan Gutman je govorio i o nekoliko značajnih osoba koje su se našle u ovom svesku Leksikona.

Glavni urednik dr. Slaven Bačić je rekao kako je do sada bilo 42 promocije Leksikona, a iza Subotice, najviše je promocija bilo u Somboru. O nekim natuknicama je u ovom broju pisano malo više, te je ovaj svezak malo opsežniji

jer je pisano o temama vezanim uz Hrvate. Slaven Bačić je rekao kako su do sada o Hrvatima u našoj zemlji pisali drugi, a ovdje je o Hrvatima pisano na drugi način, jer su oni pisali o sebi samima. Bilo je veoma interesanto kada je naveo 3 toponima vezana uz naselja, koja sadrže naziv hrvatski. To su Hrvatski Majur, Hrvatski Grad – nekadašnje ime dijela Budima, sjeverno od Budimske tvrđave,

gdje je današnja Hrvatska ulica, te Hrvatsko Selo, koje je bilo naselje uz lijevu obalu Dunava na području Novog Sada.

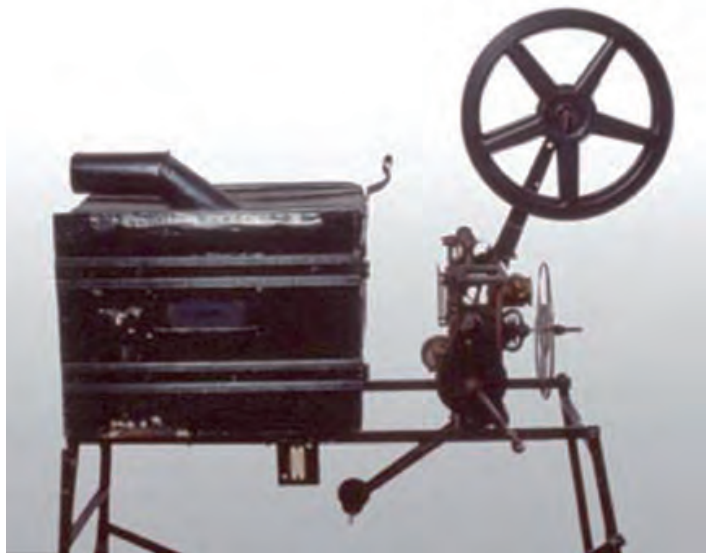
Profesor Matija Đanić je napomenuo kako ni jedna nacionalna manjina u Vojvodini ne izdaje svoj leksikon osim hrvatske manjinske zajednice. Sve što je do sada u leksikonima napisano staje na ukupno 861 stranu, što, kako smatra, nije mala stvar. Profesor Đanić je spomenuo pokojnog *Ivana Kovača* koji je za života napisao dosta materijala za ove leksikone. Đanić je najviše govorio o natuknici Hercegovina, jer je ona značajno područje za bunjevačke Hrvate, o njenom planinskom kraju i o nertvanskoj dolini.

Zoran Čota se bazirao na sportiste iz Sombora o kojima je pisano u devetom svesku, a najviše je govorio o dr. *Gordanu Hatzeu*, koji je bio plivač, vaterpolski trener i liječnik. Zoran Čota ga je i sam poznao i tako reći odrastao uz njega, te je bila vrlo interesantna njegova priča o sudbini ovog Somborca podrijetlom iz Splita, koji je svoj život završio u Varaždinu.

Z. Gorjanac

ZAJEDNICA HRVATA U BEOGRADU ORGANIZIRALA FILMSKU VEČER

Podsjećanje na stoljeće kinematografije u Splitu

U beogradskom Etnografskom muzeju prošlog je tjedna obilježeno stoljeće kinematografije u Splitu što je, ujedno, bio i začetak

prikazivanja prvih filmova na ovim prostorima. U okviru brojnih kulturnih manifestacija Zajednice Hrvata Beograda »Tin Ujević«, koje

se organiziraju radi očuvanja tradicije i hrvatskih običaja, u srbijanskoj je prijestolnici tako upriličeno i gostovanje podružnice Matice iseljenika iz Splita.

Voditeljica podružnice Matice u Splitu *Branka Bezić* istaknula je važnost njegovanja kulturnog i nacionalnog identiteta Hrvata koji žive izvan matične države te suradnju s njihovim udrugama u drugim zemljama. U maloj kino dvorani Etnografskog muzeja potom su prikazani prvi filmski snimci – dokumentarci *Josipa Bepa Karamana*, vlasnika prvog kina u Splitu, snimatelja i redatelja prvih dokumentarnih filmova u Hrvatskoj, koji je bio »preteča« kasnijih suvremenih kinematografa na tlu bivše države SHS.

U Marmontovoj ulici u Splitu Josip Bepo Karaman otvorio je

prvotno papirnicu s vrlo bogatom ponudom, a 1906. nabavio je kinoprojektor i u ljeto te godine prikazao prve kinopredstave. Snimio je i dokumentarne filmove o događajima s početka stoljeća u Splitu – povorke, procesije u čast zaštitnika grada svetog Grgura, koji se čuvaju u Muzeju grada Splita. Tek izumljenim, jednostavnim kamerama i kino-projektorima Karaman je među prvim u svijetu na platnu pokazao svjedočanstva o značajnim narodnim i političkim događajima u Splitu te prvi privukao tadašnji puk u kino.

Iako su to bile usporene crno-bijele slike bez tona, Karaman će bez sumnje ostati zabilježen u domaćoj kinematografskoj povijesti, što su potvrdili i pozdravili gledatelji – burnim pljeskom.

B. Oprijan Ilić

Putem ili putom?

Piše: Miranda Glavaš-Kul

Stiglo nam je ljeto. Godišnje doba tijekom kojega češće putujemo i to najčešće na more. Često dvojimo koji bismo put odabrali kako bismo izbjegli gužve, kolone i čekanja pred naplatnim postajama i tunelima te brže stigli do svoga odredišta. Zasigurano tada ne razmišljamao o obličnim problemima koje imamao sa sasvim običnom riječi *put*.

Riječ *put* potječe iz praslavenskoga jezika preko kojega se razvila u slavenkim jezicima (hrv. i srp. *put*, sl. *pot*, mak. *pat*, češ. *pout*). Prilagodba glasova i oblika hrvatskoga jezika tijekom povijesnoga je razdoblja odredila suvremenom govorniku teško razumljive dvojne oblike. Kod navedene imenice *put* problematičan je izbor nastavka u instrumentalu jednine: *putom/putem* i nominativa množine: *putovi/putevi*. Ukoliko pogledamo u tradicionalne hrvatske gramatike, shvatit ćemo razloge postojanja dvojnih oblika instrumentalu jednine. Gramatika autora

Brabec, Hraste, Živković pojašnjava kako oblik *putom* imamo jer u instrumentalu jednine nastavak *-om* imaju imenice čiji je završni konsonant osnove nenepčani, i *putem*, ostatak sklonidbe i-osnove po kojima se ta riječ sklanjala tijekom jezičnoga razvoja, a danas se tako sklanja u ruskom jeziku. Supostojanje dvaju oblika: *putom/putem*

uzrokovano je različitom porabnom raspodjelom. Nastavak *-om* rabi se kada ispred imenice stoji koji od prijedloga, na primjer: *S putom koji je odabrala, bit će životno nezadovoljna*. Nastavak *-em* dolazi kada pred imenicom nema prijedloga, na primjer: *Svatko ide svojim putem*. Imenica *putem* je i prilog: *obaviti putem = usput*.

Imenice muškoga roda od jednoga ili dva sloga mogu imati dugu (*-ovi*, *-evi*) ili kratki (*-i*) množinu: *putovi/putevi* ili *puti*. Kratka množina *puti* uzima se kao knjiška, stilski obilježena. Osnova koja završava na nepčanik (j, lj, nj, ž, š, č, ć, dž, đ) proširuje se s *-ev*, a osnova koja završava na nenepčanik proširuje se s *-ov*. Pod utjecajem dijalekata te zbog prijašnjeg morfolškoga lika s mekim dočetakom, nastavak *-ev* javit će se i iza zubnika (s, z, r, t) te će se uz očekivani oblik *put-ov-i* ostvariti i *put-ev-i*. Akademijina »Gramatika« oblike s nastavkom *-ev* smatra pojedinačnim pojavama, koje su iznimke, a ne književna pravilnost. Ranije spomenuta gramatika Brabec, Hraste, Živković smatra lik *putevi* svojstveniji srpskome standardnome jeziku. Vladimir Anić u »Velikome rječniku hrvatskoga jezika« navodi oblik *putevi* kao ravnopravan, a ni Brodnjakov rječnik ne će isključiti oblik *putevi*, nego ga navodi kao inačicu u prenesenom smislu.

NAGRAĐA OSJEČKOM OGRANKU MATICE HRVATSKE I SUBOTIČKOM KNJIŽEVNIKU TOMISLAVU ŽIGMANOVU

»Srebrna povelja« za knjigu »Prid svitom«

Na ovogodišnjoj skupštini Matice hrvatske, koja je održana 19. lipnja u Čitluku (Bosna i Hercegovina), Ogranak Matice hrvatske u Osijeku nagrađen je »Srebrnom poveljom« za suizdavaštvo knjige Tomislava Žigmanova »Prid svitom / Saga o svitu koji nestaje«, s tim da nagrada ide i osječkom ogranku i autoru - subotičkom književniku Tomislavu Žigmanovu.

Matica hrvatska već godinama na svojim skupštinama dodjeljuje nagrade ograncima za izuzetna postignuća, pa je osječki ogranak već više puta dobio neka od ovih vrijednih priznanja. Prvi puta je to bilo 1996. godine kada su nagrađeni za dugovječni časopis »Književna revija«, koji je ove godine ušao u pedesetu obljetnicu izlaženja, a

Josip Cvenić s nagradom – Srebrnom poveljom

potom je uslijedilo i više nagrada za knjige i časopise.

Tajnik osječkog ogranka Matice hrvatske Josip Cvenić ističe kako su ponosni na još jedno priznanje. Naravno, žele dio tog svečanog ozračja prenijeti i u Suboticu kod predaje nagrade autoru. Ako, pak, subotički ogranak Matice hrvatske ne odgovori u dogledno vrijeme, nije isključeno da nagrada autoru bude uručena u Đakovu, koje se priprema za još jedne »Đakovačke vezove«, u okviru kojih Društvo hrvatskih književnika ima već tradicijsku manifestaciju »Dani hrvatske književne kritike«, na koju su već pozvani i osječki i subotički ogranak Matice hrvatske.

S. Ž.

ZAVRŠENA CRKVA U STAROJ BINGULI POSVEĆENA SVETOM PETRU

Blagoslovljena novosagrađena crkva

Stara Bingula je mjesto koje se nalazi 25 kilometara od Srijemske Mitrovice na obroncima Fruške gore nedaleko od granice s Hrvatskom. Ovo mjesto je kroz svoju povijest uvijek bilo naseljeno velikim djelom hrvatskim stanovništvom, gdje su Hrvati činili i do 50 posto stanovništva, dok je današnji postotak 29. Radi velikog postotka hrvatskog stanovništva Skupština Općine Srijemska Mitrovica u 2005. godini donosi odluku o uporabi latinice i hrvatskog jezika kao službenog u Staroj Binguli. Od 2005. godine na ploči mjesnog ureda pokraj naziva na srpskom jeziku i ćirilici istaknut je naziv i na hrvatskom jeziku i latinici.

Do 2010. godine Stara Bingula je bila jedino mjesto u Srijemu koje nije imalo crkvu, premda je bilo više pokušaja gradnje. Prvi planovi i nacrti za katoličku crkvu datiraju s početka 20-tih godina prošlog stoljeća, ali se iz nepoznatih razloga odustalo od izgradnje. Koncem 30-tih dragovoljnim priložima počela je kupovina građevinskog materijala koji je do početka 40-tih u potpunosti skupljen, ali je rat spriječio izgradnju crkve. Nakon završetka Drugog svjetskog rata novopostavljeni komunistički režim oduzeo je sav građevinski materijal koji je iskoristio za izgradnju nove škole, tako da crkva nije izgrađena do današnjih dana. Trudom i radom mitrovačkog župnika *Eduarda Španovića* i velikim radom i angažiranošću mitrovačkog kapelana

Ivice Zrna, te vjerom i nadom svih župljana i mještana Stare Bingule započeta je izgradnja crkve 2009. godine, koja je ove godine završena i posvećena sv. Petru, apostolskom prvaku.

U nedjelju, 27. lipnja 2010., služena je svečana sv. misa na kojoj je blagoslovljena novosagrađena crkva. Crkvu je blagoslovio mons. *Đuro Gašparović*, biskup srijemski, u zajedništvu s rimokatoličkim i grkokatoličkim svećenicima srijemskomitrovačkog dekanata. Sliku sv. Petra za oltar uradio je akademski slikar *Stjepan Albort* iz Novog Slankamena. Svečanosti je nazočan bio velik broj vjernika, kako domaćih Starobingulaca, tako i vjernika iz Srijemske Mitrovice, Lačarka, te brojnih mjesta iz cijeloga Srijema, te iz Hrvatske. Svečanosti su također nazočili predstavnici gradske vlasti, gradonačelnik *Branislav Nedimović*, njegov zamjenik *Srdan Kozlina* te brojni drugi gosti. U uvodnom govoru mitrovački župnik je naglasio da je ovo povijesni trenutak za mjesto Stara Bingula, jer je ono do sada bilo jedino mjesto bez crkve, a sada imaju jednu od najljepših crkava u široj regiji. Također se zahvalio svima koji su na bilo koji način doprinijeli izgradnji crkve, počevši od arhitekta *Zdravka Žugaja*, koji je projekt crkve donirao, preko izvođača radova koji je ne samo nacrtom nego i srcem gradio crkvu, pa do samih mještana koji su s velikom radošću iščekivali ovaj trenutak.

U svom pozdravu biskup srijemski, mons. *Đuro Gašparović* je istaknuo važnost svečanosti, te svoju osobnu radost. U prigodnoj homiliji poručio je okupljenim vjernicima da sv. Petar svojim životom ima što reći svakome od nas. Sv. Petar je apostolski prvak, ali do toga je došao s pravom, jer iako

samo čovjek prepustio je svoj život Kristu, koji je od njega učinio istinsku stijenju vjere.

Svečanost je završena bratskim stolom, koji su pripremili domaći vjernici, pokazavši se pravim domaćinima.

Dario Španović

Crkvu je blagoslovio mons. *Đuro Gašparović*, biskup srijemski

SUSRET VJEROUČITELJA SRIJEMSKE BISKUPIJE

Ne bojte se poteškoća i razočaranja

Na završetku školske i vjeronaučne godine 2009./2010. u Biskupskom ordinarijatu u Petrovaradinu, u srijedu 23. lipnja, održan je susret vjeroučitelja i vjeroučiteljica Srijemske biskupije.

Susret je započeo duhovnim programom u dvorani za susrete molitvom i pjesmom, razmišljanjem i meditacijom, a pripremio ga je koordinator i povjerenik Srijemske biskupije za vjersku nastavu u školama preč. *Blaž Zmaić*.

U uvodu je preč. *Zmaić* sve podsjetio na odgovornu službu vjero-

učitelja u osnovnim i srednjim školama na ovim prostorima, zahvalio na dosadašnjem zalaganju. Biskup srijemski mons. *Đuro Gašparović* riječima pozdrava pohvalio je vjeroučitelje za uspješan rad na dobro djece i mladih vjeroučenika u našim školama. »Završila je još jedna školska i vjeronaučna godina koju ste prošle godine započeli s velikim zanosom i obnovljenom željom raditi na slavu Božju i spasenje duše. S tim zanosom bilo je povezano osobno učenje i poučavanje drugih, ponovno stjecanje znanja i

ponovno davanje stečenoga znanja drugima, svima oko sebe, što ste vi svojim zalaganjem ostvarivali, a na čemu vam sada zahvaljujem«, rekao je biskup.

Slijedilo je predstavljanje vjeroučitelja i vjeroučiteljica i njihovog rada na planu vjerske nastave u školama. Pojedinci su izmijenili svoja iskustva koja su od velike pomoći svima. Bilo je govora o uspjesima i neuspjesima u radu, kao i o lijepim događajima, te problemima i poteškoćama.

Mons. dr. *Andrija Kopilović*,

povjerenik Komisije za vjeronauk Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda, upoznao je sudionike s novinama koje su proizašle iz zakona o vjerskoj nastavi u školama i dao neke smjernice za budućnost.

Biskup je *Gašparović* u završnoj riječi pozvao sve vjeroučitelje na zreliju, sigurniju i odlučniju odgovornost prema vjerskoj nastavi u školama i prema vjeroučenicima, te u povjerenju prema Kristu, Crkvi i samom sebi, potakao je na blisku suradnju sa župnicima. Pozvao ih je da se ne boje poteškoća, napora, razočaranja i nerazumijevanja koji mogu popratiti njihovu vjeroučiteljsku službu.

Tomislav Mađarević

DATI SE VODITI ISUSOVIM POGLEDOM, ISUSOVIM LIKOM

Crkva stijena

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Prošla je svetkovina apostolskih prvaka Petra i Pavla. Nije na odmet i nakon toga blagdana razmišljati o Petrovoj službi u našem vremenu, pogotovo što je ta služba u medijskom svijetu toliko kontroverzna. Kardinali su 19. travnja 2005. dali svoj glas osobi koju su mediji desetljećima prozivali kao tvrdolinijaša, dogmatičara, posvuda je kritizirali i karikirali, prikazivali u negativnu svjetlu. Zašto? Jer su ga poznavali. Upoznali su ga, cijenili ga kao najvršnjega teologa, profinjena sugovornika i pastira, krajnje skromna čovjeka i jednoga od briljantnih intelektualaca suvremene svjetske pozornice. Upravo je kardinal Ratzinger pratio i sukreirao skoro cijeli pontifikat Ivana Pavla II. Stoga je kardinalima bilo gotovo naravno izabrati upravo njega za nasljednika na Petrovoj stolici. Sada, u šestoj godini Petrove službe, ponovno se pokušava na sve strane pripisati mu iskrivljenu sliku. Želi ga se uvući u baruštinu nagomilanih skandala u Crkvi. Upravo njega koji je htio isušiti močvaru još za svoga djelovanja u Kongregaciji za nauk vjere.

PAPA U SEBI UOSOBILJUJE PITANJE ISTINE

Prije izbora za vrhovnoga svećenika, kad je slutio da bi izbor mogao pasti na njega, govorio je o giljotini koja se obrušuje na njegov život. To bijaše proročanski govor. Mnogi danas svakodnevno bruse njezino sječivo, oštje ga, đavolski i paklenski su napadali svakim danom sve snažniji. On je na izravnom ciljniku tolikih medija koji žele iskriviti sliku o njemu i njegovu pontifikatu, nažalost – čak i uz pomoć ljudi iz Crkve. To ne čudi. Čovjek koji neuzdrmljivo ostaje pri tome kako postoji istina o Bogu i čovjeku, koji tu istinu svim svojim bićem naviješta, izazov je sekulariziranom svijetu. Protivi se sve većem posvjetovnjačenju Crkve i njezinih službenika. On utjelovljuje nespojivost Duha Božjega i duha ovoga svijeta. Papa u sebi uosobljuje pitanje istine. To ga čini metom onoga relativizma na koji se tako snažno obrušio u propovijedi prije ulaska u konklave, žigošući upravo relativizam kao najizrazitijeg protivnika i izazov Crkvi u ovome vremenu. Kazao je kako čvrsto pristajanje uz Credo (Vjerovanje) Crkve mnogi etiketiraju kao fanatizam, fundamentalizam, dok je, navodno, relativizam jedini održivi suvremeni s(us)tav. Već je tada rekao kako je zrela i snažna samo ona vjera koja je duboko ukorijenjena, užiljena u prijateljstvu s Isusom Kristom. I to prijateljstvo s Isusom Kristom čini nas otvorenima za sve dobro, ono nam pruža u ruke kriterij razlikovanja između dobra i zla, istine i laži, obmane i istine.

Nemajte straha pri-

znati grijeh i krivnju,

obratiti se. Strah je

uvijek loš savjetnik.

Snaga vjere nije u

bijegu, nego u sakra-

mentima, u onome

što sam Gospodin

nudi, u klanjanju

BITI SVJETLO SVIJETA, SOL ZEMLJE

Upravo u vremenu ove duboke i dalekosežne krize Papa daje terapiju za izlazak iz baruštinu nagomilanih skandala: Dati se voditi Isusovim pogledom, Isusovim likom. Benedikt poziva sve na pokoru, kajanje, obraćenje, čišćenje! Za to ne postoji alternativa u crkvenom životu i vidokrugu, želi li Crkva krenuti putem duhovne obnove i zamaha, duhovnoga zaokreta. Samo tako može uspjeti obnova u Crkvi. Ne zatvarati se u svoj geto, nego izići i izložiti se javnosti, upravo kao što poručuje i pisac Knjige Otkrivenja: Obraćanje, pokora, kajanje, čišćenje, obnova. Biti svjetlo svijeta, sol zemlje. Nemajte straha pogledati istini u oči. Ne bojte se Isusa Krista. Treba dopustiti da nas Kristov pogled prožeže, da sprži sve zlo u nama. Nemajte straha priznati grijeh i krivnju, obratiti se. Strah je uvijek loš savjetnik. Snaga vjere nije u bijegu, nego u sakramentima, u onome što sam Gospodin nudi, u klanjanju. Papa nam nudi pouzdani smjer obnove, sigurnu navigaciju. U Pismu irskim katolicima od 19. ožujka ove godine veli Papa: »Pozivam sve župe, sjemeništa, redovničke kuće i samostane da organiziraju vrijeme za euharistijsko klanjanje kako bi se svi mogli uključiti i sudjelovati. Snažnom molitvom pred prisutnim Gospodinom možete dati zadovoljštinu za grijeh zlostavljanja koji je nanio toliko zla. Istodobno možete isprositi milost nove snage te dublji smisao za poslanje svih biskupa, svećenika, redovničkih osoba i vjernika.« Ne smijemo smetnuti s uma ono čega se spominjemo i što izgovaramo za pretvorbe u euharistijskoj molitvi, naime, drame Velikoga četvrtka i Velikog petka: »One noći kada bijaše predan – izdan, Isus uze u svoje svete i časne ruke kruh i kalež ...« Tajna euharistije i tajna predaje, izdaje isprepliću se. Uspostava euharistije, i odmah nakon toga izdaja. Juda je uvijek negdje blizu. Tajna preobrazbe svijeta u euharistiji i tajna izdaje i otpada od Boga – to je nešto s čime Crkva mora živjeti. Sa stvarnošću i mogućnošću otpada i izdaje. Zato ovaj Papin poziv treba prihvatiti i iskoristiti. Trenutak nas sili. Krajnje je vrijeme.

Crkva je stvarnost čije je postojanje osigurao njen utemeljitelj Isus Krist. Da, ali je Crkva odgovorna za svoje postojanje sada i ovdje. Svi smo pozvani u ovakvim blagdanima obnoviti svoju vjeru u jednu svetu katoličku i APOSTOLSKU Crkvu. I ovo Petrovo bila je prilika podsjetiti se o službi koja je stijena jaka i snažna, a ipak povjerena samo čovjeku – Petru naših dana – koji se zove Benedikt XVI. Radosno je biti vjernik te Crkve, ali je velika odgovornost za tu Crkvu. I naša i sada ovdje.

Kulnarski kutak

... i još po nešto...

PREDJELO – RIŽOTO S PRŠUTOM

Potrebno: 360 g pršuta, 2 kašike maslinova ulja, 100 g parmezana, 800 g kuhane riže, papar, peršinov list, 200 g kukuruza šećerca.

Priprema: Na maslinovom ulju kratko pirjati sitno narezani pršut, dodati rižu, parmezan, papar i kukuruz i sve lagano promiješati. Servirati na tanjur i posuti sitno narezanim peršinovim listom.

Savjet: Pokraj serviranog rižota, možete dodati još i narezani pršut i sve posuti, pokraj peršina, i parmezanom.

GLAVNO JELO – PEČENA PILETINA S RAJČICOM I KRUMPIROM

Potrebno: 600 g mladog krumpira, 600 g pilećih fileta, 250 g mini rajčice, bosiljak, vezica mladog luka, 4 žlice pesta, 2 žlice maslinova ulja, 2 žlice sezama, sol i papar.

Priprema: Krumpir dobro oprati i u ovisnosti od veličine izrezati na polovice ili četvrtine, te ga začiniti solju, paprom i bosiljkom. Pećnicu ugrijati na 200 stupnjeva.

Piletinu isprati, posušiti i izrezati na manje komadiće. Rajčice prepoloviti, mladi

luk usitniti, pa ih izmiješati s krumpirom i piletinom, maslinovim uljem, pestom i sezamom i sve začiniti solju i paprom. Sve staviti u dublji pleh i peći u ugrijanoj pećnici oko 30 minuta.

DESERT – SOČNA KREMA SA ŠUMSKIM VOĆEM

Potrebno: 500 g šumskog voća, 80 g šećera, 0,5 l jogurta, 2 vrećice želatine, 200 g slatkog vrhnja.

Priprema: Odvojiti malo voća za dekoraciju a ostatak voća propasirati, dodati šećer i mutiti da se šećer rastopi. Dodati jogurt, rastoplenu želatinu i umučeno vrhnje.

Kremu rasporediti u

čaše, ostaviti da se ohladi i ukrasiti preostalim voćem.

Savjet: Ovu kremu možete prohladenu služiti uz biskvit ili kekse, te napraviti malu ljetnu torticu.

OVOG LJETA VEĆI BROJ TURISTA IZ SRBIJE

Masovniji povratak

Mada se već godinama, u ljetnoj sezoni, na hrvatskim cestama može vidjeti sve veći broj srpskih registarskih pločica, osobito vojvodanskih, nema nagovještaja da će se građani Srbije, niti ovog srpnja i kolovoza, masovnije odlučiti za odmor na tom dijelu Jadrana. Naime, ovdajšnji će se prosječni turisti ponovno prije zaputiti u Grčku, Tursku, Tunis ili Egipat nego li u Hrvatsku. Razloga je više, a iznad svega su - cijene. Istovremeno, hrvatski su hotelijeri, počev od proljetnog sajma turizma pa nadalje, pokrenuli ozbiljnu reklamnu kampanju, a Beograd i veći gradovi Srbiji obilježeni su bilbordima s prikladnim promotivnim porukama. Također, najutjecajniji elektronički mediji skoro svakodnevno emitiraju TV i radijske spotove. Hrvatska će, bez sumnje, kao i minulih godina i ovog ljeta ubilježiti trend rasta broja gostiju iz Srbije. No, unatoč tome, po procjenama turističkih djelatnika u Srbiji, bit će to mahom obiteljski ili individualni posjeti ili aranžmani, jer se još ne može računati na masovnije organizirane grupe tijekom sezone godišnjih odmora, iako su sve brojnije agencijske ponude hotelskog smještaja, od Istre i Kvarnera do Dubrovačke rivijere i otoka. Novina ove godine je da su beogradske agencije, pa time i njihovi subagenti diljem Srbije, proširile ponudu za ljetovanje na Jadranu. Uz već tradicionalno

SRBIJE NA HRVATSKOM JADRANU

ak sprečavaju cijene i predrasude

rado posjećivanim Istri i Kvarneru, dodato je još više otoka – od Krka i Lošinja do Hvara, Brača i Korčule, te Dubrovačka rivijera. Za Dalmaciju i dalje nema većeg interesa, a ključni razlog je uvjerenje da gosti iz Srbije još nisu dobrodošli u okolicu Zadra ili Splita i na Makarsku rivijeru.

NAJOMILJENIJI ISTRA I KVARNER

U vodećim beogradskim turističkim agencijama uvjeravaju da trend odlazaka na ljetovanje u Hrvatsku kontinuirano pokazuje rast i to osobito za Istru i Kvarner, ali ove godine i za Hvar i Dubrovnik. »Bilježimo ne samo veći interes, već i prodaju individualnih aranžmana za ove destinacije, a najviše se traže Poreč i Rovinj. U tijeku je, doduše, tek predsezona, ali je ona – iz iskustva – pokazatelj i za buduću ljetnu«, kaže *Ljubica Novaković*, agentica za Sloveniju i Hrvatsku u agenciji »Odeon«. Ona tvrdi da su, među ostalim, dobre ceste i brzina kojom se stiže do hrvatskog Jadrana jedan od razloga sve većeg zanimanja turista iz Srbije. Ipak, ne usuđuje se procijeniti koliko će ove godine u postotcima biti više gostiju, ali povećanu zainteresiranost treba svakako tumačiti boljim i prodornijim marketin- gom hrvatskih turističkih uposlenika.

»Hrvatska je, inače, generacijama gostiju poznata po najljepšem moru, pa su najviše

zainteresirane obitelji s djecom, tim prije jer se roditelji nostalgично sjećaju ranijih ljetovanja. Ali, ima i sve više mladih koji traže apartmansi smještaj na hrvatskom primorju, a u ponudi su, recimo, apartmani za četiri osobe koji se tijekom predsezona mogu iznajmiti za 50 eura dnevno«, ističe *Ljubica Novaković*.

S druge strane, *Nebojša Stikić*, menadžer prodaje u agenciji »Jolly Travel« za destinacije u regiji, tvrdi da se ne može pouzdano govoriti o uzlaznom trendu.

»Sudeći po prodaji agencijskih aranžmana, mi još ne vidimo trend masovnijeg povećanja povratka gostiju iz Srbije na hrvatsko more. Generacije koje su sjećanjima vezane za Hrvatsku sada su u financijski nepovoljnoj situaciji i radije će se odlučiti za Grčku. Ne uspoređujem, naravno, plaže i destinacije već cijene – na Halkidiki, recimo, krajem lipnja imate deset noćenja i autobusni prijevoz za 120 eura. U ovakvoj ekonomskoj situaciji ljudima koji uopće idu na more i odmor – ako to gledaju kroz kućni proračun, a ne samo kroz emocije i želje – mogućnost izbora je sužena i mnogima ne ostavlja prostora za dileme. Dakle, prosječan će srpski turist i ove godine finansijski prije izabrati Grčku i Tursku ili Egipat i Tunis, nego li Hrvatsku. Nažalost, mnogima je i dalje bitan i taj, nazovimo ga politički moment. Otprilike nas čak 75 posto potencijalnih klijenata pita upravo za tu političko-sigurnosnu procjenu. Jer, ako netko odavde kreće razmišljajući o tome da li hotel ima zatvorenu garažu, može li na plaži i u gradu govoriti ekavicom i tražiti hleb, a ne kruh i slično – onda je to odmor pod presijom, uz osjećaj nesigurnosti i psihološke barijere. Dok se to ne riješi neće biti masovnijeg povratka, bar ne u hotele i kroz agencijske aranžmane, ali se stvari ipak mijenjaju«, konstatira *Stikić*. On naglašava da je dobro što se u međuvremenu ponovno »otvorila« hrvatska obala, posebno Istra i Kvarner. »Godinama unazad smo imali situaciju da su ljudi odavde htjeli ići na ljetovanje u Hrvatsku, ali iz Hrvatske nisu stizale jasne poruke i uvjeravanja da se gosti iz Srbije mogu osjećati sigurno. Međutim, ove godine je na sajmu turizma u Beogradu, uz veliki broj štan-

dova iz Hrvatske, ministar turizma, dakle, u ime hrvatske države i službeno rekao da su građani Srbije dobrodošli i u Hrvatsku i na njenu obalu. To je dobro i ohrabrujuće«, kaže *Stikić*. Agencija »Jolly travel«, inače, već razmišlja o čarter letovima za Pulu i Dubrovnik, no pouzdanih detalja nema, jer se tek očekuju konkretnije informacije.

SKUPE »JADRANSKE ZVJEZDICE«

Više cijene a manje političke predrasude razlozi su što ovdašnji turisti još uvijek više »grabe« u Grčku ili Tursku, nego li na hrvatski Jadran. Primjerice, ljetovanje u nekom od hotela s tri ili četiri zvjezdice u Turskoj u špići sezone nudi se za cijene od 480, odnosno 685 eura po osobi u Alanji, do 850 ili 1305 eura u luksuznijem ljetovalištu Marmaris. U cijenu je uračunat zračni prijevoz, aerodromske takse i aranžman all inclusive za 10 ili 11 noćenja, ovisno o datumu polaska. Tako bi boravak u sobi s tri plus jednim ležajem četvoročlanu obitelj mogao koštati prosječno od oko 2000 do 3500 eura. Usporedbe radi, porečki hoteli s tri ili četiri zvjezdice u Zelenoj ili Plavoj laguni minimalno su sedmodnevne polupansione na beogradskom tržištu ponudili po cijeni od 378 eura početkom srpnja do 428, odnosno 520, 538 ili 613 eura tijekom srpnja i u kolovozu.

Za ljetovanje u Grčkoj, na Rodosu, cijena po osobi, s uračunatim zračnim prijevozom na bazi desetodnevnog polupansiona je od 625 eura u hotelu s tri, do 830 eura u hotelu s četiri zvjezdice.

B. Oprijan Ilić

Hrvatska preotima goste Crnoj Gori

Ako se s Grcima, Tunižanima i Turcima još ne mogu nadmetati po cijenama, izvjesno je već sad da će turistički djelatnici u Hrvatskoj preoteti Crnoj Gori bar nekoliko tisuća gostiju. Jer, turisti iz Srbije sve masovnije odustaju od ljetovanja na crnogorskom primorju. Tim prije što se domaćini, u ovoj donedavnoj bratskoj republici, duž obale od Herceg Novog do Ulcinja godinama unatrag nisu potrudili uskladiti ljubaznost, kvalitetu usluga, infrastrukturu i cijene s prirodnim ljepotama morske obale.

OČNA KUĆA
optika i ordinacija
na jednom mjestu
551-045
Subotica
Maksima Gorkog 20
KOD GLAVNE POŠTE

RADIO MARIA
NOVI SAD 90,0 MHz - SUBOTICA 90,7 MHz
SOMBOR 95,7 MHz - PLANDIŠTE 89,7 MHz
LESKOVAC 107,4 MHz
Kontakt:
NOVI SAD
Koste Abraševića 16
Redakcija: 021/4790529
Program: 021/4790464
SMS: 063/598441
radiomarija.srbija@gmail.com
www.radiomarija.rs
Kontakt:
SUBOTICA
Starine Novaka 58
Redakcija: 024/692255
Program: 024/692259
SMS: 063/445523
mariaudio@tippnet.rs
www.mariaradio.rs
POMOŽITE RADIO MARIJI!
Broj računa: 160-324873-16
Banca Intesa a.d., Prima: Udruženje Marija,
21000 Novi Sad, Koste Abraševića 16

RADIO MARIA
NOVI SAD 90,0 MHz - SUBOTICA 90,7 MHz
SOMBOR 95,7 MHz - PLANDIŠTE 89,7 MHz
LESKOVAC 107,4 MHz
Kontakt:
NOVI SAD
Koste Abraševića 16
Redakcija: 021/4790529
Program: 021/4790464
SMS: 063/598441
radiomarija.srbija@gmail.com
www.radiomarija.rs
Kontakt:
SUBOTICA
Starine Novaka 58
Redakcija: 024/692255
Program: 024/692259
SMS: 063/445523
mariaudio@tippnet.rs
www.mariaradio.rs
POMOŽITE RADIO MARIJI!
Broj računa: 160-324873-16
Banca Intesa a.d., Prima: Udruženje Marija,
21000 Novi Sad, Koste Abraševića 16

Katarina Piuković, II. h, OŠ »Matko Vuković«, Subotica

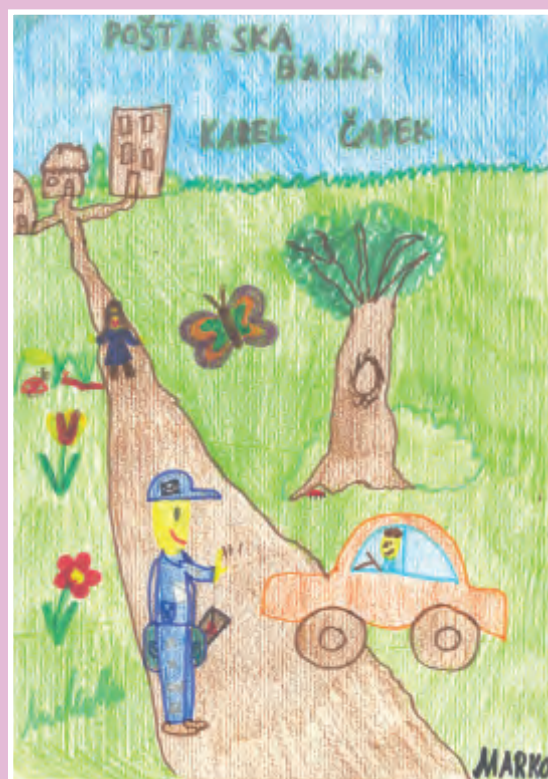

Dorja Kujundžić, II. h, OŠ »Matko Vuković«, Subotica

Hrckova galerija

Snežana Skenderović, III. h, OŠ »Matko Vuković«, Subotica

Marko Konkolj, II. h, OŠ »Matko Vuković«, Subotica

Mario Evetović, III. h, OŠ »Matko Vuković«, Subotica

Maja Imrić, II. h, OŠ »Matko Vuković«, Subotica

GODIŠNJI KONCERT DJEČJEG I TAMBURAŠKOG ORKESTRA »FESTIVALA BUNJEVAČKI PISAMA«

Retrospektiva dosadašnjih dostignuća

Uz tamburaše, nastupili i vokalni solisti * Istaknuta želja da i ovaj godišnji koncert preraste u tradicionalni glazbeni događaj

»Ohrabreni vašom potporom prije deset godina kada smo organizirali prvi Festival bunjevački pisama i ponijeti vašim oduševljenjem kada smo prije pet godina priredili prvu Dječju smotru pjevača i zborova i prvu svečanu svetu misu za zavaz Duha Svetoga za djecu koja pohađaju katolički vjeronauk, očekujemo da ćete nas i večeras potaknuti da nastavimo ovim putem«, rekao je predsjednik Hrvatske glazbene udruge »Festival bunjevački pisama« prim. dr. **Marko Sente** otvarajući prvi godišnji koncert na kojem su svoje umijeće predstavili Dječji i Tamburaški orkestar što djeluju pri spomenutom festivalu. »Ovim koncertom želimo vam uljepšati početak ljeta i predstaviti naša dostignuća. Želja nam je da i ovaj godišnji koncert postane tradicionalni i da izbori svoje mjesto na subotičkoj glazbenoj sceni«, dodao je Marko Sente.

Koncert je priređen u utorak, 29. lipnja, u prepunoj Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici. U prvom dijelu programa predstavio se Dječji tamburaški orkestar izvevši skladbe sa smotre pjevača i zborova održane prošle jeseni u okviru »Festivala bunjevački pisama«. Uz njih su ovom prigodom nastupili i mladi pjevači - Dunja Šimić, Magdalena Temunović, Josip Jaramazović, Katarina Skenderović i Luka Skenderović.

Mira Temunović,
voditeljica orkestrara

Internetske stranice udruge

Tijekom večeri predstavljene su i nove internetske stranice »Festivala bunjevački pisama« koji se nalazi na domeni www.fbp.rs. Osim natječaja za festival, vijesti i novosti iz rada udruge, ovdje možete slušati pjesme te gledati video klipove s prijašnjih festivala bunjevački pisama. Na taj način, kako je istaknuto, vremenom će biti formirana i top ljestvica pjesama koje su najpopularnije.

Drugi dio koncerta bio je rezerviran za nastup tzv. Festivalskog tamburaškog orkestra, a u njihovoj pratnji festivalske numere izveli su pjevači - Marinko Rudić Vranić, Antonija Piuković i Ante Crnković.

Osim što je koncert bio omanja retrospektiva uspješnica s dosadašnjih festivalskih izdanja, u okviru programa mogle su se također čuti i one »ozbiljnije« instrumentalne skladbe skladatelja klasične glazbe poput - J. Offenbaha, J. Straussa, I. Albeniza, J. Brahmsa i drugih.

Obama orkestrima ravnala je profesorica u subotičkoj Muzičkoj školi Mira Temunović, ujedno i idejna kreatorica ovoga koncerta kojega je, sa svojim suradnicima, osmislila i priredila.

Podsjetimo, Hrvatska glazbena udruga »Festival bunjevački pisama« utemeljena je koncem prošle godine izdvajanjem dijela članova Organizacijskog odbora Festivala iz Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo« iz Subotice. Udruga je osnovana radi ostvarivanja ciljeva na području glazbene kulture. Bavi se očuvanjem i popularizacijom glazbene kulturne baštine, unapređivanjem glazbene kulture i umjetnosti, edukacijom osobito djece i mladeži o značaju čuvanja, zaštite i unapređenja glazbene kulture i umjetnosti hrvatske nacionalne manjine u Republici Srbiji.

Zajednički nastup dvaju orkestrara na kraju koncerta

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Piše: Dražen Prčić

Uz poznatog putopisca *Tibora Sekelja*, *Oskar Vojnić* (rođen u Subotici 18. svibnja 1864. godine) je jamačno jedan od najvećih subotičkih istraživača koji je veći dio svoga života proveo putujući i upoznavajući udaljene svjetske destinacije. Danas, u svijetu modernih prometnih sredstava to je, ukoliko se ima novca, poprilično jednostavno, a prije stotinu i više godina to baš i nije bilo. Naravno i tada je trebalo, prije svega, dovoljno financijskih sredstava, a Vojnić je imao sreću da je rođen u bogatoj obitelji subotičkih veleposjednika, nositelja barunske titule (*Stipan Vojnić* iz Bajše dobio ju je 28. listopada 1741. godine u Požunu od carice *Marije Terezije*).

VELIKI SVJETSKI PUTNIK

Prema šturim podacima koji postoje u njegovoj biografiji, Oskar Vojnić se nedugo nakon svršetka studija prava u Budimpešti na kratko vratio u rodni grad, ali se ubrzo otisnuo na daleki put obilaženja svih svjetskih kontinenata, koji će trajati sljedećih nekoliko decenija njegovog pustolovnog života. Počeo je sa Sjevernom Amerikom koju je prošao tijekom 1893. godine, potom je uslijedilo istraživanje Skandinavije, potom Rusije, Italije, da bi se po okončanju europske turneje zaputio prema Oceaniji. Uslijedili su posjeti egzotičnim otočjima Fidžija, Tahitija, Samoe, kao i dolasci na tle Australije i Novoga Zelanda. Na afrički kontinent je stigao 1910. godine, a već sljedeće 1911. godine putovao je Indijom i Indonezijom, iz koje potječe i ovaj fotografski uradak na kojemu se Oskar Vojnić nalazi sa skupinom urođenika. Početak I. svjetskog rata zatekao ga je u istočnoj Africi.

ISTRAŽIVAČKI RAD

Oskar Vojnić je vrijedno bilježio impresije na svojim putovanjima, a karakterističan je detaljan opis pojedinih strateških detalja poput vojnih granizona, baza i broja vojnika, pa se čak špekulira i da je možda djelovao i kao špijun, prikriven

u ulozu pisca putopisnih priča. Naravno, sve je to nepotvrđeno i povijesno nedokazano, ali ostaju činjenični zapisi iz njegovih djela poput »Svijet otoka Tihoga oceana« u kojemu je u formi dnevnika, primjerice, potanko opisao putovanje brodom iz Engleske do Port Saida, prolazak kroz Sueski kanal i Crveno more. Sveučilišna pravnička naobrazba u velikoj mjeri mu je pomogla u literarnom bilježenju viđenog, a njegovi kasniji čitatelji imali su jedinstvenu priliku upoznavati predjele koje, iz objektivnih životnih okolnosti nikada nisu imali prilike vidjeti. Pojedini aspekti njegovog opusa zalaze čak i u domenu znanstvenog, jer se Vojnić vrlo pažljivo odnosio prema svim mogućim detaljima koje je zapažao upoznavajući nepoznate svijetove i narode koji žive u njima. Upravo ta sklonost posvećivanju pažnje detaljima izuzetno je vrijedna u njegovim djelima koje je ostavio iza sebe, osobito u etnografskom smislu. Svugdje gdje je putovao Oskar Vojnić je nastojao upoznati običaje domorodaca, kao i njihov izgled, običaje, kulturu i sve drugo. Svugdje gdje je tijekom svojih brojnih putovanja boravio, aktivno se bavio lovom i ribolovom, pa je i na

konkretna, praktičan način uspijevao dodatno upoznati egzotične predjele dalekih kontinenata. Prema njegovim zabilješkama osobito je bio očaran životom u Oceaniji, a tijekom boravka na otoku Manono (Samoa) dobio je i jednu obiteljsku titulu od poglavara jednoga sela.

MISTERIOZNA SMRT

Veliki svjetski putnik umro je, pod nerazjašnjenim i misterioznim okolnostima, na svoj 50. rođendan u Port Saidu (Egipat) 18. svibnja 1914. godine, a kao svojevrsan povijesni trag i zabilježje svojih brojnih putovanja iza sebe je ostavio osam putopisnih djela koja su bila tiskana još za njegova života. S druge strane, ostalo je stotine lovačkih trofeja, egzotičnih artefakata i predmeta koje je sakupljao na svojim svjetskim putevima, a koji su poslije bili zavještani Etnografskom muzeju u Budimpešti, a dio i njegovoj Subotici, koja u to vrijeme još nije imala Gradski muzej. Biografiju Oskara Vojnića napisao je upravo Tibor Sekelj, koji će se decenijama kasnije otisnuti u istraživanje udaljenih afričkih i ostalih svjetskih destinacija.

www.supijace.co.rs

OD NJIVE DO TRPEZE.

JKП СубОТИЧКЕ ПИЈАЦЕ
Szabadkai Piacok KK
JKP Subotičke pijace

Bajmok

Foto: Marija Matković

2. srpnja 2010.

U NEKOLIKO REDAKA

Srpanj

Drugi ljetni mjesec ime je dobio po poljoprivrednom alatu, srp, s kojim se siječe ljetina na njivama.

Ali kako svaki dan cijene skaču, a život postaje sve skuplji, nadajmo se da srpanjski srp neće posjeći i obiteljske proračune. Vrijeme je godišnjih odmora, trebalo bi ići i na more...

FOTO KUTAK

Pusti snovi!

KVIZ

Antun Gustav Matoš

Koje godine i gdje se rodio?
Kako glasi njegova čuvena izreka u vezi samoodređivanja?
Gdje je Matoš živio nakon što je 1894. godine dezertirao iz vojske?
Koliko godina je živio u Parizu?
Kada se uspio vratiti u Zagreb?
Što čini njegov literarni opus?
Koje godine i gdje je umro?

Rodio se 13. lipnja 1873. godine u Tovarniku (Srijem)
Bunjevac podrijetlom, Srijemac rodom, a Zagrepčanin odgojem
U Šapcu i Beogradu
5 godina (1899-1904)
1908. godine nakon 13 godina izgnanstva
Iverje, Novo iverje, Ogledi, Vidici i putovi, Umorne priče, Naši ljudi i krajevi, Notturmo i dr.
17. ožujka 1914. godine u Zagrebu

GRAFITI

Mislim, dakle ne studiram
Kada sreća zakuca na moja vrata nikada nisam doma
Ne vjeruj čovjeku koji laže
Zaustavite svijet – želim sići
Da bi ostvario svoje snove najprije se moraš probuditi
Da li si svjestan svoje nespivosti?
Jednoga dana kiša je padala dva dana
Moždani udar je nekada udarac u prazno
Dajte šansu Miru, jer Miro je dobar čovjek
Oko za oko – pasta za zube
Stalno padam na ispitima... prkoletе stolice
S pojačalom smo jači
Imam sat, ali mi nije jasno kako je došlo ovo vrijeme

SPORTSKA AEROBIKA

Medalje za mlade Somborke

SOMBOR – Na FISAF državnom prvenstvu u sportskoj aerobici i fitnesu održanom u Somboru, natjecateljice sportskog kluba »ABBA« iz Sombora osvojile su 11 zlatnih, 15 srebrnih i 10 brončanih medalja. Među njima su i učenice OŠ »Bratstvo – Jedinstvo« koje pohađaju sate hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture. To su Aneta Firanj, Emina Firanj i Martina Čeljuska. U sportskoj aerobici u konkurenciji individualno žene – starije pionirke, prvo mjesto je zauzela Aneta Firanj. Ona je dobila i srebrnu medalju u kategoriji pionirki – fitnes tim step. Emina Firanj je osvojila zlatnu medalju u kategoriji kadeta, sportska aerobika – tim i osvojila je treće mjesto i brončanu medalju u kategoriji kadeta, disciplina fitnes step, dok je Martina Čeljuska osvojila srebro u kategoriji kadeta, disciplina fitnes tim step.

Z. G.

PLIVANJE

Uspješni nastupi

VALJEVO, BEČEJ – Protekloga vikenda plivači Spartaka sudjelovali su na dva plivačka mitinga: u Valjevu, gdje su osvojili 17 medalja i ekipno zauzeli 3. mjesto, i u Bečeju, gdje su osvojili 14 medalja.

U Valjevu je 26. lipnja održan 13. međunarodni plivački miting »Petnica kup 2010.« na kojem je sudjelovalo 25 klubova s 314 natjecatelja iz Bosne i Hercegovine i Srbije. Plivački klub Spartak je nastupio s 11 plivača i ekipno osvojio 3. mjesto, osvojivši 17 medalja (7 zlatnih, 2 srebrne i 8 brončanih). Pojedinačni rezultati:

1991. godište i stariji:

Momir Vuković Lamić (1.100m prsno, 1.100m delfin, 3.100 slobodno, 3.50m slobodno)

1992. i 1993. godište:

Žolt Roža (3.200m slobodno, 3.100 m slobodno)

1994. i 1995. godište:

Mikloš Ileš (3.100m delfin)

1996. i 1997. godište:

Milica Šoštarec (1.50m slobodno, 1.200m slobodno)

1998. i mlađi:

Andrej Barna (1.50m prsno, 1.200m mješovito, 2.50m slobodno, 2.200m slobodno)

Filip Hunjadi (1.50m delfin, 3.50m slobodno, 3.200m slobodno, 3.200m mješovito)

U Bečeju je 27. lipnja održan »Bečejski ljetni kup 2010.« na kojem je sudjelovalo 18 klubova s 231 natjecateljem. Plivači Spartaka su nastupili s 26 natjecatelja i osvojili 14 medalja (4 zlatne, 5 srebrnih i 5 brončanih). Pojedinačni rezultati:

2001. i mlađi:

Novak Savić (3.50m slobodno, 3.50 m delfin)

Dušan Pejčić (2.50m prsno)

Iva Kujundžić (3.50m delfin)

1999. i 2000. godište:

Davor Mamužić (1.50m slobodno)

Marko Šoštarec (1.50m leđno, 3.50m slobodno)

Jovana Mavrak (1.50m prsno)

1996. godište:

Damir Pinter (2.200m prsno)

1995. godište:

Tamara Der (1.200m mješovito, 2.200m slobodno)

1994. godište:

Miloš Pejčić (2.200m mješovito)

1993. godište:

Silvester Lukač (2.200m leđno, 2.200m slobodno)

Postignuti rezultati su veoma dobri s obzirom da uvjeta za trening nema zbog hladne vode i lošeg vremena, pa se samo trenira na suhom. Plivače Spartaka u nastavku sezone očekuju dva kola prvenstva Vojvodine, koja će se održati u Subotici 5. i 12. srpnja s početkom u 10 sati.

HRVANJE

V. memorijal »Refik Memišević – Brale«

SUBOTICA – Protekloga vikenda (25. i 26. lipnja) Subotica je bila domaćin V. memorijalnog hrvatskog turnira za kadete »Refik Memišević – Brale«, na kojemu su sudjelovali mladi hrvači iz 12 europskih država. Zbog zauzetosti gradske Dvorane sportova, turnir je održan u sportskoj dvorani MEŠC-a, a ukupni pobjednik u momčadskoj konkurenciji je reprezentacija Poljske, koja je osvojila 94 boda ispred drugoplasirane momčadi, domaćina Srbije (91). Hrvatska kadetska reprezentacija ostva-

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovađa i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Mogućnost odloženog plaćanja

mila je solidan rezultat plasmanom na 5. mjesto s ukupno 57 osvojenih bodova, uz jedno prvo mjesto u pojedinačnoj konkurenciji, koje je osvojio Ivan Zirdum u kategoriji 69 kg, i dva treća mjesta – u kategoriji do 42 kg, koje je osvojio Mario Stjepić, i do 76 kg za Miroslava Kukasa.

Bartol Šunić, izbornik hrvatske kadetske reprezentacije u hrvanju

»Na memorijal smo doveli ukupno 13 natjecatelja koji su se natjecali u svim kategorijama, i uspjeli smo postići polovičan uspjeh. Turir je poprilično jak, što smo i očekivali prije dolaska u Suboticu, jer se održava u vrijeme priprema za Europsko prvenstvo koje će biti ovoga kolovoza u Sarajevu. Postignuti rezultati su odlična provjera trenutačnih potencijala, a Zirdum je osvajanjem prvoga mjesta potvrdio svoju kvalitetu i naša očekivanja, kao i Stjepić i Kukasa osvajanjem trećih mjesta u svojim kategorijama. Istaknuo bih lijepi prijem i odličnu organizaciju cijeloga natjecanja, i vjerujem kako ćemo i sljedeće godine ponovno doći u Suboticu

Mario Stjepić, hrvac

Hrvanjem se bavim već pet godina, a kadetski reprezentativac Hrvatske sam postao ove godine. Osvajanjem trećega mjesta ispunio sam cilj prilikom dolaska u Suboticu, s obzirom kako je ovo ipak vrlo jako natjecanje na kojemu u mojoj kategoriji sudjeluju najbolji kadeti iz brojnih europskih zemalja.

STOLNI TENIS

Mini kamp

SUBOTICA – U organizaciji STK-a »Spartak« organiziran je mini stolnotenisački kamp na kojemu je sudjelovalo 15 dječaka, uz gosta iz Hrvatske Atilu Borbaša iz Belog Manastira. Treninzi su se održavali

svakodnevno u dva termina u prostorijama »Spartaka« i u dvorani JKP-a »Stadion«, a s mladim stolnotenisačima radili su treneri Bela Mesaroš i Branko Brstina, te kao spring partneri aktivni igrači Spartaka: Atila Koso, Robert Takarić, Čaba Kukli, Laslo Tot i kao demonstrator Franjo Breščanski.

Branko Brstina, trener i organizator kampa

»Planiramo još više omasoviti rad budućih kampova, osobito sljedećeg kojeg planiramo održati u nastavku ljeta tijekom srpnja, u želji da što više populariziramo stolni tenis na našim prostorima. Namjera nam je dovesti

i mlade, talentirane igrače iz nekoliko gradova Srbije, ali i goste iz susjednih država«.

Bela Mesaroš, trener

»Sudjelujem u radu kampa skupa s trenerom Brstinom, i mogu reći da sam vrlo zadovoljan kada vidim da su obje dvorane pune i djeca s radošću igraju.

Talenata ima, i uz kvalitetniji trening pred njima je mogućnost daljnjeg napredovanja, ali je neophodno osigurati potrebna financijska sredstva bez kojih, nažalost, nije moguće ostvariti neki značajniji rezultat«.

Atila Borbaš, stolnotenisač

»U subotički kamp sam na poziv trenera Mesaroša došao iz Belog Manastira u kojemu živim i gdje sam počeo igrati stolni tenis. Od prije mjesec dana treniram s momčadi Osijeka, a kvalitetan rad i igrački

sparinzi u ovom kampu pomoći će mi u daljnjem napredovanju i svladavanju tajni ovog lijepog sporta po kojemu je Subotica poznata u cijelome svijetu. Drago mi je što sam dobio priliku doći, grad mi se vrlo sviđa i vjerujem kako ću i ubuduće dolaziti.

ODBOJKA

Pobjeda i poraz

SUBOTICA – Ženska seniorska reprezentacija Srbije u odbojci zabilježila je pobjedu (3:2) i poraz (3:1) u susretima 3. vikenda Europske lige odigranim u petak i subotu (25. i 26. lipnja) u Subotici. U ekipi domaćina nastupila je i Sara Klisura, igračica Spartaka iz Subotice.

BICIKLIZAM

Trijumf Žolta Dera

SUBOTICA – Biciklist beogradskog Partizana, rođeni Subotičanin Žolt Der pobjednik je seniorske utrke vožene proteklog vikenda u Subotici, koja se boduje za prvenstvo Srbije u biciklizmu. U konkurenciji seniorki treće mjesto je osvojila Tamara Luković, biciklistica Spartaka, dok je kod mladih kadeta najbolja bila domaća momčad Spartaka.

NOGOMET

Subotica treća u Osijeku

OSIJEK – Reprezentacija mladih nogometaša Subotice (do 12 godina) osvojila je treće mjesto na 9. turniru gradova održanom prošloga vikenda u Osijeku. Grad su predstavljali poletarci iz NK Bačke, Spartaka Zlatibor vode i Subotice, a u konkurenciji 8 momčadi iz 7 država treće mjesto je lijep uspjeh. Mladi Subotičani nisu izgubili niti jedan susret na turniru, ali su zbog dva neodlučena susreta u kvalifikacijskoj skupini (Osijek 2:2 i Pečuh 0:0) zauzeli drugo mjesto i bili primorani igrati malo finale protiv Tuzle (3:1). Pobjednik turnira je domaća momčad Osijeka, koja je u velikom finalu uvjerljivo bila bolja od vršnjaka iz Budimpešte s 4:0

SP POGLED S TRIBINA

Suci

Ljudski je griješiti. Ali ne i na nogometnom Svjetskom prvenstvu, najvećem sportskom događaju u ovoj 2010. godini (i uopće u svijetu sporta) i prazniku najvažnije sporedne stvari na svijetu. No, i suci su ljudi s ovoga našega nogometnoga planeta, i dokle god za dijeljenje pravde na utakmicama ne budu angažirani neki izvanzemaljci, morat ćemo trpjeti ove ljude »koji više nisu u crnom« i njihove pogreške. Ipak moguće je tolerirati pojedinačnu pogrešku i tretirati je kao »proizvod lošega dana«, ali kada se to počne serijski događati, onda se postavljaju određena pitanja. Urugvajski sudac *Larionda* očevidno je pogriješio ne svirajući penal za Srbiju u posljednjim trenucima susreta protiv Australije, nakon očevidnog igranja rukom *Cahilla* u svom šesnaesteru, a potom je ukazano povjerenje člnika FIFA-e »opravdao« nepriznavanjem čistog izjednačujućeg pogotka *Lamparda* u susretu osmine finala između Njemačke i Engleske. U obje situacije

svojim je pogreškama izravno utjecao na konačni rezultat, što je jasno definirano u pravilima nogometne igre. Ironijom sudbine, Srbija je zbog igranja rukom *Kuzmanovića* i *Vidića* bila kažnjena s dva penala, a kada joj je trebao jedan na svoj »konto«, djelatelj pravde je zakazao. Opet, u uvijek medijski eksponiranom duelu između starih povijesnih rivala, Nijemaca i Engleza, poništeni gol je svojevrsna repriza problematičnog pogotka Engleza *Hursta* u velikom finalu SP-a u Engleskoj 1966. godine. Tada je momčadi iz kolijevke igre nad igrama dodijeljen gol koji možda i nije bio postignut, a sada joj, zbog evidentnog sudačkog previda nije priznat čist pogodak.

Jedina dobra stvar u ovoj lošoj sudačkoj priči je činjenica kako poražene momčadi Srbije i Engleske imaju barem dobro opravdanje za ispadanje sa Svjetskog nogometnog kupa. Jer, stara je sportska izreka: »Ukoliko nemaš razlog zbog kojega si izgubio, onda si doista slab!«

D. P.

Pregled 3. kola po skupinama

SKUPINA A: Urugvaj – Meksiko 1:0, Južna Afrika – Francuska 2:1
 SKUPINA B: Nigerija – Južna Koreja 2:2, Argentina – Grčka 2:0
 SKUPINA C: Engleska – Slovenija 1:0, SAD – Alžir 1:0
 SKUPINA D: Australija – Srbija 2:1, Njemačka – Gana 1:0
 SKUPINA E: Japan – Danska 3:1, Nizozemska – Kamerun 2:1
 SKUPINA F: Slovačka – Italija 3:2, Paragvaj – Novi Zeland 0:0
 SKUPINA G: Brazil – Portugal 0:0, Obala Bjelokosti – Sjeverna Koreja 3:0
 SKUPINA H: Španjolska – Čile 2:1, Švicarska – Honduras 0:0

SP ZANIMLJIVOSTI

* Pogreške sudaca na SP-u u Južnoj Africi natjerale su sindikat profesionalnih nogometaša (FIFPro) na zahtjev da se što prije uvede tehnologija uz pomoć koje će se moći ustvrditi je li lopta prešla ili nije gol crtu.

* Čistači luksuznog hotela u kojemu je odsjela nogometna reprezentacija Engleske pokrali su slavne nogometaše Gordog Albiona, otudivši dresove, medalje i ostale suvenire. Zanimljivo, ukradeno je vrlo malo novca, svega 500 funti. Počinitelji su otkriveni i bit će izvedeni pred lice pravde.

* Njemački napadač *Miroslav Klose* postigao je protiv Engleske svoj 12. pogodak na svjetskim prvenstvima i izjednačio se sa slavnim *Peleom*. Na vječitoj listi najboljih strijelaca SP-a vodi Brazilac *Ronaldo* s 15 pogodaka.

* Meksikanac *Javier Hernandez*, novo pojačanje Manchester Uniteda, postavio je novi rekord u brzini. U jednom sprintu izmjerena mu je brzina od 32,15 kilometara na sat. Prijašnji rekord držao je *Ivica Olić* s 31,76 km/h izmjerenih na Euro 2008 u Austriji i Švicarskoj.

* Engleske kladionice priznale su nepriznati *Lampardov* pogodak protiv Njemačke svim igračima koji su se kladili na opciju pogodak a la *Geoff Hurst*.

* Kamerunac *Rigobert Song* postao je prvi afrički nogometaš koji je igrao na četiri SP-a.

OSMINA FINALA

Urugvaj – Južna Koreja 2:1
 Gana – SAD 2:1
 Nizozemska – Slovačka 2:1
 Brazil – Čile 3:0
 Argentina – Meksiko 3:1
 Njemačka – Engleska 4:1
 Španjolska – Portugal 1:0
 Paragvaj – Japan 0:0 (5:3 nakon penala)

PAROVI ČETVRTFINALA

Urugvaj – Gana
 Argentina – Njemačka
 Brazil – Nizozemska
 Paragvaj – Španjolska

DALIBOR ČUTURA, RUKOMETAŠ

Ademar Leon je veliki izazov

*Nakon dvadeset godina profesionalne karijere,
u svojoj 35-toj godini potpisao je za jedan od najjačih svjetskih klubova*

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Rođeni Bezdanac Dalibor Čutura (1975.) već godinama s uspjehom igra rukomet u Španjolskoj, a odlične partije tijekom protekle ligaške sezone donijele su mu u 35-toj godini potpis na ugovor s Ademar Leonom, jednom od najboljih momčadi na Pirejima. Dane ljetnog odmora, kao i svake godine, koristi za posjet rodnom kraju, a ovaj razgovor vođen je u Somboru tijekom jednog veteranskog teniskog turnira na kojemu je i Dalibor sudjelovao i osvojio treće mjesto.

»Rukometom sam se počeo baviti s deset godina u mom Bezdanu, u RK 'Grafičaru', potom sam s 15 godina prešao u Crvenku koja je tada bila prvoligaš, pa su uslijedili angažmani u Sintelonu iz Bačke Palanke, u Željezničaru iz Niša, a onda sam se otisnuo u inozemstvo i zaigrao za Fotex iz Veszprema. Nakon Mađarske sam otišao u Španjolsku, u kojoj sam već devet godina igrajući za momčadi Pilotes Posada (Vigo), Alcoverdas (Madrid), Arrate (Aimar) i sljedeće sezone ću zaigrati za Ademar iz Leona«, započeo je Dalibor razgovor, navodeći sve klubove u dosadašnjoj profesionalnoj rukometnoj karijeri.

SREDNJI BEK

»Igram na poziciji srednjeg beka, što je neko moje prirodno mjesto u momčadi, jer zahtijeva dobar pregled i organizaciju igre, uz nužnu maštovitost pravovremenog rješavanja situacija na terenu. Mislim da sam ipak najjači po pitanju pregleda igre, a bez obzira što igram na mjestu beka postižem i dosta pogodaka na svakom susretu, pa sam ove godine bio treći strijelac Španjolske lige«.

ŠPANJOLSKA

Gotovo cijeli decenij Dalibor Čutura nastupa za španjolske klubove i konitnuitet dobrih igara nije promakao čelnicima Ademar Leona, jedne od najjačih momčadi uvjerljivo najbolje svjetske rukometne lige.

Dinar

Najnezgodniji igrač protiv kojega sam igrao je jamačko Francuz Didier Dinar, obrambeni igrač Ciudad Relá. Uvijek je to teška borba, padne i koja pljuska i jači udarac, ali sve je to u žaru sportske borbe.

»Svaki meč je u Španjolskoj, što bi se reklo, 'na nož' i jednostavno nema lakih susreta. Još uvijek imam velikog motiva i volim igrati rukomet, unatoč godinama u kojima se nalazim i dvadeset godina profesionalnog igračkog staža.

ADEMAR LEON

»U novoj sezoni moj novi klub ima velike rezultatske planove, kako na domaćoj razini natjecanja u ligi i Kupu kralja, tako i na europskoj sceni u Ligi šampiona. U svakom slučaju, računa se da možemo i moramo biti među prve tri momčadi u španjolskom prvenstvu, a samim time su i apetiti mnogo veći nego prije. Drago mi je što me unatoč mojim godinama još uvijek cijene, a poziv jednog tako veli-

Najbolji susret

Mislim da sam jednu od najboljih utakmica u karijeri odigrao upravo protiv mog sadašnjeg kluba Ademar Leona u polufinalu španjolskog kupa, kada smo ih uspjeli izbaciti iz daljnjeg natjecanja i plasirati se u veliko finale.

kog kluba, kakav je Ademar Leon, u svakom slučaj iznimno godi i predstavlja veliki poticaj u daljnjoj karijeri. Mislim kako je protekla sezona bila jedna od najboljih u mojoj dujoj karijeri, osjećam se odlično i mislim da još mogu dosta toga pružiti u rukometu.

UTJECAJ HRVATSKOG RUKOMETA

»Nastupi u reprezentaciji su jako važni, a hrvatski rukometaši su izuzetno cijenjeni u Španjolskoj i svi igraju u najjačim klubovima. U ovoj sezoni za Ademar Leon ću igrati skupa s Denisom Buntićem i Veniom Losertom, proslavljenim hrvatskim reprezentativcima«.

RAZLIKE IZMEĐU PROFESIONALNOG NOGOMETA I RUKOMETA

Za razliku od brojnih drugih europskih zemalja, izuzev Njemačke, rukomet je iznimno popularan sport i ima svoju brojnu publiku koja redovito posjećuje ligaške i međunarodne susrete, ali unatoč tome golema je razlika u financijskom vrednovanju rukometnih zvijezda spram njihovih nogometnih kolega.

»Velika je razlika po pitanju financijskih vrednovanja između nogometaša, pa i košarkaša, u odnosu na nas rukometaše, što nama naravno smeta, ali to je tako kako je i što da se radi. Rukomet je više nego solidno popularan u Španjolskoj, dvorane koje su specijalno građene za ovaj sport su redovito popunjene u nekom prosjeku od 3 do 4 tisuće gledatelja po jednom ligaškom susretu. Naravno, to se nikako ne može uspoređivati s nogometom i košarkom.

TRI BRATA ČUTURA

Obitelj Čutura iz Bezdana dala je tri brata rukometaša (Dalibor, Davor i Petar) koji se svih proteklih godina profesionalno bave ovim atraktivnim, dinamičnim sportom.

»U biti, mi smo nogometna obitelj, ali smo zbog visine i rukometne tradicije, koja decenijama postoji u Bezdanu, na koncu bili plasirani u rukomet i, eto, isplatilo se.

BEZDAN

»Uvijek se rado vraćam svom Bezdanu, jer tijekom svih proteklih godina nikada nisam izgubio nostalgiju za rodnim krajem. Barem dva puta godišnje, zimi i ljeti, nastojim doći doma i provesti vrijeme s obitelji i prijateljima. Tijekom ljeta često znam zaigrati i rukomet s veteranima moga Grafičara, a odemo i na neke veteranske turnire u susjednu Mađarsku. Pokraj rukometa, kada sam na odmoru volim zaigrati i tenis, i redovito sudjelujem na veteranskom turniru u Somboru koji sam prošle godine osvojio, a ove godine sam se uspio plasirati u polufinale.

PETAK
2.7.2010.

05.50 - Najava programa
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 08.35 - Vijesti
 09.10 - Dolina sunca, telenovela
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Zemlja - moć planeta: Iznimna zemlja, dokumentarna serija
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Moj grijeh, telenovela
 13.20 - McLeodove kćeri 8, serija
 14.10 - Vijesti
 14.35 - Dokumentarni domaći film/serijal
 15.05 - Poirot 11, serija
 16.45 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.55 - Hrvatska uživo
 18.20 - Kod Ane
 18.35 - Dolina sunca, telenovela
 19.30 - Dnevnik
 21.00 - Festival zabavne glazbe "Split 2010" - 1. polufinalna večer, prijenos
 23.15 - Lica nacije
 00.10 - Dnevnik 3
 00.40 - Poslovne vijesti
 00.45 - Vijesti iz kulture
 00.55 - Dr. House 1, serija
 01.40 - Sveta djevojka, argentinsko-talijansko-nizozemsko-španjolski film
 03.20 - Nogometno SP, snimka
 06.05 - Moj grijeh, telenovela

07.00 - Najava programa
 07.05 - Šaolinski obračun, crtana serija
 07.25 - 101 dalmatinac, crtana serija
 07.50 - Na kraju ulice
 08.05 - TV vrtić
 08.15 - Garfield i prijatelji 1, crtana serija
 08.40 - Školarci obavještajci 3, serija za djecu
 09.05 - San o slavi, serija za djecu
 09.30 - Zabavni program
 10.00 - Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
 13.30 - Crveni patuljak 2,

humoristična serija
 14.00 - Simpsoni 17, humoristična serija
 14.25 - Znanstvena petica
 14.55 - Eko zona
 15.30 - Nogometno SP - emisija
 15.50 - Nogomet, SP - 1/4 finale: W53 - W54, 1. poluvrijeme
 16.55 - Nogomet, SP - 1/4 finale: W53 - W54, 2. poluvrijeme
 17.50 - Nogometno SP - emisija
 18.10 - Jeeves i Wooster 3, humoristična serija
 19.10 - Afrovizija - emisija
 20.20 - Nogomet, SP - 1/4 finale: W49 - W50, 1. poluvrijeme
 21.25 - Nogomet, SP - 1/4 finale: W49 - W50, 2. poluvrijeme
 22.20 - Afrovizija - emisija
 23.15 - Vijesti na Drugom
 23.25 - Struna u krvi 6, mini-serija
 00.55 - Kraj programa

06.25 Naši najbolji dani, serija
 07.20 Jackie Chan, crtana serija
 07.45 Bratz, crtana serija
 08.10 Peppa, crtana serija
 08.30 Dona Barbara, serija
 10.30 U ime ljubavi, serija
 11.30 IN magazin
 12.10 Baywatch, serija
 13.10 Naša mala klinika, serija
 14.10 Dona Barbara, serija
 16.10 U ime ljubavi, serija
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.20 U ime ljubavi, serija - nastavak
 17.30 Naša mala klinika, serija
 18.25 IN magazin
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.05 Miris žene, igrani film
 22.35 Opasna avantura, igrani film
 00.20 Krojač Paname, igrani film
 02.10 Ezo TV, tarot show
 03.40 Tajna Bermudskog trokuta, igrani film
 05.10 Kraj programa

07.35 Miffy, animirana serija
 07.50 YooHoo i prijatelji, animirana serija
 08.05 Rtl ritam zona - Urban glazbena emisija
 10.20 Večera za 5, lifestyle emisija
 11.05 Kralj Queensa, humoristična serija
 11.35 Raymond,

humoristična serija
 12.05 Ekkluziv, magazin (R)
 12.20 Punom parom, kulinarski izazov
 12.50 K.T.2, kriminalistička serija
 13.20 Najljepši urok, telenovela (dvije epizode)
 14.55 Los Victorinos, telenovela
 15.45 Nestala, telenovela
 16.40 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.05 Kralj Queensa, humoristična serija
 17.30 Raymond, humoristična serija
 18.00 Večera za 5, lifestyle emisija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.10 Ne daj se, Nina!, drama (dvije epizode)
 20.00 Specijalistica, igrani film, drama (R)
 21.55 Policijska akademija, igrani film, komedija
 23.45 Vijesti
 00.00 Murjaci generacije X, igrani film, akcijska komedija (R)
 01.55 Astro show, emisija uživo
 02.55 Kraj programa

SUBOTA
3.7.2010.

07.05 - Najava programa
 07.10 - TV kalendar
 07.25 - Vijesti
 07.35 - Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Veličko nebo, američki film
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.20 - Kućni ljubimci
 10.55 - Normalan život
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Moj grijeh, telenovela
 13.20 - Prizma
 14.05 - Duhovni izazovi
 14.35 - Reporter - izbor: Strogo povjerljivo (2/3)
 15.20 - Euromagazin
 15.55 - Vijesti
 16.05 - Kulturna baština
 16.25 - Yamakasi: Samuraji našeg doba, francuski film
 17.55 - Iza ekrana
 18.30 - Neželjeno nasljedstvo, dokumentarni film
 19.16 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Mali libar Marka Uvodića Splićanina, TV drama
 21.10 - Festival zabavne glazbe "Split 2010" - 2. polufinalna večer,

prijenos
 23.25 - Vijesti
 23.40 - Vijesti iz kulture
 23.50 - Mamutica 2, kriminalistička serija
 00.45 - Filmski vikend s Jeanom Claudeom Van Dammeom: U paklu, američki film
 02.20 - Vuk, američki film
 04.20 - Nogometno SP, snimka
 05.45 - Moj grijeh, telenovela

07.00 - Najava programa
 07.05 - Vrijeme je za Disneyja: 101 dalmatinac
 07.50 - Žutokljunac
 08.20 - Danni, serija za djecu
 08.50 - Brlog
 09.15 - Pokusi koji su promijenili svijet: Na vrućih 196 (5/6)
 09.35 - Navrh jezika
 09.45 - Sportske igre mladih (1/12)
 10.00 - Zagreb: Redenje pomoćnog biskupa Mije Gorskog, prijenos
 12.35 - Briljanteen
 13.25 - Život s medvjedima, dokumentarni film
 14.20 - KS automagazin
 14.50 - 4 zida
 15.30 - Nogometno SP - emisija
 15.50 - Nogomet, SP - 1/4 finale: W52 - W51, 1. poluvrijeme
 16.55 - Nogomet, SP - 1/4 finale: W52 - W51, 2. poluvrijeme
 17.50 - Nogometno SP - emisija
 18.10 - Jeeves i Wooster 3, humoristična serija
 19.10 - Afrovizija - emisija
 20.20 - Nogomet, SP - 1/4 finale: W55 - W56, 1. poluvrijeme
 21.25 - Nogomet, SP - 1/4 finale: W55 - W56, 2. poluvrijeme
 22.20 - Afrovizija - emisija
 23.15 - Sportske vijesti
 23.30 - Ritam tjedna, glazbeni magazin
 00.10 - Noć u kazalištu - C.Goldoni: Ribarske svađe
 01.35 - Kraj programa

07.10 - Koje boje je ljubav, igrani film
 08.40 - Dora istražuje
 09.05 - Timmy Time
 09.20 - Jagodica Bobica, crtana serija
 09.45 - Ben 10: Alien Force, crtana serija
 10.10 - Dodir s neba, serija

HRT2 4.7.2010., 12:20
Prirodni svijet 3, dok. serija
(Natural world:
man-eating tigers)
Naslov epizode: TIGROVI
LJUDOŽDERI
Epizoda: 4

11.10 Frikovi, serija
 12.10 Čarobnice, serija
 13.10 Koje boje je ljubav, igrani film
 14.50 Tajna Bermudskog trokuta, igrani film
 16.35 Nad lipom 35, show
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.10 Nad lipom 35, show - nastavak
 17.55 Lud, zbunjen, normalan, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.05 Ja u ljubav vjerujem, igrani film
 22.25 Očajnički čin, igrani film
 00.15 Bez izbora, igrani film
 02.10 Ezo TV, tarot show
 03.40 Krojač Paname, igrani film
 05.30 Kraj programa

07.05 Miffy, animirana serija
 07.45 2 glupa psa, crtana serija
 08.10 Bakugan, crtana serija (R)
 08.35 Bikeri s Marsa, crtana serija (R)
 09.00 Ne daj se, Nina, humorna drama (pet epizoda)
 11.30 Skrivena poruke, humoristična serija (R)
 11.55 Kidco, igrani film, komedija (R)
 13.50 Život, igrani film, drama
 15.55 Policijska akademija, igrani film, komedija (R)
 17.55 Zvijezde Ekstra: Holivudski baby boom, zabavna emisija (R)
 18.30 Vijesti
 19.05 Koledžicom po svijetu, zabavna emisija
 20.00 Vesele karmine, igrani film, komedija
 21.45 Top Secret!, film, komedija

Sundarbans je jedno od posljednjih mjesta na svijetu gdje tigrovi žive u velikom broju. Ali tigrovi u Bangladešu počeli su napadati ljude. Ubiju i do 100 ljudi godišnje. Drugdje u Indiji tigrovi rijetko ubijaju ljude, a oni koji to čine obično su slabi ili bolesni. Međutim, tigrovi koji šeću ovim mangrovim šumama zdravi su. Prava je zagonetka zašto su počeli napadati. Mjesno stanovništvo živi u stalnom strahu. Boje se za vlastiti život i za svoju stoku. U selu Chandpai tigar je već ubio jednog čovjeka i 60 životinja. Britanski znanstvenik Adam Barlow svjestan je da to što se tigrovi ovako ponašaju šteti ideji da ih se zaštiti. Treba pronaći načina da se zaštiti mjesno stanovništvo od tigrova, ali i tigrove od ljudi.

Odabrao: Đelo Hadžiselimović
Producent: Ingrid Kvale

23.20 Hrvatska noć pokera - proljeće 2010, zabavna emisija
00.30 Baraba, igrani film, kriminalistička drama
02.45 Astro show, emisija uživo

NEDJELJA 4.7.2010.

06.10 - Najava programa
06.30 - Euromagazin
07.00 - Duhovni izazovi
07.30 - Iza ekrana
08.00 - Vijesti
08.10 - Koncert: Amarcord u Varaždinu
09.25 - Rijeke Hrvatske: Korana, dokumentarna serija
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.20 - Divlji u srcu 3, serija
11.10 - Divlji u srcu 3, serija
12.00 - Dnevnik
12.30 - Plodovi zemlje
13.25 - Split: More
14.00 - Nedjeljom u dva
15.05 - Mir i dobro
15.40 - Vijesti
15.55 - Mladi Einstein, australski film
17.30 - Svečani mimohod 44. đakovačkih vezova, snimka
18.35 - Lažeš, Melita! - serija za djecu
19.05 - Tajni dnevnik patke Matilde: Ljeto
19.16 - LOTO 6/45
19.30 - Dnevnik
20.10 - Stipe u gostima, TV serija
21.00 - Festival zabavne glazbe "Split 2010" + proglašenje pobjednika
23.35 - Vijesti
23.50 - Vijesti iz kulture

00.00 - Filmski vikend s Jeanom Claudeom Van Dammeom: Vremenski policajac, američko-japanski film
01.40 - Divlji u srcu 3, serija
02.30 - Divlji u srcu 3, serija
04.20 - Plodovi zemlje
05.10 - Split: More

07.00 - Panorame turističkih središta Hrvatske
07.35 - Najava programa
07.40 - Trolovi, crtana serija
08.05 - Slučaj za ekipu BARZ, serija za djecu
08.30 - Risto Rappääjä, finski film za djecu
09.45 - Prijatelji
10.50 - Biblija
11.00 - Zagreb: Misa, prijenos iz Katedrale
12.05 - Sportske igre mladih (1/12)
12.20 - Prirodni svijet 3: Tigrovi ljuđožderi, dokumentarna serija
13.15 - Ubiti pticu rugalicu, američki film
15.20 - Sjaji Marija zvijezda, dokumentarni film
16.05 - Igrani film (strani)
18.10 - Jeeves i Wooster 3, humoristična serija
19.00 - Domaći dokumentarni film
20.00 - Afrovizija - emisija
21.00 - Sportske vijesti
21.50 - Mamac, američko-kanadski film
23.50 - Bez oduševljenja, molim 6 - humoristična serija
00.15 - Bez oduševljenja, molim 6 - humoristična serija
00.40 - Kraj programa

06.15 Frikovi, serija
07.10 Dodir s neba, serija
08.05 Dora istražuje, crtana serija
08.30 Timmy Time, crtana serija
08.45 Jagodica Bobica, crtana serija
09.15 Ben 10: Alien Force, crtana serija
09.40 U slučaju frke, serija
10.10 Žene američkih vojnika, serija
11.10 Robinson Crusoe, serija
13.10 Stari komarci, igrani film
14.50 Kaos u obitelji, igrani film
16.25 Farma, specijal
17.00 Vijesti Nove TV

17.10 Farma, specijal-nastavak
17.45 Lud, zbunjen, normalan
19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 Nad lipom 35, show
21.10 Trostruka igra, igrani film
23.00 Red Carpet, showbiz magazin
00.40 Tko je Samantha?, serija
01.10 Trostruka igra, igrani film
02.45 Bez izbora, igrani film
04.30 Red Carpet, showbiz magazin
06.00 Kraj programa

06.50 Miffy, animirana serija
07.30 2 glupa psa, crtana serija
07.55 Bakugan, crtana serija (R)
08.20 Bikeri s Marsa, crtana serija (R)
08.45 Ne daj se Nina, humorna drama (pet epizoda)
11.10 Skrivena poruke, humoristična serija (R)
11.35 Red Bull Air Race - New York, sportsko-zabavna emisija
12.05 Život, igrani film, drama
14.10 Obitelj iz predgrađa, igrani film, humorna drama
15.50 Vesele karmine, igrani film, komedija
17.35 Discovery: Preživjeti divljinu - Panama, dokumentarni film (R)
18.30 Vijesti, informativna emisija
19.05 Exkluziv, magazin
20.00 Preživjeli, igrani film, drama
22.10 CSI: Miami, kriminalistička serija
23.05 Urota, igrani film, političko-kriminalistički triler (dvije epizode)
00.55 Top secret!, igrani film, komedija (R)

PONEDJELJAK 5.7.2010.

06.10 - Najava programa
06.15 - Mir i dobro
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
08.35 - Vijesti
09.10 - Dolina sunca, telenovela
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture

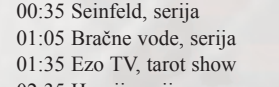
10.15 - Put oko svijeta u 80 vrtova: Meksiko i Kuba, dokumentarna serija
11.15 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.32 - Moj grijeh, telenovela
13.20 - McLeodove kćeri 8, serija
14.10 - Vijesti
14.35 - Glazbeni specijal
15.00 - Nećak, irski film
16.45 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.55 - Hrvatska uživo
18.20 - Kod Ane
18.35 - Dolina sunca, telenovela
19.30 - Dnevnik
20.10 - Domaći dokumentarni film
20.45 - TV Bingo Show
21.30 - Potrošački kod
22.05 - Dnevnik 3
22.35 - Poslovne vijesti
22.40 - Vijesti iz kulture
22.50 - Dr. House 1, serija
23.40 - Braća Newton, američki film
01.40 - Skica za portret
04.35 - Potrošački kod
05.05 - Moj grijeh, telenovela

07.00 - Najava programa
07.05 - Šaolinski obračun, crtana serija
07.25 - 101 dalmatinac, crtana serija
07.50 - TV vrtić
08.00 - Brlog
08.15 - Garfield i prijatelji 1, crtana serija
08.40 - Serija za djecu
09.05 - San o slavi, serija za djecu
09.30 - Zabavni program
10.00 - Tree Hill 5, serija
10.40 - Genijalci.com, američki film
12.15 - Ritam tjedna, glazbeni magazin
13.00 - Crveni patuljak 2, humoristična serija
13.30 - Simpsoni 17, humoristična serija
14.05 - Koga briga?
14.35 - Normalan život, emisija o obitelji
15.35 - Skrivena Azija: Životinjski instinkt, dokumentarna serija
16.30 - Zvezdane staze: Enterprise 2, serija
17.15 - Sutra je novi dan 1, serija
18.10 - Jeeves i Wooster 3, humoristična serija
19.00 - Domaći dokumentarni film
20.00 - Afrovizija - emisija
21.00 - Vijesti na Drugom
21.10 - TračERICA, serija

23.35 - Prljavi seksi novac, serija
00.25 - Šaptačica duhovima 3, serija
01.10 - Kraj programa
06.25 Naši najbolji dani, serija
07.20 Jackie Chan, crtana serija
07.45 Bratz, crtana serija
08.10 Peppa, crtana serija
08.30 Dona Barbara, serija
10.30 U ime ljubavi, serija
11.30 Naša mala klinika, serija
12.30 IN magazin
13.10 Baywatch, serija
14.10 Dona Barbara, serija
16.10 U ime ljubavi, serija
17.00 Vijesti Nove TV
17.20 U ime ljubavi, serija - nastavak
17.30 U ime ljubavi, serija
18.25 IN magazin
19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 Lud, zbunjen, normalan, serija

21.25 Bljesak, igrani film
23.20 Večernje vijesti
23.35 Gotovčevići, reality show
00.35 Seinfeld, serija
01.05 Bračne vode, serija
01.35 Ezo TV, tarot show
02.35 Heroji, serija
03.25 Stari komadi, igrani film
04.55 Seinfeld, serija
05.20 Bračne vode, serija
05.50 Kraj programa

06.50 Miffy, animirana serija
07.05 YooHoo i prijatelji, animirana serija
07.25 RTL ritam zona - Pop hitovi, glazbena emisija
09.40 Bibin svijet, humoristična serija
10.30 Kralj Queensa, humoristična serija
11.00 Raymond, humoristična serija
11.30 Exkluziv, magazin (R)
12.20 Punom parom, kulinarski izazov
12.50 K.T. 2, kriminalistička serija
13.20 Najljepši urok, telenovela (dvije epizode)
14.55 Los Victorinos, telenovela
15.45 Nestala, telenovela
16.40 Pod istim krovom, humoristična serija
17.05 Kralj Queensa, humoristična serija
17.30 Raymond, humoristična serija
18.00 Večera za 5,

lifestyle emisija
18.30 Vijesti,
informativna emisija
18.55 Ekkluziv, magazin
19.10 Ne daj se, Nina,
humorna drama
(dviije epizode)
20.00 Discovery: Pustolovine
- Ocean straha,
dokumentarna
pustolovina
21.45 Duboko modro more,
igrani film, akcijski
23.35 Vijesti,
informativna emisija
23.45 Discovery: Pustolovine
- Ocean straha,
dokumentarna
pustolovina (R)
01.25 Astro show,
emisija uživo

**UTORAK
6.7.2010.**

07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
08.35 - Vijesti
09.10 - Dolina sunca,
telenovela
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Put oko svijeta u
80 vrtova: Australija
i Novi Zeland,
dokumentarna serija
11.15 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.32 - Moj grijeh, telenovela
13.20 - McLeodove kćeri 8,
serija
14.10 - Vijesti
14.35 - Glazbeni specijal
15.05 - U sjenci vješala,
američki film
16.45 - Riječ - Kastav:
Hrvatska uživo -
Euromagazin, uživo
18.20 - Kod Ane
18.35 - Dolina sunca,
telenovela
19.30 - Dnevnik
20.10 - Globalno sijelo
20.45 - Auto na utičnicu,
dokumentarni film
21.45 - Poslovni klub
22.20 - Dnevnik 3
22.50 - Poslovne vijesti
22.55 - Vijesti iz kulture
23.05 - Dr. House 1, serija
23.55 - Melinda and Melinda,
američki film
01.30 - Nogometno SP,
snimka
04.10 - Globalno sijelo
04.40 - Poslovni klub
05.10 - Moj grijeh,
telenovela

07.00 - Najava programa
07.05 - Šaolinski obračun,
crtana serija
07.25 - 101 dalmatinac,
crtana serija
07.50 - Na kraju ulice
08.05 - TV vrtić
08.15 - Garfield i prijatelji 1,
crtana serija
08.40 - Serija za djecu
09.05 - San o slavi,
serija za djecu
09.30 - Zabavni program
10.00 - Igrana strana serija
10.40 - Dunya i Desie,
nizozemski film
12.20 - Glazbeni specijal
12.50 - Crveni patuljak 2,
humoristična serija
13.20 - Simpsoni 17,
humoristična serija
13.40 - Dokumentarni film
14.10 - S Međunarodne
smotre folklor:
Meksiko, SAD, Rusija
- emisija pučke i
predajne kulture
14.40 - Među nama
15.35 - Skrivena Azija: Zemlja
zlatnih Buda,
dokumentarna serija
16.35 - Zvezdane staze:
Enterprise 2, serija
17.20 - Sutra je novi dan 1,
serija
18.10 - Jeeves i Wooster 3,
humoristična serija
19.10 - Afrovizija - emisija
20.20 - Nogomet, SP -
polufinale: W58 - W57,
1. poluvrijeme
21.25 - Nogomet, SP -
polufinale: W58 - W57,
2. poluvrijeme
22.20 - Afrovizija - emisija
23.15 - Vijesti na Drugom
23.25 - Bez traga 6, serija
00.10 - Šaptačica duhovima
3, serija
00.55 - Glazbeni specijal
01.20 - Kraj programa

06:25 Naši najbolji dani, serija
07:20 Jackie Chan,
crtana serija
07:45 Bratz, crtana serija
08:10 Peppa, crtana serija
08:30 Dona Barbara, serija
10:30 U ime ljubavi, serija
12:30 IN magazin
13:10 Baywatch, serija
14:10 Dona Barbara, serija
16:10 U ime ljubavi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:20 U ime ljubavi, serija -
nastavak

17:30 U ime ljubavi, serija
18:25 IN magazin
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Lud, zbunjen, normalan,
serija
21:30 Američka pita,
igrani film
23:25 Večernje vijesti
23:40 Nestali, serija
00:40 Seinfeld, serija
01:10 Bračne vode, serija
01:40 Ezo TV, tarot show
02:40 Medij, serija
03:20 Američka pita,
igrani film
04:55 Seinfeld, serija
05:25 Bračne vode, serija
05:50 Kraj programa

07.35 Miffy, animirana serija
07.50 YooHoo i prijatelji,
animirana serija
08.10 RTL ritam zona - Priča
o..., glazbena emisija
09.10 RTL ritam zona - Top 40
domaći, glazbena emisija
10.20 Večera za 5,
lifestyle emisija
11.05 Kralj Queensa,
humoristična serija
11.35 Raymond,
humoristična serija
12.05 Ekkluziv, magazin (R)
12.20 Punom parom,
kulinarski izazov
12.50 K.T. 2,
kriminalistička serija
13.20 Najljepši urok,
telenovela
(dviije epizode)
14.55 Los Victorinos,
telenovela
15.45 Nestala, telenovela
16.40 Pod istim krovom,
humoristična serija
17.05 Kralj Queensa,
humoristična serija
17.30 Raymond,
humoristična serija
18.00 Večera za 5,
lifestyle emisija
18.30 Vijesti,
informativna emisija
18.55 Ekkluziv, magazin
19.10 Ne daj se, Nina,
humorna drama
20.00 Kladioničari,
igrani film, triler (R)
21.40 Ljetni posao,
igrani film, komedija
23.25 Vijesti,
informativna emisija
23.35 CSI: NY,
kriminalistička serija
00.25 Duboko modro more,
igrani film, akcijski
02.10 Astro show,
emisija uživo

**SRIJEDA
7.7.2010.**

05.50 - Najava programa
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.10 - Dolina sunca,
telenovela
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Put oko svijeta u 80
vrtova: Indija,
dokumentarna serija
11.17 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.32 - Moj grijeh, telenovela
13.20 - McLeodove kćeri 8,
serija
14.10 - Vijesti
14.35 - Glazbeni specijal
15.05 - The Undercover Kid,
američki film
16.45 - Hrvatska uživo -
Vijesti
16.55 - Hrvatska uživo
18.15 - Kod Ane
18.30 - Dolina sunca,
telenovela
19.16 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik
20.10 - Dva tjedna za ljubav,
američki film
21.55 - Proces
22.30 - Dnevnik 3
23.00 - Poslovne vijesti
23.05 - Vijesti iz kulture
23.15 - e-Hrvatska
23.50 - Znanstvene vijesti
00.05 - Dr. House 1, serija
00.55 - Down in the Valley,
američki film
02.45 - Nogometno SP,
snimka
04.30 - Proces
05.00 - Domaći dokumentarni
film/serijal
05.25 - Moj grijeh, telenovela

07.00 - Najava programa
07.05 - Šaolinski obračun,
crtana serija
07.25 - 101 dalmatinac,
crtana serija
07.50 - Na kraju ulice
08.05 - TV vrtić
08.15 - Garfield i prijatelji 1,
crtana serija
08.40 - Serija za djecu
09.05 - San o slavi,
serija za djecu
09.30 - Zabavni program
10.00 - Prijenos sjednice
Hrvatskog sabora
13.30 - Crveni patuljak 2,
humoristična serija
14.05 - e-Hrvatska

14.40 - Riječ i život: Što je
ekologija za Crkvu?,
religijski program
15.35 - Skrivena Azija:
Kalaripayat,
dokumentarna serija
16.30 - Zvezdane staze:
Enterprise 2, serija
17.15 - Sutra je novi dan 1,
serija
18.10 - Jeeves i Wooster 3,
humoristična serija
19.10 - Afrovizija - emisija
20.20 - Nogomet, SP -
polufinale: W59 - W60,
1. poluvrijeme
21.25 - Nogomet, SP -
polufinale: W59 - W60,
2. poluvrijeme
22.20 - Afrovizija - emisija
23.15 - Vijesti na Drugom
23.25 - Siska 8, serija
00.25 - Šaptačica duhovima
3, serija
01.10 - Kraj programa

06:25 Naši najbolji dani, serija
07:20 Jackie Chan,
crtana serija
07:45 Bratz, crtana serija
08:10 Peppa, crtana serija
08:30 Dona Barbara, serija
10:30 U ime ljubavi, serija
12:30 IN magazin
13:10 Baywatch, serija
14:10 Dona Barbara, serija
16:10 U ime ljubavi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:20 U ime ljubavi, serija -
nastavak
17:30 U ime ljubavi, serija
18:25 IN magazin
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Farma, specijal
21:05 Navy CIS, serija
22:05 UFC specijal
23:10 Večernje vijesti
23:25 Nestali, serija
00:25 Seks i grad, serija
00:55 Bračne vode, serija
01:25 Ezo TV, tarot show
02:25 Medij, serija
03:20 Večer s Kevinom
Smithom, igrani film
05:50 Kraj programa

07.35 Miffy, animirana serija
07.50 YooHoo i prijatelji,
animirana serija
08.05 RTL ritam zona - Retro,
glazbena emisija
10.20 Večera za 5,
lifestyle emisija
11.05 Kralj Queensa,
humoristična serija
11.35 Raymond,

humoristična serija
12.05 Exkluziv, magazin (R)
12.20 Punom parom, kulinarski izazov
12.50 K.T. 2, kriminalistička serija
13.20 Najljepši urok, telenovela (dvije epizode)
14.55 Los Victorinos, telenovela
15.45 Nestala, telenovela
16.40 Pod istim krovom, humoristična serija
17.05 Kralj Queensa, humoristična serija
17.30 Raymond, humoristična serija
18.00 Večera za 5, lifestyle emisija
18.30 Vijesti, informativna emisija
18.55 Exkluziv, magazin
19.10 Ne daj se, Nina, humorna drama (dvije epizode)
20.00 L.A. Dragnet, kriminalistička serija
20.55 Kost, kriminalistička serija (dvije epizode)
22.45 CSI:NY, kriminalistička serija
23.40 Vijesti, informativna emisija
23.50 Kladioničari, igrani film, komedija triler (R)
01.25 Red Bull Air Race - New York, sportsko-zabavna emisija (R)
01.55 Astro show, emisija uživo

**ČETVRTAK
8.7.2010.**

05.50 - Najava programa
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
08.35 - Vijesti
09.10 - Dolina sunca, telenovela
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Put oko svijeta u 80 vrtova: Južna Amerika, dokumentarna serija
11.15 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.30 - Moj grijeh, telenovela
13.20 - McLeodove kćeri 8, serija
14.10 - Vijesti
14.35 - Glazbeni specijal
15.05 - Ciklus zabranjenog Hollywooda: Baby Face, američki film
16.45 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.55 - Hrvatska uživo
18.20 - Kod Ane
18.35 - Dolina sunca, telenovela
19.30 - Dnevnik
20.10 - Dome, slatki Dome - humoristična serija
20.50 - Otvoreno
21.55 - Kratki susreti
22.30 - Dnevnik 3
23.00 - Poslovne vijesti
23.05 - Vijesti iz kulture
23.15 - Dr. House 1, serija
00.05 - Twisted, američko

-njemački film
04.35 - Kratki susreti
05.05 - Moj grijeh, telenovela

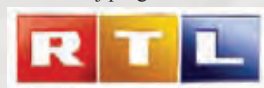

07.00 - Najava programa
07.05 - Šaolinski obračun, crtana serija
07.25 - 101 dalmatinac, crtana serija
07.50 - Na kraju ulice
08.05 - TV vrtić
08.15 - Garfield i prijatelji 1, crtana serija
08.40 - Serija za djecu
09.05 - Mega Mindy, serija za djecu
09.30 - Zabavni program
10.00 - Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
13.30 - Crveni patuljak 3, humoristična serija
14.00 - Drugo mišljenje
14.30 - Trenutak spoznaje
15.30 - Skrivena Azija: Ratnici s otoka Sumbe, dokumentarna serija
16.25 - Zvezdane staze: Enterprise 3, serija
17.10 - Sutra je novi dan 1, serija
18.00 - Dubrovnik: Humanitarni teniski dvoboj: Ivanišević - McEnroe, prijenos
20.00 - Afrovizija - emisija
21.35 - Vijesti na Drugom
21.45 - Zakon i red: Zločinačke nakane 3, serija
22.30 - Snimka koncerta
23.30 - Šaptačica duhovima

3, serija
00.15 - Kraj programa

06:25 Naši najbolji dani, serija
07:20 Jackie Chan, crtana serija
07:45 Bratz, crtana serija
08:10 Peppa, crtana serija
08:30 Dona Barbara, serija
10:30 U ime ljubavi, serija
12:30 IN magazin
13:10 Baywatch, serija
14:10 Dona Barbara, serija
16:10 U ime ljubavi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:20 U ime ljubavi, serija - nastavak
18:25 IN magazin
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Provjereno, magazin
21:05 Navy CIS, serija
22:05 Trenutak istine, game show
23:10 Večernje vijesti
23:25 Nestali, serija
00:25 Seks i grad, serija
00:55 Bračne vode, serija
01:25 Ezo TV, tarot show
02:25 Medij, serija
03:20 Mjesečari, igrani film
04:50 Seks i grad, serija
05:25 Bračne vode, serija
05:50 Kraj programa
07:35 Miffy, animirana serija
07:50 YooHoo i prijatelji, animirana serija
08:05 RTL ritam zona -

Dalmatinski libar, glazbena emisija
09.05 RTL ritam zona - Top 40 strani, glazbena emisija
10.20 Večera za 5, lifestyle emisija
11.05 Kralj Queensa, humoristična serija
11.35 Raymond, humoristična serija
12.05 Exkluziv, magazin (R)
12.20 Punom parom, kulinarski izazov
12.50 K.T. 2, kriminalistička serija
13.20 Najljepši urok, (dvije epizode)
14.55 Los Victorinos, telenovela
15.45 Nestala, telenovela
16.40 Pod istim krovom, humoristična serija
17.05 Kralj Queensa, humoristična serija
17.30 Raymond, humoristična serija
18.00 Večera za 5, lifestyle emisija
18.30 Vijesti
18.55 Exkluziv, magazin
19.10 Ne daj se, Nina, drama (dvije epizode)
20.00 Chuck, komedija (R)
20.55 CSI, serija (dvije epizode)
22.35 CSI: NY, kriminalistička serija
23.35 Vijesti
23.50 L.A. Dragnet, kriminalistička serija
00.35 Kost, serija
01.20 Astro show, emisija uživo
02.20 Kost, kriminalistička serija

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radiotelevizije Vojvodine. Osim novosti iz života hrvatske manjinske zajednice, emisija donosi i informacije o događajima u zemlji i okruženju.

Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 petkom od 14,35 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

HEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Populame melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kultuma povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »Razgovor s povodom« (ponedjeljkom) • 'Stazama agrara' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

HEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18,15 'Vojvodanski tjedan'
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
• 20,00 'Omladinska emisija', narodna glazba
• 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
• 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
• 20,55 Odjava programa

104, 4 Mhz

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

	GRADSKA CESTA S JEDNIM SMJEROM VOŽNJE	OLIMPIJSKI GRAD U SADU	KUP STARIJOSI STIGLA	MALTA	IRISLI	POJ. IZRAZ ZA NEODREĐENI POLJOSAJI (ČARMA)	BOGOR SVOLAK	STITI OD PACI OD SLENA TRINA	AMERIČKA OLIMPIČKA LIGITMAN / ROMAN	FINANSIJSKA	PRVA PAKULA ZAKOLA	STOTI DIO DABRE KRUNE (CRO)	VOOTELI PRIVE U STECAJU
NAŠ POLJAKI PUEVAC UVERENI SE IZMIVATI													
KUPUVAČI SKLADA TELJ. CASPAR				IRVAL-STVO KONČASTA IVORIVNA									
BIO BARE					MOGRANE PRACE MAGOVNO JASTRA-SIVANJE					"NATIONAL RESEARCH AND EDUCATION" "VERSUS"			
ČALIJI EUKSII								IRVAL-TR RUDARSKO DIZALO				"CRAJ" HADRACU-JICA SREDSTVA	
ČMA ILI			BOJA ILI KARYVOGU ROZU LICA OTVARI ILI OTVARA				ANTONIO MIL SISA KOLUMBO ILI JAMES COOK						
DESET NA ENOVAT				HEPHIGEN TACULA (ZARUČ)						"ARTIFICIUS RUBRO- PARRENE JEDINICE" TRITATI			
ŠAHOVSKI "NOHAUT"				ŠVIRAC U OBODU DROGITE VITNJE							POU IME KUP- RADOVE		
JAPAN		POPULA- TITI POD- MITI FRANŠI ROVAC											
ČIČKI BIO LUDAKI					RORELI PROGVO- BAČ SIRA			AUSTRIJSKI PUŠKAR MICHAEL ORDON					
ČIKLA NAČNA NAŠI KALJENA				PELESMI ČEKLJE						"AIRCRAFT NUCLEAR POWER" DICKSON PRATLAC			
HAČE			GRAD U SPANJOL- SKOJ ISAVI BUDNE SU DICTIČINA								"SREDNJI" NATRU		
AFRIKANAC (Z ALŽIRA)								JORDAN- SKA KRALJICA ANTUN GUSTAV					
UTAH		ART VIRGOVNE VLASTI EDRI FRUSOR					TELENA U PUSLI TOČNICA ENGLI					FINANSI PETICIJ ESKIMCI	
MERTO NA "BODU" PAGA				MEZATI APPA- ODMILA							SPVIR (DRO) OTOK KOD MOLATA		
ŠVEDSKA NAKRA NABUES- SILA					NOTOCH UST RAZU I ENVI TERDUC								
KORALTI			PODUSKAK FINANSI TRILICA							SAO BU NORVEŠKA			
SLAVNI MOONI KRAATOR GORGIO							MUŠTO U SLOVENSKI IGRANICI PULJAZI						

Prilikom korištenja ovog križaljke, molimo vas da se pridržavate pravila igre i ne koristite riječi koje su već korištene u prethodnim izdanjima. Također, molimo vas da ne koristite riječi koje su već korištene u prethodnim izdanjima.

RIJEŠENE KRIŽALJKE